

EGYETÉRTÉS

Előfizetési árak: Egész évre 28 korona. Félévre 14 korona.
Negyedévre 7 korona. Egy hónapra 2 korona 40 fillér.
Egyes szám helyben és vidéken 10 fillér.

Főszerkesztő
Dr. PAP ZOLTÁN

Szerkesztési irodalmi főmunkatárs
EÖTVÖS KÁROLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VI., Eötvös-utca 32.
TELEFON-SZÁM:
Szerkesztőség 788. Kiadóhivatal 706.

Kérjük azokat a tisztelt vidéki előfizetőinket, kiknek előfizetése lejárt, hogy előfizetésüket az illető postahivatalnál sziveskedjenek minél előbb megújítani, hogy a lap szétküldése fenn ne akadjon.

Kárpótlás a portának.

Irta: Dr. Kmetz Károly.

Báró Aehrenthalnak immár közismeretű balkezes politikája ismét egy blamázsához, egy piritó kudarcához vezette a magyar-osztrák nagyhatalmat.

Kézvel-lábbal tiltakozott eddig a dicső külügyminiszter ur még gondolata ellen is annak, hogy Bosznia-Hercegovina annektálásért bármily czimen és bármily néven nevezendő kárpótlási összeget fizessünk, mert — mikép hivatalos és félhivatalos szócsövei utján tudtul adta, elégséges kárpótlás a fényes portának a szabad rendelkezése alá visszabocsájtott novibazári szandzsák, és ime most ámulatára azokak, akik Aehrenthal bölcsességében és győzelmében még mindig reménykedtek, hitelesen közlik, hogy csakugyan fizetünk, még felajánlottunk a töröknek nagyon tetemes kárpótlást és pedig számszerint ötvennégy millió koronát.

Az okkupáczió és adminisztráció nál már horribilis összegekkel fizet-

tük meg a két tartományt s ime most még egyszer újra drága arat kell adnunk érte, és zsebrevágni egyúttal a diplomáciai vereséget.

Ez a szégyenletes visszavonulás és kudarc meg van, bármikép szépítgessek a Ballplatzon a dolgot. Nem egyéb üres fecsegésnél és naivitásra számított porhintésnél az a bécsi szóbeszéd, hogy nekünk lett mégis igazunk, mert sikeresen megállunk azon elvi kijelentés mellett, hogy a török birodalom államadósságából egy fillért sem vállalunk át, hanem csak az anektált tartományok területén fekvő török állami jószágok tulajdonáért fizetünk ötvennégy-millióeskát, quasi kisajátítási értéket. Nem változtat ezen ama nemzetközi precedensre való hivatkozás sem, mely szerint a győzelmes hódító amerikai Unió szintén kárpótolta Spanyolországot a filippini szigeteken fekvő spanyol állami dominiumokért. Bizony édes mindegy ez a különleges jogczim keresgélés, mert sajnos igazság marad, hogy rendkívül terhes pénzügyi viszonyaink között új nagy terhet veszünk vállainkra a béke fentartásának kedvéért s hogy egy ügyes diplomácia kikerülhetővé tudta volna tenni egy a fenyérelhető konfliktusokat. Ausztria-Magyarország diplomáciai hitelének megtépázását és szánalmas izolálásunkat, mint a szóban forgó kárpótlás fizetését, és a hadi, mondjuk elővigyá-

zati, előkészületekkel járó, eddig már, állítólag, százmillió koronát haladó rendkívüli kiadásokat is.

Sajnos, a magyar kormányának a külügyek vitelért egyetemlegesen felelős magyar miniszterelnöknek fedeznie kell Aehrenthal urat, mert az előállott nemzetközi helyzetnél fogva lehetetlen most már mást tennie.

A kárpótlás, illetőleg a Bosnyákországban fekvő török államjóságok pénzzel való megváltása az államjogi helyzetet is jelentékenyen érinti, mert ime most már nemcsak az annexiót kell bezikkelyeznünk, hanem engedélyeznünk kell egyidejűleg a megváltási milliókat is. Ezen engedélyezés természetesen nem a delegációt, hanem a magyar országgyűlést, illetve törvényhozást illetend meg. Eleve óvakodni kell attól, hogy ez az ötvennégy millió — ha csakugyan megmaradunk ez összegnél és nem lesz belőle legalább még-ekkora — ne mint valami *rendkívüli közös ügyes kiadás* kéresek és szavaztassék meg. Efelé hajlandóság okvetlenül meglesz s majd megkísérlik azt jogilag is megindokolni.

Felmerül azonban a török kincstár bosnyákországi jószágainak megváltásakor, illetőleg megszerzésekor az a kérdés is, hogy ki szerzi meg ezeket az államjóságokat, melyik állam, a két államnak megosztatlan birtokai lesznek-e azok, mint valami közös aktívák, avagy

Odysseus bolyongása.

Irta: Nógrádi László.

(Utánnomás tilos.)

Kint tavaszi ragyogó napfény csökdosta már a házak tetejét, a mezők párologó síkságait s a folyók füzeseit. A fák a sugaras ég, a langyosan surranó szél felé vágyva terjesztették ki csupasz ágaikat. Az élet, az erő vágyával volt tele minden, a párás, sugaras levegő, a víz síkja, a mezőség, a köutczák sikátorai is. Bent a nagy kőházban, a szeretet, tudomány s haladás ezen helyén a hatodik osztálynak magyarázta Bálint tanár ur a jó Odysseus bolyongását. Ezen nevezetes férfiú tudvalévő tiz kemény esztendeig bolyongott szárazon és vizen, bejárva különböző helyeket, többek közt még az alvilág kapujánál is volt, míg végtére haza vetődött a csöpp kis Ithakába.

Mivel a dolog így történt, s mivel ezen nevezetes férfiú bolyongását mindenkinek tudnia kell, Bálint tanár ur, a derék, igen kövér férfiú is nagy jóakarattal meg akarta ezt ismertetni a hatodik osztálylyal.

Bálint tanár urnak sokféle jó tulajdonsága volt. Az első és legfőbb az volt, hogy kérdéseire maga adta meg a feleletet. Másik nevezetes tulajdonsága volt a mély tudomány. Harmadik nevezetes jellemző vonása volt az, hogy tudományát nem akarta magának megtartani, egész önzetlenül mind bele akarta önteni diákjaiba. Ennélfogva renge-

teget beszélt, rettentő pontosan, aprólékosan a legújabb s legrégebb kutatásokat is felhasználva magyarázott mindig. Mindig, mindig magyarázott, zúgott ajkairól a szó, mint a megáradt folyó vize. Ilyenkor Bálint tanár ur valósággal végig cselekedte azt, amiről beszélt: harezolt, mint a görög hősök, bus haragba sülyedt, mint a vészés lelkű hős, Achilles, futott, mint Hektor, tanácskozott, áldozatot mutatott be, jósolt és könyezett, mint az agg Priamos. Lelke testének záraiból kikelt s visszazállt a századok tengerén keresztül, bele a ködlő görög világba, mikor még Homeros, a vak lantos, énekelte ragyogó verseit asszonyok, férfiak s gyerekek, nagy szívbeli gyönyörűségére, ülvén Athenae piacán a pajzsos istenő szobra tövében.

Szavainak zuhogó áradatát egyhangu pörgését csak olykor szakította meg egy-egy hatalmas kiáltás, vagy kövér két szelid öklének zuhanása a katedra tetejére. Ezen kiemelkedő dolgok a hatodik osztályba szorult tudomány bajnokainak szóltak. Olyan ébresztőféle kiáltások voltak, amilyennel a népek vezérei szokták harezra buzdítani a hosszú hajú achájokat.

Tehát Bálint tanár ur elhatározta, hogy ismertetni fogja Odysseus bolyongását. S erre a tudomány tárházából bőségesen felfegyverezte magát. Heteken át tartó fáradsággal megállapította újabb s régebb tudós német könyvekből, hogy Odysseus, ezen jeles eszű férfiú, merre bolyongott. Szóval térképet szerkesztett, melyen a tiz évig tartó bolyongás kilométerekben, méterekben, mértőldekben egyaránt ki volt számítva. Meg-

volt határozva Grenwichtól, Páristól számított fokokban minden.

Összegyűjtötte az egyező s ellentétes véleményeket, összevetett, elvetett, vitázott, csatázott, hipotézist alkotott, levont, következtetett, hol, merre, hová lépett széltől hányt tutajaival a nevezetes férfiú. Egész biztosan meghatározta, hol laktak az egyszemű ciklopsok, hol volt Ogigia szigete, a tenger közepe, ahol az a bizonyos Kalipso nympa visszatartotta Odysseust. Hermes istennel elszállt a zugó tengereken át a szerelmes istea-asszonyhoz s dübörgő hangon tolmácsolta a hatalmas Zeus parancsát, hogy, de ereszsze el a nagyeszű férfiút. Együtt tutajozta be Odysseus-szal a tengert, mignem Poseidon összetöri a hajót s csak a kegyes Ino fátyola tartja vizen a leleményes férfit.

— Elérkezünk a világirodalom leggyönyörűbb helyéhez, — mondta Bálint tanár ur, verejtékező homlokát törülgetve s nagyot ütött a katedrára.

A bűgő zuhanás egy pillanatra felzavarta a tudomány fiatal bajnokait, de aztán megint kiki belemerült előbbi foglalkozásába. Egyik az algebrai példákat fejtegette, a másik karrikaturákat rajzolt, a harmadik a magyar dolgozatot készítette, a negyedik Conan Doyle detektív históriáit olvasta.

Bálint tanár urra, szokás szerint, egy se figyelt. A gyönyörű s böles magyarázat ekhósan pörgött le a csupasz falakról s fáradtan halt el a terem boltozatai alatt.

Nem figyelt seaki, csak Petkei Jancsi nézett mereven Bálint tanár urra, mintha

az osztrák-magyar birodalmat teszik meg ez államvagyon szerző új tulajdonosává s ezzel együtt az öszsbirodalmat vagyoni jogi alanyisággá. Kézenfekvő, hogy az osztrák közjogi jurisprudentia ez utóbbit tartaná természetesen, mert vele egy nagy követ hordana ismét a „birodalom” államiségéhez, jogalanyiságához, melyet nemzetközi vonatkozásokban Aehrenthal ur fennen hirdetett már eddig is a magyar delegációban — következmények nélkül (!)

Felmerül azon aggodalmunk is, hogy ha a boszniai török államjogukat a két állam, mint két fiskus, két külön vagyoni jogi alany szerzi is meg, vajjon ez nem lesz-e prejudicium a közjogi hovatartozás tekintetében, nem fog-e ebből Ausztria Bosnyákországra vonatkozólag államjogi igényt származtatni Magyarországra kizárólagos felsőségi igényével szemben. Vajjon, ha már a vételárat, vagy kisajátítási kártalanítást meg kell adni a töröknek s az annexiót így kiegyenlíteni, nem volna-e tanácsos, ha ezeket a jószágokat a magyar állam egyedül szerezne meg, mint melynek főurasága alá lesznek bocsájtandók az annectált tartományok. Mindenesetre lássuk azonban legelőször teljes realitással és effektív értékük szerint ezeket a török állami jószágokat. Győződjünk meg, vajjon nem pusztán figuránsok-e azok az Aehrenthal ur kudarcának leplezésére.

Budapest, január 11.

Gróf Apponyi Albert Fiumében. Gróf Apponyi Albert vallás- és közoktatásügyi miniszter szerdán reggel a gyorsvonattal Fiuméba érkezik.

Tisztelgés Szerényinél. A komáromi ipartestület harmincztagu küldöttsége Szász József országgyűlési képviselő vezetésével ma délelőtt tisztelgett Szerényi József kereskedelemügyi államtitkárnál. Boldoghy Gyula ipartestületi elnök arra kérte az államtitkárt, hogy a munkásbiztosító pénztár részéről követelt, az iparosokra sérelmes és sok munkát adó ki- és bejegyzéseket szüntesse meg és a baleseti

közből volna az arca. Bálint tanár ur, a jó görög tanár, még egynéhányszor lecsapott puha öklével a katedra tetejére s elnézte a padra hajló fejek fölött, rémülve vette észre, hogy nem figyel rá senki. De mégis meglepéssel látta, hogy Petkei Janesi lesi minden szavát. Ez az ő hive, ez a jó gyerek, ez a szorgalmas fiu. Ime, legalább egyetlenegy hívó a sok hitetlen között. Egyetlen klasszikus lélek a sok között, akit még nem rontott meg a modern világ vásári lármája, aki el tud merülni vele együtt a multak gyönyörűségeibe, a nevezetes és híres Odysseus bolyongásaiba.

Ez a felfedezés annyira kiengesztelte a Bálint tanár ur kis haragra lobbant szelid lelkét, hogy megbocsátott a többinek. Elfelejtette, hogy csak egyetlenegy hívó akad az egész osztályban, aki fontosnak találja, hogy Ogigia szigetét a nagy Homeros a tenger köldökének nevezi s hogy Nautika, az ártatlanságból és hájból csodásan megalkotott királylány, miként találkozik Odysseus-szal, aki ágakból s harasztokból csinált ruhájában lépett a folyócska partján labdázó leányokhoz. Megkegyelmezett ez egyetlenegyért, miát a bibliában az Ur Sodomának megkegyelmezett volna, ha akad három igaz benne.

Egy igazat talált tehát, Petkei Janesit, ezt a szelid szemű fiut, aki szavait mélyen eszébe vési. Ez megvigasztalta jó lelkét s most már csak neki szóltak szavai. Gyönyörűen jellemezte Nautikát, s elmondta, hogy ment haza kedves apjához, a derék Alkinoos királyhoz.

járlóknak 1907. július 1-éig visszamenőleg való kivételében rejő sérelmet orvosolja. Szerényi József államtitkár hosszabb beszédet intézett a küldöttséghez, elismerve, hogy a ki- és bejegyzések tekintetében helytálló a panaszok és jelezte, hogy ezen a sérelmen a kereskedelemügyi miniszter a legrövidebb időn belül segíteni fog. A baleseti járlókokra nézve kijelentette, hogy ezeket nem tartoznak a kisiparosok fizetni, csakis azok, akik veszelyes foglalkozást űznek.

A horvát képviselők mentelmi ügye. A képviselőház elnökségéhez ma érkezett meg a zágrábi ügyvédség megkeresése Banjanin János, Budiszavljevics Bude és Pribicevics Szvetozár mentelmi jogának felfüggesztése iránt. Az ügyvédség a nevezett képviselőket felségárulás büntettség elkövetése miatt kéri kiadatni.

A kartel-bank.

Budapest, január 11.

Kossuth Ferencz a napokban a bankkérdésről egy bécsi újságróval beszélgetve, azt mondta, hogy ő a régi álláspontját nem változtatta meg, de ezt a problémát rázkódtatások, gazdasági harez nélkül, Ausztriával egyetértésben akarja megoldani.

Kossuth jóhiszeműsége kétségtelen, s kétségtelen az is, hogy ilyen megoldás volna a legóhajthatóbb. Nem hiszszük azonban, hogy ez sikerülhessen. Ausztriában az agitáció a bankközösség fentartásáért sokkal hevesebb, hogysen arra számítani lehessen, hogy a magyar nemzeti álláspont Ausztria beleegyezésével, s az osztrák birodalmi gyűlés tiltakozása nélkül diadalmaszkodhassék.

És ebben a tekintetben irreleváns, hogy mi lesz a magyar álláspont, mert nyilvánvaló, hogy az osztrákok minden magyar követeléssel szembe fognak helyezkedni. Arról, hogy az osztrák-magyar bankkal szemben akkor, ha a közösség továbbra is fennmarad, valami lényeges vívmányt szerezhessünk, szó sem lehet. Nem lehet pedig szó azért, mert a dualizmus a bankszervezetben teljesen keresztül van vize, s legfeljebb csupán lényegtelen szépség hiányok

Petkei Janesi nézte, nézte Bálint tanár urat. A szavak gyors árja, a mese fordulatai egy ideig magukkal ragadták, de aztán elmaradt Odysseustól. Olybá tünt fel neki a tanár ur, hol zugó, hol dörmögő szava, mint ha a tenger mormogását hallaná. Lelke átesapott egy másik nevezetes férfiú kalandjaira, akinek bolyongását, szenvedéseit, hatalmas küzdelmeit olvasta már. Odysseus eltiint s elébe szállott Kolumbusz Kristóf, Amerika nagy felfedezője. Ez a férfiú is sokat bolyongott... és szenvedett s minden bolyongása való. Petkei Janesi ezt a férfiút bálványozta. Hatalmas és fürhetetlen lelke megragadta őt s ezerszer kívánta azt, bárha vele uszhatott volna a végtelen tengerek síkján.

A Bálint tanár ur magyarázatából csak olykor csapódott ki az Odysseus neve. S ilyenkor felrezdült lelke merengéséből s öszszehasonlította a két férfiut. Ez az Odysseus csak egy bábu, melyet a képzelet dobál ide-oda, míg Kolumbusz a tudomány hatalmas hőse, egy embertitán, aki a végtelen tengerrel veszi fel a harezot. Őt csak egyedül lelkének ereje tartja fenn a halál mélységei fölött, neki nem segít Zeus, nem Ino, ő nem dőzsöl Ogigia szigetén mulatozva. Őt nem a végzet viszi, hanem a maga lelkének ereje.

— Ez valóban derék ember volt, egy csodás ember. Hős és martir! — állapította meg Petkei Janesi és lelkében mondhatatlan erős vágy kelt arra, hogy megismerje ezen hatalmas embernek egész életét, fáradozását, útját, szenvedéseit és azt: mi tette lelkét oly edzett, oly hatalmas, hogy veszedelmet,

azok, amik esetleg meg volnának szüntethetők. Így el lehetne érni azt, hogy az aranynak az a része, amely a pótegyezmény értelmében a bank liquidálása esetén minket fog illetni, már most haza hozassék, s hogy megszüntetessék az az abuzus, hogy a magyar állam tulajdonát képező arany Bécsben, tehát egy idegen ország fővárosában legyen elhelyezve. Azonkívül el lehetne érni azt is, hogy a budapesti főintézet teljesen egyenlősítessék a bécsi főintézettel, a mi a bankjegyek magyar szövegén annyiban tüntetnének ki, hogy nem Bécsben, hanem Budapesten kelteztetnének s abban, hogy a bank évi közgyűlései is felváltva Bécsben és Budapesten tartatnának meg; végül a bank nyereségéből a két állampénztárt nagyobb részesedési arány illetné meg, mint a mekkora most megilleti. De körülbelül ezzel ki is volna merítve minden, amit a bankközösség fentartása esetén az osztrák-magyar bankkal szemben el tudnánk érni. De ezek oly kis jelentőségűek, hogy egyáltalán nem szerelnék le azt a nagy tábor, amely egy önálló magyar jegybank felállítását követeli.

Ez az oka annak, hogy ma az egész helyzet Magyarországon a bankkérdés körül forog, s hogy addig, míg ebben a kérdésben olyan megoldás nem jön létre, mely a függetlenségi párt zömét kielégíti, addig szó sem lehet arról, hogy a magyar politikai életben konszolidált viszonyok álljanak be. Maga a kormány is tudja ezt, s minden erejét arra fordítja most, hogy olyan expedienst eszeljen ki, mely az önálló bank híveit is kielégíti, e mellett pedig mindazoknak a megrázkódtatásoknak elejét veszi, amelyet az önálló banknak minden átmenet nélkül való felállítása okvetlen maga után vonna. Így született meg a kartelbank eszméje, amely ma úgy látszik az egész kormány programja.

A napokban hivatkoztak arra, hogy Széll Kálmán már 1875-ben fel akarta állítani a kartelbankot, de az akkor az osztrákok ellenállásán hajótörést szenvedett,

fáradtságot, halálfélelmet, minden akadályt, még a reménytelenséget is le tudta győzni.

— A fajakok partra tették a dicső alvó férfiut Naka szigetén, s mellé állt Athenae istenasszony, hogy segítse, — mondta Bálint tanár ur Petkei Janesin nyugtatva szemét.

Petkei Janesi merőn bámult Bálint tanár urra. A tanár ur lelkében egy pillanatra különös gondolat fordult meg, egy igen kellemetlen gondolat, melyet röstelkedve üzött el magától az ő klasszikus lelke. Bálint tanár urnak hirtelen, villámszerűen csapódott lelkébe a gondolat, hogy legföljebb görög tanár lehet csak ebből a Petkei Janesiből. Más tárgyból gyöngé, de a görögből ime erős. Egy szót se szabadztana el, lelkesedve hallgatja, s igazán tud még lelkesedni a szent klasszikai hagyományokon. Tud lelkesedni s ez igen fontos. Fontos, mert eretnekek már a tudós kollégák között is akadnak, akik megmosolyogják, mikor fontoskodva szól a rettentő hős Achilles haragjáról, sőt a szent, a nagy, a dicső s rejtélyes Homeros-szal szembehelyezik a tegnapi és ma szerintök óriás szellemeit s nem átallják azt mondani, hogy a dicső két költemény csak dajkamese ezeknek a modern óriásoknak művei mellett. Az ilyen beszédek mélyen sértették lelkét, de úgy titokban mégis néha-néha kénytelen volt igazat adni az eretnek kollégáknak.

Petkei Janesi őt bálványozva hallgatja. Lelke szeretettel furta át a sápadt gyereket s röstelkedett, mikor rajtakapta magát azon, hogy sajnálja ezt a fiut. Görög tanár lesz belőle, belemerül a csendes és finom klasszikusok műveibe, a multak derűs világába és a

hogyan tehát most is ez a sors fogja ezt a magyar követelést érní. Az osztrák keresztény-szocialista tábor csakugyan nagy üvöltözést visz már véghez, de azért nem hiszszük, hogy ha a magyar kormány csakugyan meg akarja valósítani a kartelbankot, ezt meg ne tudja csinálni. Mert nem szabad elfeledni, hogy 1875-ben Magyarország a pénzügyi tönk szélén állt s hogy egy éve múlt akkor, hogy Kerkapoly pénzügyminiszter a 153 millió forintos kölcsönt csak az állami birtokokra történt bekebelezés s a rossz átvételi árfolyam miatt csak 10.89 százalék mellett tudta megkapni. Akkor tehát, mikor Magyarország ilyen pénzügyi helyzetben volt, igazán nem volt szabad azt megkockáztatni a bank-kérdés erőszakolásával, hogy még súlyosabb pénzügyi krízisbe jusson az ország.

De azóta a viszonyok változtak. Nemcsak azért, mert Magyarország pénzügyi ereje tetemesen növekedett, hanem azért is, mert az osztrák-magyar bank szabadalmának legutolsó meghosszabbítása s a bankkérésben a két kormány közt 1898-ban létrejött pótegyezmény sem az osztrák birodalmi gyűlés belegegyezésével iktatott törvénybe, hanem a 14. szakasz segélyével.

Ha tehát a magyar kormány tényleg a kartelbank mellé szegődik, nem kell attól tartania, hogy a keresztény-szocialisták komoly akadályt gördíthessenek a terv elé, feltéve, hogy az osztrák kormányt Wekerle meg tudja nyerni a tervnek.

S miután a kartelbank tényleg igen jó megoldás volna, mert biztosítaná az önálló magyar jegybank minden előnyét annak esetleges hátrányai s a gazdasági megrázkódítás nélkül, s miután a kartelbank a magyar parlament zömének tetszésével is találkozna, s miután maga Kossuth Ferencz mondta, hogy ma a bankkérés áll első sorban, s a katonai és egyéb kérdések csak másod- és harmadsorban, azt hiszszük, az egyedüli módja annak, hogy konszolidált állapotok teremtsenek a belpolitikai viszonyokban az, hogy ez a kartelbank létesíttessék.

lelke lágy, puha lesz, mint az övé. Nem lesz benne semmi erő, semmi kedv arra, hogy belemérüljön az élet sárral tele mocsarába. Nem fogja megismerni az élet emberének fortélyos, anyagiasság lelkét s mindenben alul fog maradni... Biztosan görög tanár lesz, íme csupa fül és figyelem.

Míg ez villant át a Bálint tanár ur agyán, addig a Petkei Jancsi lelkén, mint a vihar süvöltött át a gondolat: Már megint Athenae segíti ezt a nagyvezű embert. Hol az ő fortélyos, esze, ha mindig isteneknek s istennőknek kell őt segíteni. Mennyivel hatalmasabb Kolumbus és Galilei és a többiek, kik egy egész világgal, a természet titkos erőivel szembeállva, harcra küzdöttek az utolsó leheletig senkitől sem segítve... Es mit tett ez az Odysseus?

— Eurytus íjjából a nyíllal tizenkét fejszefokán egyedül csak Odysseus tudott átléni, — döngött a Bálint tanár ur érezhangja, mintha érezből való piramisokba akarna belevésni ezt a nagy cselekedetet.

Az arca nem mozdult, de a lelke kacagott Petkei Jancsinak. Egy esepürágó bohóc ugyanezt megcselekedte, látta... És Kolumbus felfedezte Amerikát, Galilei a föld mozgását... És ezekről nem beszél Bálint tanár ur, ezeknek lelkét, életét, cselekedeteit nem fejtegeti se ő, se mások. A lelke égott, lángolt azokért, s mélységes gyűlölettel telt el a fejszefokon átlövő Odysseus iránt.

Bálint tanár ur szavai folyása megállt. Nagyon ütött a katedra tetejére. A mesének vége volt. Verejtékező homlokát végigtörülte

A politika világából.

Budapest, január 11.

Nyilatkozatok az önálló bankról.

A bankkérdés jövője szempontjából nagyérdekű az a két nyilatkozat, mely a bécsi „Zeit“ vasárnapi számában látott napvilágot. Az egyik nyilatkozat Kossuth Ferencz kereskedelemügyi miniszteré, aki újra hangsúlyozottan hivatkozik az önálló bank mellett elfoglalt ismeretes álláspontjára. A bankkérdés kapcsán forgalomba került mendemondák közt hirdették azt is, hogy a kabinet kebelén belül ellentétek mutatkoznak, mert Wekerle Sándor és gróf Andrássy Gyula szembe került Kossuth Ferenczszel. E híresztelések tárgyában a bécsi lap tudósítója megkérdezte Kossuth Ferenczet, aki a következő kijelentéseket tette:

Majdnem fölösleges, hogy azokat a híreszteléseket, amelyek a kormány kebelében való egyenetlenkedésről szólnak, megegyezésemmel. A kormány megállapította programját a bank-kérdésben és ennek a programnak az alapján indították meg a tárgyalások az osztrák kormánnyal. Ha a kormány — amint ezt neki insinuuálni akarnák — nem volna abban a helyzetben, hogy a tárgyalásokat vezető tényezők részére direktivaképp egy közös programot állapítson meg, akkor természetesen nem is maradhatna helyén. Az én álláspontom a bank-kérdésben ismeretes. Én azonban ezt a problémát rázkódítások nélkül, gazdasági harc nélkül és Ausztriával egyetértően akarom megoldani. A bankkérdés ma első helyen áll és csak második helyen állanak a katonai kérdések és a többi fontos politikai dolgok. Ezért tehát kiválónképpen fontos, hogy a megértés a bank ügyében mihamarabb elérjék és én reményem, hogy sikerülni fog ezt a kérdést szerencsés módon és a negyvennyolcas párt programjának teljes tekintetbe vételével megoldani.

Határozott hangja és élesen körvonalozott álláspontja miatt érdekes a Justh Gyula nyilatkozata, mely így hangzik:

Azt hiszem, hogy sem Magyarországon, de Ausztriában sem él egy politikus sem abban a hitben, hogy az Osztrák-Magyar Bank által a magyar kormánynak előterjesztett és

s látszott, hogy lelke kimerült. A gyerekek ijedve kapták fel fejüket, a veszedelmes esend azt jelezte, hogy most kérdezős következik, hol s merre bolyongott a nagyvezű Odysseus. Bálint tanár ur egymásután szölitott ki néhányat a figyelmenlenez, az eretnekek között, akiket már megmetelyezett a klasszikus gyönyörűségeket csekélybevevők beszéde. És egymásután ültette le őket. És azután felszölitotta Petkei Jancsit, ki ajkára tapadva figyelte minden szavát a nevezetes férfiúról. Meg volt győződve, hogy ő utjának minden fordulatát fogja tudni. Fogja tudni s majd ez alkalmat ad arra, hogy a klasszikus műveltség ismeretének fontosságáról egy minden ízében tanulságos filippikát mondjon.

Petkei Jancsi pedig nem tudott semmit. Egy kukkot se, egy betűt se. Hiába adott emlékeztetőtámogatató kérdéseket neki, Bálint tanár ur.

És a jó, a szelid, klasszikus lelkű Bálint tanár ur csak nézett rá ámulva, mert látta, hogy a Petkei Jancsi esze máson járt, míg ránézett. Csodálkozott, de már nem sajnálta a fiút.

— Nem lesz belőle görög tanár, ez is eretnek már, — gondolta s még örült is.

Hanem azért mégis hatalmas és dörgedelmes beszédet mondott, a dicső és mindenekfelett való klassziczizmus eretnek ellen-ségei ellen!...

A gyerekek hallgatták, de lelkük ott kalandozott kint a valóság mezőin, hol az örök ég sugaras enyhe lehelete már megkezdte az élet hatalmas munkáját.

a közös bank szabadalmának meghosszabbítását célzó javaslatot a magyar képviselőház elfogadhatja. Nem ma mondom ezt először, mert már évek előtt figyelmeztettem arra az illetékes tényezőket, hogy egyenesen ki van zárva, hogy a jelenlegi bankszabadalom meghosszabbítása a parlamentben keresztülvitessék. Nemcsak a függetlenségi párt, melynek programja a közös jegybank szabadalmának meghosszabbítását egyenesen perhorreszkálja, követel e téren új állapotot, hanem más pártoknak számos tagja is. A kormány tisztában van a parlamenti helyzettel és azt is tudja, hogy a parlament megbízható munkaképességének előfeltétele — a pártoknak esetleges fuziójáról nem is beszélve — a bankkérdésnek a függetlenségi párt álláspontját honoráló megoldása. Én ezt a tényállást ismételtelen hangoztattam és nemcsak bizalmas beszélgetésekben, hanem a nagy nyilvánosság előtt is. Azokban a nyilatkozatokban is, amelyeket a „Zeit“ reprodukált, óvtam az illúzióktól, mert Ausztria mértékadó faktorait azokra az állapotokra, amelyek de facto fennállanak, figyelmeztetni akartam. Csudálatosképpen meg egyes lapokban azt lehet olvasni, hogy ezek dacára a közös bank szabadalma meghosszabbítottatik s hogy a függetlenségi párt az utolsó pillanatban ismét engedni fog. Akinek csak halvány fogalma van a tényleges állapotokról, tudja, hogy ez éppenséggel politikai lehetetlenség. Komoly politikusok ennél fogva Magyarországon már régen nem foglalkoznak a kérdésnek emez oldalával. Az én álláspontomat a bankkérdésben az én határozott állásfoglalásomat az önálló bank mellett hírkövacsok úgy tüntetik föl, mint a magyar kormány elleni támadást. Ez ellen a legnagyobb határozottsággal tiltakoznom kell. Számítok arra, hogy a kormány a bank-kérdést olyan módon fogja megoldani, hogy a kívánalmakat minálunk minden tekintetben ki fogja elégíteni és minden befolyással támogatni fogom azt a megoldást, amely megfelel a függetlenségi párt programjának. Minden politikai intrikát gyűlölök és lojálisan s őszintén támogatom azokat a törekvéseket, amelyek a bankkérdésben békes megoldást céloznak. De az ilyen megoldásnak első követelménye az, hogy ne történjenek kísérletek a közös bank jelenlegi szabadalmának direkt vagy indirekt meghosszabbításának a képviselőház által való megszavazására. Az önálló bank vagy a kartelbank alapján a megegyezés lehetséges, mert Magyarországon senki sem akar gazdasági konfliktust Ausztriával, vagy olyan kísérletet, amely Magyarország gazdasági fejlődését veszélyeztetné. Az én értesülésem szerint a megegyezés esélyei az utolsó napokban jelentősen javultak, olyannyira, hogy a bankkérdésnek minden felet kielégítő megoldása remélhető.

Ezekből a nyilatkozatokból tehát újra megállapítható az, hogy a magyar kormány teljes egyetértéssel jár el a bankkérdés rendezése érdekében s irányadó helyen azt remélik, hogy a kartelbank felállításával sikerülni fog megoldani a nehézségeket. Hogy ezzel a tervvel szemben az osztrák kormány milyen álláspontot fog elfoglalni, az még kérdéses, mert az eddigi hivatalos tárgyalások során a kartelbankról nem történt említés. Érdekes e tekintetben báró Jorkusch-Koch osztrák pénzügyminiszter nyilatkozata, aki a következő kijelentéseket tette:

Eddig a bankkérdésben még nem volt alkalmunk valamit elutasítani, vagy elfogadni, mert eddig még egyáltalán nem vagyunk tájékozva afelől, hogy mit kívánnak tőlünk. Ezt csak az érdemleges tárgyalások eredményezhetik. A tárgyalások folyama alatt elég alkalmunk fog nyílani arra, hogy álláspontunkat világosan precizizozzuk. Nem kell talán különösen hangsúlyoznom, hogy összes érdekeink a bankközösség fenntartását kívánják. Minthogy a nemcsakára megkezdődő érdemleges tárgyalásoknak az eddigi bankközösség fenntartása a tárgya, a

bankkérdés tekintetében a két kormány utja egyelőre még párhuzamosan halad. Mint említettem, eddig még nem voltak érdemleges tárgyalások, vagy tanácskozások. Minden, erre vonatkozó jelentés tehát alaptalan. A legutóbbi időben annyit emlegetett kartelbankról csak az újságokból értesültem. A „kartelbank“ szóról sem a magyar miniszterelnökkel folytatott beszélgetés közben, legkevésbé pedig hivatalosan nem történt említés. Quod non est in actis, non est in mundo. Micsoda értelmé volna ma precizizálni álláspontunkat, mikor még azt se tudjuk, hogy mit akar Magyarország. Még azt is szükségesnek tartom, hogy Magyarországot a bankközösség értékéről felvilágosítsuk. A kompetens magyar körök erre nézve teljesen világosan tudnak ítélni.

A bécsi „Zeit“ vasárnapi számában egy római táviratot közöl, mely szerint Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter köszönetét fejezte volna ki Luzzatti volt olasz kincstári miniszternek és Olaszország egyik legkiválóbb közgazdasági szaktudósának az önálló magyar jegybank ügyében mondott szakvéleményéért. A bécsi lap ezzel kapcsolatban azt írja, hogy Luzzattit a Wekerle-kabinet kérte fel véleménymondásra. Ez azonban tévedés, mert Luzzatthoz nem a Wekerle-kabinet fordult véleményért, hanem Földes Béla, aki mint a bankbizottság tagja, bejelentette azt a szándékát, hogy a legkiválóbb külföldi szaktekinélyeknek kikérdezi a nézeteit. A Földes általi véleményadásra fölkerült tudósok között volt Luzzatti is, aki a magyar kereskedelmi minisztérium római szakközegének diktálta le a maga véleményét és ennek útján juttatta azt Földes kezébe. Így szerzett a dolgról tudomást Kossuth Ferenc, aki ennek folytán fejezte ki köszönetét Luzzattinak fáradozásáért. Luzzatti véleményét — a többi külföldi szakférfiu véleményével együtt — a bankbizottság legközelebbi ülésén terjeszti Földes Béla a bizottság elé.

Budapest, január 11.

Kossuth Ferenc üdvözlése. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi minisztert ma a következő táviratokban üdvözlétek:

Veszprém város mai napon tartott közgyűlésének elhatározásából van szerencsém nagyméltóságodat a balatonvidéki vasut építésének szerencsés befejezéséhez közeledő mai stádiumában s azon alkalomból, hogy a vasut egyik előharcosát, dr. Ováry Ferenc képviselőnk a város diszpolgárává választotta, mély tisztelettel és hálával üdvözölni; ettől a vasutól várjuk városunk sokáig mellőzött gazdasági érdekeinek felendülését. Hazafias tisztelettel Szeglethy György polgármester.

A marosvásárhelyi függetlenségi pártkör a mai napon tartott közgyűlésén hozott határozata értelmében meleg szeretettel üdvözlöi nagyméltóságodat és amidőn igaz öröm tölti el betegségtől történt felépülése fölött, nemzetünk függetlenségének kivívására folytatandó nagy küzdelméhez erőt és kitartást kíván. A párt nevében Petri Zsigmond elnök.

A horvát-szerb koalíció válsága. A horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottsága szombaton este értekezletet tartott. Hivatalos jelentést nem adtak ki. Ma délután folytatták az értekezletet és holnap is fog a bizottság ülésezni, hogy eloszlassa a jogpárttal támadt konfliktust. Egyébként tegnapi a jogpárt is hirdetett értekezletet. Zagrác képviselő a párt vezére a horvát-szerb koalíció végrehajtó-bizottságának szombat esti értekezletén azt indítványozta, hogy a koalíció váljon két táborra. Az egyikbe a jogpárt programjának helyeslői, a másikba a kiegyezés hívei tömörüljenek. Az indítvány ügyében még nem került határozatra a sor. Szóval, érdemleges fordulat nem állt be a horvát-szerb koalíció válságának dolgában, hanem minden csak az egyelőre teljesen eredménytelen gyűlésezésben merül ki. A zágrábi városi tanács ma délután tartandó gyűlésén a Starcevicsek dr.

Frank József vezérletével hevesen megtámadták a horvát rendőrség államosításának kérdését, amelynek megvalósítása szerintük alkotmányellenes, mert az idevágó költségvetési tételekhez a tartománygyűlés határozata szükséges.

Az új lakbérosztályok. Gyuláról jelentik: A békési állami és közigazgatási tisztviselők tegnap értekezletet tartottak, melyen az új lakbérbeosztás sérelmeit tárgyalva, elhatározták, hogy küldöttség útján memorandumot terjesztenek a pénzügyminiszter elé.

Programbeszéd Debreczenben. Csanak János, a debreczeni harmadik kerület függetlenségi párti jelöltje január 17-én délután mondja el programbeszédét. A gyűlésre gróf Batthyány Tivadar vezetésével a függetlenségi párt több tagja leutazik.

A balkáni események.

Budapest, január 11.

A török minisztertanács még nem döntött Pallavicini örgróf nagykövetség ajánlata fölött, de több mint bizonyos, hogy Konstantinápolyban örömmel fogják akceptálni a monarchia által felajánlt kártérítést, annál is inkább, mert a törököknek most nagy szükségük van pénzre és hatvan millió korona nem megvetendő összeg. Egész más kérdés az, hogy nekünk megérte-e Bosznia és Hercegovina annexiója azokat a rengeteg anyagi áldozatokat, melyek már eddig is, horribilis összegeket nyeltek el. Maga a török bojkott a monarchia iparának és kereskedelmének oly nagy veszteséget okozott, hogy igen hosszú időre van szükség, míg kiheverhetjük az általa keletkezett károkat.

Legsiralmasabb volt azonban diplomáciánk kínos vergődése ebben a bonyodalomban. Még élénk emlékezetben van külügyminiszterünk kijelentése, melyben az annexió után oly merev álláspontot foglalt el mindennemű megegyezéssel szemben. Ez események azonban megmutatták, hogy külföldön nagyon keveset imponált Aehrenthal nagyhangu nyilatkozata. Még a Bosporus partján sem ijedtek meg a monarchia nagyhatalmi állásától, aminek fényes bizonyosságai az eddigi tárgyalások meddősege és konstantinápolyi képviselőnk eredménytelen futkosása a nagyvezéri hivatalba.

Bohózatba illők azonban azok a kijelentések, amelyekkel enyhíteni akarják Bécsben diplomáciánk teljes kudarcát. Mert voltaképp mi történt? Törökország kárpótlást követelt az anektált tartományokért. Bécsben azonban visszautasítottak mindennemű olyan megegyezést, mely pénzbeli kárpótláson alapul. Erre a bojkott-mozgalom hatalmas arányokat öltött és rövid idő alatt keleti kereskedelmünknek megadta ugyszólván a halálos döfést. Mikor aztán már a bojkott által okozott kár majdnem egy vesztett háborúval ért fel, akkor külügyi hivatalunk már helyén valónak találta, hogy hatvan millió korona kárpótlást fizessen Törökországnak. Hogy minő czímen pazarolják az ország vagyonát, azzal keveset törődnek Bécsben, mert most inkább azon török a fejüket, miképpen lehetne elhitetni a világgal, hogy az osztrák diplomácia ezuttal is fényes diadalt aratott, mert nem vállalta el sem a török államadósságnak egy részét, az annexiót sem vásárolta meg, hanem Törökországnak magántulajdon átvétele fejében fizet hatvan milliót. A törökök lesznek olyan okosak, hogy nem akadékoskodnak a jogezimek te-

kintetében, hanem egyszerűen zsebre vágják a milliókat, mert hiszen az a fő, hogy egy elhibázott diplomáciai aktus révén, mely nekik semmiféle veszteséget nem okozott, nagyon sok pénzhez jutnak.

Ha diplomáciánk még sok ilyen győzelmet arat, akkor elmondhatjuk, hogy nem sokára koldusbotot ragadhatunk. Erre pedig alapos kilátásunk van, mert ezek után egy cseppet sem tartjuk lehetetlennek, hogy holnap Szerbia, holnapután pedig Montenegró állampénztára telik meg osztrák-magyar pénzzel az annexió elismerése fejében.

Ezzel aztán végleg betetőzte Aehrenthal diplomáciai sikerét, mely különben nem egy gunyos mosolyt esal a külföldi diplomaták ajakára.

Mai hireink a következők:

kárpótlás Törökországnak.

Pallavicini örgróf nagykövetség tegnap kijelentése, hogy Ausztria-Magyarország a török államnak Boszniában volt uradalmiért két és félmillió fontot fizet, igen jó benyomást gyakorolt a portára. A nagyvezér az ajánlatot ma előterjesztette a minisztertanácsnak és megígérte, hogy holnap vagy holnapután át fogja adni a választ, mire a javaslatok alapján meg fogják kezdeni a formális tárgyalásokat. A porta eleinte nagyobb összeg elérését óhajtotta megkísérelni, de azzal a kijelentéssel szemben, hogy ez az összeg maximumot jelent, ettől elállottak, mert nagyobb súlyt fektettek arra, hogy függő kérdést gyorsan elintézzék és az Ausztria-Magyarországgal való barátságos viszony újra helyredálljon. Ez a tekintet, úgy látszik, győzni fog és az ajánlat elfogadását fogják elhatározni. Mértékadó diplomáciai körökben, melyek a balkán-kriszisenek békés megoldására törekednek, Ausztria-Magyarország ezen lépését nagy tetszéssel fogadják. Ezek a körök abban a véleményben vannak, hogy most már a portával való teljes megegyezés várható.

Ujabb jelentések szerint a minisztertanács Ausztria-Magyarország ajánlatát kedvezőnek találta, nem annyira az összeg nagysága, mint inkább azért, mert így megtalálhatják a kivetető utat egy veszedelmes és hosszadalmas kérdés megoldására, amely Törökország minden erejét leköti. Mindazonáltal a minisztertanács nem döntött, hanem előbb be akarja várni, hogy a nemzet a javaslatot hogyan fogadja? Ha kedvezően fogadja, akkor a javaslatot elfogadás végett a parlament elé terjesztik.

Azt hiszik, hogy Pallavicini örgróf holnap aláírja a Törökországnak adandó kárpótlásra vonatkozólag létrejött megegyezésről szóló jegyzőkönyvet.

Tevfik basa külügyminiszter felhatalmazta a „Neue Freie Presse“ levelezőjét annak a kijelentésére, hogy több török lapnak ama hire, hogy a porta Ausztria-Magyarország ajánlatát elutasította, nem felel meg a valóságnak. Ausztria-Magyarország ajánlatát a minisztertanácsban még nem intézték el. Tevfik basának az a véleménye, hogy az entente megkötése Ausztria-Magyarország és Törökország közt biztosítottak tekinthető.

Resid basa török nagykövet ekként nyilatkozott a „Neue Freie Presse“ munkatársai előtt:

— Remélem, hogy Ausztria-Magyarország ajánlata megegyezésre fog vezetni és hogy hamarosan normális viszony lesz a monarchia és Törökország között. A megegyezés mind a két állam érdekében áll és az is, hogy a természetes barátságos viszony Törökország és Ausztria-Magyarország között mindinkább megszilárduljon.

Abban a kérdésben, amelyet Pallavicini örgróf felvetett, hogy tudniillik a bosznia-hercegovinai erdőségek és bányák, amelyek állami tulajdonban voltak, kit illetnek, Konstantinápolyi illetékes köröknek az a véleménye, hogy a török törvények értelmében a kérdéses birtokok legnagyobb része az államé és nem a tartományoké volt. Pallavicini örgróf, mikor előterjesztette két és fél millió török font kárpótlására vonatkozó javaslatát, megjegyezte: Ou prendre, ou laissez. Az ajánlat abban a formában, amint azt Pallavicini örgróf tette, annál is inkább érdekében áll Törökországnak, mert ily módon a kárpótlás közvetlenül az államkincstárt illetné, holott más formában a Dette Publique tarthatna rá igényt.

Az Ausztria-Magyarország és Törökország közötti tárgyalások újrafelvételéről bécsi mértékadó helyről ma este a következőket jelentik:

Nem felel meg a tényeknek, hogy a török minisztertanács Ausztria-Magyarország ajánlatát elvetette volna. Az ajánlat Konstantinápolyban általában barátságos fogadtatásra talált. Kiamil basa az ajánlatot a minisztertanács elé terjesztette; választ eddig nem adott. A török minisztertanács hivatalos döntése holnapra vagy holnaputánra várható. Az ajánlat alakilag magánjogi természetű kártalanításnak tekinthető. Ausztria-Magyarország sem a török államadósság egy részét átvenni, sem az annexiót megvásárolni nem hajlandó. Ausztria-Magyarország Törökországnak magántulajdon átvétele fejében ajánl fel kártalanítást, hogy ilyképpen egy magánjogi kérdés békességesen intéztesse el. Ultimátumról, e szónak szorosabb értelmében, Ausztria-Magyarország részéről nem lehet beszélni, mert nem követelésről, hanem ajánlatról van szó.

Konstantinápolyi jelentések szerint a portán az osztrák-magyar monarchia ajánlata fölött tartott minisztertanácsban heves összeütközés volt Kiamil basa nagyvezér és a kisebbségben levő miniszterek, Hilmi basa és Tewfik basa külügyminiszter között, akik kétségbe nem tartották az ajánlat elfogadását. Kétségtelen, hogy Hilmi basa és Tewfik külügyminiszter is fognak mondani.

A hatás Szerbiában.

Azt a hírt, hogy Pallavicini örgróf új ajánlatot tett a nagyvezérnek, Belgrádban csak tegnap délután tudták meg. Bárha vasárnap lévén, ujságok nem is jelentek meg, a hír vilámgyorsan terjedt el a városban és mély benyomást tett. A konstantinápolyi tárgyalásokat Belgrádban nagy figyelemmel kísérték és időről-időre kárörvendezve konstatálták, hogy a tárgyalások megakadtak. Azt a reményt fűzték ehhez, hogy a monarchia immár elkerülhetetlenül háboruba keveredik Törökországgal és ezáltal Szerbia helyzete lényegesen megkönnyebbül. Most váratlanul az a hír érkezik, hogy Ausztria-Magyarország közeledett Törökország pénzübeli követeléséhez. Ez a hír Belgrádban nagy aggodalmat kelt, mert a szerbek vérmes fantáziájuk dacára sohasem álltatták magukat egy pillanatig sem arra nézve, hogy mit jelentene rájuk nézve az, ha Bécs és Konstantinápoly között megegyezés jönne létre. Később, amikor a részletek is megérkeztek, újból remélni kezdtek és gunyosan emlegették Ausztria-Magyarország engedékenységet, amit azzal magyaráztak meg, hogy Ausztria-Magyarország az egész világ által elhagyatottnak érzi magát és a török bojkott válsággal fenyegeti.

A kormány minden erejével azon van, hogy elhallgattassa a konstantinápolyi tárgyalások folytatását és még ma is azt írják a kormányhoz közelálló lapok, hogy Ausztria-Magyarország kapitálál Törökország előtt s remélhetőleg a porta s különösen az ifjú-török bizottság nem lesz kapható hozzá méltatlan alkura. Akárhogy is fordulnak a dolgok — így írják a kormány lapjai — a török-osztrák-magyar alkudozások az annexió kérdésében egész Európát érintik, az nem lehet magánügye Törökországnak és az osztrák-magyar monarchiának.

Kiamil pasa expozéja.

A nagyvezér expozéját nem holnap hanem csak esütörtökön fogja tartani. A kamarát erről értesítették. Ezt a határozatot kétségtelenül Pallavicini örgróf nagykövetség Ausztria-Magyarország ajánlatára vonatkozó tegnapi kijelentése következtében hozták, amely ajánlatról a mai minisztertanács tanácskozott, anélkül, hogy mint tervezte volt, az expozé utolsó felülvizsgálatával foglalkozott volna, melyet most már valószínűleg át fognak dolgozni. A minisztertanács a herakleai francia szénbánya ügyével is foglalkozott.

Franciaország álláspontja.

Az „Echo de Paris“ egy állítólag magasállású és kiválóan hivatott politikussal folytatott interjút közöl, ki akként nyilatkozott, hogy Franciaország csak közvetítő szerepet vállalhatna, ha Oroszország és Anglia ezt elvben helyeselnék és Franciaországgal együtt vizsgálat tárgyává tennék az esetleges entente alapelveit. Franciaországnak továbbá biztosnak kell lennie abban, hogy Németország és Olaszország ezen közvetítési kísérletet nem fogja ellenséges szemmel nézni. A nyilvánvalóan kiállításban küszöbön álló osztrák-magyar-török megegyezés az összes többi tárgyalásokat megkönnyíti. Azután már csak a szerb és montenegrói kompenzációk kérdésének rendezése van hátra. A legjobb eszköz volna a lehető leggyorsabb, sőt haladéktalan kiépítése a Szerbiát Bosznián, Hercegovinán és Montenegrón át összekötő vasutnak. A vasut szerb-osztrák-magyar igazgatás és felügyelet alatt állana és a vasut mentén osztrák-magyar területen például tíz kilométer távolságnyi területen nem volna szabad helyőrséget felállítani. Ha ily tervezetet Bécsben, Belgrádban és Czetinjében megfontolás tárgyává tennék, úgy a megegyezés aránylag könnyű, a konföderáció létrejövetelére pedig valószínű, sőt biztosított volna, mert Európa ez esetben különböző gyakorlati megoldások előtt állana, amelyeket könnyen szentesíthetne.

Orosz áruk a Balkánon.

A kormány megerősítette az Orient, orosz kiviteli társaság alapszabályait, amelyet pétervári, moszkvai, varsói és lodzi nagyiparosok oly célból alapítottak, hogy az osztrák és a magyar áruk bojkottja következtében orosz áruknak szerezenek piacot Konstantinápolyban, Smyrnában és a palesztinai kikötőkben. A társaság csak orosz hajókat fog igénybe venni.

A bojkott.

Az albániai kikötőkben a bojkott által teremtett helyzet folytán az Ausztriával való kereskedelmi forgalom, sőt az osztrák hajókon közvetített személyforgalom teljesen szünetel. Néhány helyen a nagykereskedők remélik, hogy árukészletikkel még néhány hétig kibírják, amikor is talán a bojkottmozgalom véget ér. A kereskedők különben a bojkott mielőbbi befejezését remélik és már rendelkezéseket is eszközölnek, természetesen az a megjegyzéssel, hogy csak a bojkott befejeztével szállítandók. Az osztrák-magyar postahivatal forgalma tetemesen megesapant. Smyrnában a bojkott-szindikátus hatásköre napról-napra növekszik. A görög gőzösök bojkottjára vonatkozó híreket röpiratokban megzáfolták és a hír terjesztését osztrák és bolgár befolyásoknak tulajdonították. A bojkottról szóló hasonló jelentések érkeztek más kisázsiai városokból is.

Kréta annexiója ellen.

A Kréta annexiója ellen rendezett népgyűlésen mintegy 10.000 embert vett részt, mindannyian mohamedánok. A gyűlés főszónoka Dsafer sztabuli polgármester volt, ki a már jelzett határozat szellemében szólt. Kifejtette, hogy a hatalmak nem engedik meg az annexiót és hogy a törökök egyelőre csak tiltakoznak. Ha azonban a tiltakozásnak nem lenne hatása, következik az első fegyver, a bojkott. Ha pedig ez sem használ, akkor Krétát Angliának

kell átengedni, ami növelné barátságát Törökország iránt. A gyűlés folyamán elvétel ily kiáltások voltak hallhatóak: Le Görögországgal! A gyűlés után a résztvevők a kamara elé vonultak, hol Ahmed Riza elnök megjelent egy ablakban és beszédben megelégedését fejezte ki azon, hogy a népgyűlés oly nyugodtan folyt le. Hangoztatta, hogy Kréta Törökországhoz tartozik s a kormány és a kamara hiven fogja teljesíteni kötelességét. Majd Gazi Muktar a szenátus nevében intézett beszédet a népgyűlés résztvevőire, dicsérte a megnyilatkozott hazaszeretetet, rendre intette a résztvevőket. A tüntetők végül a porta elé vonultak, ahol háromtagu bizottság jelent meg a nagyvezér előtt, kinek átadták a krétai védő hatalmakhoz intézendő határozatot. Kiamil basa nagyvezér megjelent a tüntetők előtt s kijelentette, hogy a krétai keresztények tudatosan terjesztették azt az álhírt, mely szerint Görögország annektálta Krétát. A görög kormány nem ment bele az annexióba. A porta nem fog semmit sem elmulasztani annak megakadályozására, hogy a hír valamikor valóra váljék. Az idegen hatalmak helyeslik a porta álláspontját és így az annexió lehetetlen. Az egész török sajtó kiemeli a tüntető népgyűlés fontosságát és az azon résztvevők számát mintegy 50.000-re becsüli. Tegnap és ma a mohamedánok a vidéken is Kréta ügyében gyűléseket tartottak, amelyeken az ittenihez hasonló határozati javaslatokat hoztak. Az „Ikdam“ azt írja, hogy a nagyvezérnek Krétára vonatkozó tegnapi nyilatkozata végleges czáfolat és teljesen elegendő. A „Tanin“ e cím alatt: „Egy nagy nemzet nagy napja“ cikket közöl, amelyben azt a hírt, hogy Ahmed Riza Krétára vonatkozólag Clemenceau francia miniszterelnök bizonyos ígéretet tett, megzáfolja. A „Surai-Uzmel“ hasonló czáfolatot tesz közzé és azt mondja, hogy Ahmed Riza ellenkezőleg Clemenceaunak kijelentette, hogy a törökök Krétára vonatkozólag nem engednek diskusziót és a török jogot meg fogják védeni.

A porta a Kréta-meeting tiltakozó határozati javaslatát a hatalmaknak való átadás czéljából megküldte a török nagykövetségeknek.

Urusov herceg távozása.

A „Lokalanzeiger“ pétervári tudósítója közli, hogy Urusov herceg bécsi orosz nagykövet összeütközésbe került Izvolszki külügyminiszterrel. Urusov herceg annakidején kötelességszerűen értesítette Izvolszkit a készülő annexióról, mikor pedig nem kapott tőle választ, egyenesen a czárt tájékoztatta, hogy a monarchia annektálni akarja Bosznia-Hercegovinát. Izvolszki fölháborodott ezen az eljáráson és azóta a két diplomata között olyan feszült a viszony, hogy Urusov herceg benyújtotta lemondását.

Hírek Boszniából.

Mosztárból jelentik, hogy a lakosság körében nyugodt. Az annexió által teremtett helyzetből éppen a szerb lakosság látja a legnagyobb hasznot, mivel a katonaság részére szükségeltet nagy mérvű szállítást (elég oktanul) a szerbeknek adták át. Különösen Hercegovinában igen örvend a lakosság a dolgok fejlődésének, mert a tavalyi szárazság a lakosság nagy részét koldusbotra juttatta, a mostani nagymérvű csapatszállítás pedig a nép jólétének emeléséhez nagyban hozzájárulnak. „Még egy ilyen zavar és Hercegovina gazdaggá lesz“, — mondá egyik szerb kereskedő. A mosztári állomáson egy fiatal ember rajzokat készített. Az állomásparancsnok rögtön kiadta ellene az elfogatási parancsot, az ismeretlen azonban időközben elmenekült. Elfogatása iránt az intézkedések megtörténtek.

KÜLFÖLD.

Roosevelt és a kongresszus. Hale, a költségvetési bizottság helyettes elnöke egy háromtagu albizottságot azzal bizott meg, hogy a Roosevelt üzenetében a titkos rendőrségre vonatkozó czélzást megvizsgálja. Deppe szenátor bejelentette, hogy a

kongresszus meg fogja vizsgálni, vajjon a Roosevelt elnök által közhivatalokba kinevezett személyek ezen állásuk betöltésére alkalmasak-e? Ezt az eljárást hathatós fegyvernek tartják Roosevelten ellen.

A román miniszterelnök lemondása. Sturdza miniszterelnök, betegségére való tekintettel, beadta lemondását, melyet a király elfogadott. A kormány tagjai és a két kamara elnökei egyhangulag elhatározták, hogy Bratianu belügyminisztert és ideiglenes külügyminisztert fogják a miniszterelnöki állásra ajánlani. A király aláírta az okmányt, amely Bratianu miniszterelnökké nevezi ki. A többi miniszter megtartja tárcáját.

A török kamarából. A kamara mai ülése negyedfél óráig tartott. Saka Eddin és Medsid hercegek fiaikkal ma először voltak jelen az ülésen. Az egyik jegyző felolvasta a nagyvezér jelentését, amely szerint a nagykövetekkel folytatott megbeszélések szerint a politikára vonatkozó jelentések, ugyancsak az interpellációkra adandó válaszok, valamint az interpellációk adandó válaszokhoz felvilágosítások a szerdai ülés napirendjére fűzettek. Néhány mandátum igazolása után a kamarához intézett üdvözlő táviratokat olvasták fel, majd a Kréta annexiója ügyében a kamarához intézett mintegy 50 tiltakozó távirat felolvasása következett, melyeket külön bizottság elé utaltak. A jövő ülés napirendjére kitűztek különböző törvényjavaslatokat, a többek közt a legutóbbi kölcsönökre és előleg egyezményekre vonatkozó javaslatokat, ugyancsak három alkotmánymódosításra vonatkozó indítványt, valamint a vilajeti főtanácsokra vonatkozó interpellációt.

Venezuela és a hatalmak. A Gomez tábornok venezuelai elnök által egy európai misszióval megbízott Poul meghatalmazott miniszter az este Bordeauxba érkezett. Holnap Párisba utazik, ahol a francia külügyminiszterrel szándékozik tanácskozni és reméli, hogy Németalföld képviselőjével is találkozni fog. Poul Franciaország, Hollandia, Nagybritannia, Olaszország és Németország kormányainál van akkreditálva. Kijelentette, hogy az a megbízatása, hogy a függő differenciák teljes békés és barátságos megoldását hozza létre.

MEGYÉK ÉS VÁROSOK.

Pestvármegye közgyűlése. Pest-Pilis-Solt-Kiskun vármegye törvényhatósági bizottsága ma délután tartotta meg első évnegyedes közgyűlését Gulner Gyula főispán elnöklésével. A közgyűlési termet zsúfolásig megtöltötték a bizottsági tagok, aminek oka főleg az volt, hogy a napirenden szerepelt a dunapataji helyi érdekű vasut segélyezésének ügye, amelynek tárgyalása élénk vitákra nyújtott kiáltást. Gulner főispán üdvözölte a megjelenteket, majd Agoraszó Tivadar főjegyző előterjesztette az alispán évnegyedes jelentését. Szabó Géza t. b. főjegyző előadásában a közgyűlés elhatározta, hogy a Julián-egyesületbe alapító tagul belép és erre a célra 500 koronát szavazott meg. Pártoló felirattal támogatta a közgyűlés Zemplén vármegye körlevelét II. Rákóczi Ferenc szülőházának az állam által leendő megvásárlása tárgyában. Ezután került sorra Szabó Géza előadásában a dunapataji-kalocsa-bajai h. é. vasut segélyezésének ügye. Az előadó előterjeszti, hogy gróf Teleki József mint engedményes két évi határidőre engedélyt kapott a dunapataji-kalocsa-bajai vasutra. Ezen engedély most lejárván, Teleki József az engedély meghosszabbítását kérte, hogy a vármegye által törzsrésztvények fejében jegyzett 150.000 koronás segélyezés továbbra is fentartassék. A vasuti bizottság és az állandó választmány javasolja, hogy az engedményesnek az engedély további két évre megadassék, azonban több oly kikötést tett, amelyek az előző engedélyhez nem voltak kötve. Így kikötötte, hogy a vasut Dunapatajtól Kalocsáig, onnét Hajósig és illetve Bajáig legalább is 13 községet érintsen. Holló Lajos javasolja, hogy a vasut Dunapatajtól kiágazólag, Ordas, Uszód, Duesnok, Nádudvar és onnan Bajára, valamint Kiskőrösre építtessék. Tarajossy Sándor nem fogadja el Holló javaslatát.

Kifejti, hogy Kalocsát mellőzni nem lehet, hogy az uszódi vonal kiépítése, mivel ez sokkal hosszabb, tetemesen megdrágítaná az építkezést. Pozsgai Miklós nagy ellenmondás kíséretében támadást intéz Teleki József ellen. Förster polemizál Pozsgaival és hivatkozik azokra a nagy anyagi áldozatokra, amelyeket gróf Teleki József a vasut építése körül már eddig is tett. Fazekas Ágoston alispán kifejti, hogy gróf Teleki József kérvénye inkább megfelel ezeknek a szempontoknak, a maga részéről azt pártolja. Régebben ő maga is Holló Lajos álláspontján volt, de a hozzáértő szakemberek javaslatára lemondott arról. Kullinsics Illés dusnoki plébános az uszódi irány mellett szólal fel, amire azután az elnök a vitát berekeszti. Szavazásra kerül a sor, a közgyűlés nagy többsége az állandó választmány javaslatát fogadta el.

Marosvásárhely főkapitánya. Ugron Gábor főispán Marosvásárhely város rendőrfőkapitányává Varga Lajos kaposvári rendőrfőkapitányt nevezte ki. Az új főkapitány tíz év óta áll a közigazgatás szolgálatában.

A dél-olaszországi földrengés.

— Távirati tudósítás. —

Budapest, január 11.

A földrengés színhelyéről már csak gyéren érkeznek a hírek. Tizennégy nap elegendő volt, hogy egy ilyen világszenzációt úgy megfakítson, hogy pusztán megszokásból érdeklődjünk iránta. Mindössze a lomhán mozgó ségélyakció maradt napirenden és különféle országokban különféle városok hatóságai hívós részvétellel szavaznak meg néhány száz vagy ezer koronát a tönkrement, családjuktól megfosztott embereknek.

Hírek Messinából.

Messinában az időjárás, ismét rosszabbodott. Patakokként ömlik az eső folytonos vilámlás, mennydörgés és földremlések közben, amelyek kevésbé erősek. A csapatok még mindig buzgón folytatják kutatásaikat az élve eltemetettek után. Nagyrészüket azonban barakok építésével foglalkoztatják, amelyekben az állami hivatalokat, a helyőrséget és a lakosságot helyezik el. A közegészségügy igazgatója jelenti, hogy az általános egészségi viszonyok kedvezőek. Lassankint megvizsgálják a vizet az egész országban. A törvényhatóság magára vállalta a halottak eltemetését, amelyet polgári sírhelyekkel, két orvos felügyelete alatt végeztek. A vonatok ismét rendszeresen közlekednek, az utasok azonban hatósági felhatalmazás nélkül nem léphetnek a város területére.

Messinában tegnap, 13 nappal a pusztulás után kimentették a romok alól egy házaspárt. A székesegyház drága műkincsét megtalálták a pinczeboltozat alatt. Messinában hozzáálltak az ókori kincsek és a san-gregoriói múzeum drágaságainak kiadásához.

Tegnap a 15 méter magas romtömegek alól kimentették Péter német bankár ötéves leányát, aki egy félóra múltán meghalt, ma pedig egy éltebb férfit ástak ki, aki egészen jól érezte magát a csodálkozott, mikor meghaltotta, hogy közel két hétig volt a föld alatt. Azt hitte, hogy egy éjszakát töltött a romok alatt.

Déltájban a romok alól egy Bensaja nevű mézáróst huztak ki. Bensaja 43 éves ember és 14 napot töltött táplálék nélkül a romok alatt. Látnia kellett, amint felesége és négy gyermeke egymásután meghaltak. Bensaja aránylag jól érzi magát.

Mazza tábornok Messinából táviratozza Giolitti miniszterelnöknek: Ma hét tolvajt le tartóztattak. A földrengést szenvedett falvak lakóit élelmiszerekkel látják el. A közegészségi állapot kielégítő. Az amerikai nagykövet ma Messinába érkezett. Néhány amerikai hadihajó is befutott élelmiszerekkel és egyéb segéd- eszközökkel, amit a tengerszoros két partján fognak szétosztani. Az amerikaiak által hozott ruhaneműt a Regina d'Italia hajón levő menekültek között osztották szét. A hamburgi

Slonim társulat Carrara nevű gőzöse szintén Messinába érkezett élelmiszerekkel.

Wilczek és Vetter grófok a katasztrófa színhelyén tartózkodnak, hogy megfigyeljék a bécsi önkéntes mentőegyesület szállítható konyháinak funkcióit, melyek naponta 12.000 embert élelmeznek. Tegnap este meglátogatta őket a prefektus és a helyőrség parancsnoka. A bécsi mentőket élénk ovációkban részesítik.

Statisztika az áldozatokról.

A „Newyork Herald“ a következő statisztikát teszi közzé a délolaszországi katasztrófa áldozatairól: Messina 108.000, Reggio di Calabria 31.000, Palmi 4500, Mileto 2300, Bagnara 800, Villa San Giovanni 3700, Peloro 3300, Scilla 2800, összesen 156.400.

Ehez járulnak még a kisebb helységek halottjai, valamint San Eufemia 3000 halottja, úgy hogy a katasztrófa következtében összesen 160.000-en haltak meg. A sebesültek száma szintén magasra rug. A halottak száma persze még növekedni fog azokkal a sebesültekkel, akik a palermói, nápolyi, római és más kórházakban még ezután halnak meg sebeikben.

Egy szemtanu elbeszélése.

Beragna, a reggioi obszervatórium tanára, aki családjával szánalomraméltó állapotban érkezett Rómába, ezeket mondta:

— Az obszervatórium szolid épülete nem omlott ugyan össze, de a műszerek valami titkos erő folytán egytől-egyig össze-vissza törtek, úgy hogy teljesen hasznavehetetlenné lettek. Még a szeizmográf 125 kilós ingája is összetört. A tengerszoros ereje borzasztó volt. A kőpartot, ahol a vonat utja vezetett, jelentékenyen fölemelte s a rácsot izzé-porrá zúzta. Pellaróban a hullámok a házak fölé csaptak és az embereket százával ragadta magával.

A földrengés mozgása függőleges volt, amit bizonyít az a körülmény, hogy Reggio házainak külső falai sértetlenek maradtak, míg belsejükben minden össze-vissza zúzódott. A városban minden elpusztult, amit az 1783-iki földrengés megkímélt. Ezek között első sorban a dom. Az 1894., 1895. és 1907. évi földrengés is megrongálta egyik-másik ház alapjait. A földrengés fészke szemmel láthatólag a tengerszorosban volt, ebből magyarázható azután az egyidejű föld- és tengerszoros is. A földalatti moraj is rémítő volt. Az első pillanatban azt hittem, hogy irtózatos földalatti örvény nyílt meg a város alatt. A dörgés, mintha messziről hallatszott volna, de hangja félelmetes volt. Majd vihar szántott végig a városon, amely segített a földrengésnek iszonyu munkájában. A készülék utoljára december 17-én jelzett Reggioiban gyöngébb lökéseket. Azután nyugodt volt minden a katasztrófaig.

Segítség.

Avarna herceg a bécsi olasz nagykövet kormányára nevében köszönetet mondott báró Aehrenthal külügyminiszternek azért az adakozó részvételért, amelyet ő felsége, az udvar, a kormány és a lakosság tanúsított az olaszországi katasztrófa alkalmából. Egyben átadta Tittoni olasz külügyminiszter köszönetét Aehrenthal külügyminiszternek a katasztrófa alkalmából kifejezett részvételeért. Ferencz Ferdinánd főherceg cattajói jószágigazgatósága útján nagyobb összeget utaltatott ki a délolaszországi károsultak segélyezésére. Rajner és Frigyes főherceg 5—5000 koronát ajánlottak fel. Lipót főherceg és neje via reggioi jószágigazgatóságuk révén 100 hektoliter bort adományoztak a szerencsétlenek javára.

Legujabb.

Róma, január 11.

Mazza tábornok távirata szerint tegnap még egy élőembert emeltek ki a romok alól. A kutatásokat folytatják mindaddig, amíg csak valamelyes remény van arra, hogy élet találnak a romok alatt. A Regina Margherita gőzöse 800 megmentettet szállítottak. A városban hivatalt állítottak, amely a túlélőkről fog felvilágosítást szolgáltatni. A környékbeli falvakba minduntalan élelmiszerek és építési anyagok indulnak. A csapatok egészségi állapota kielégítő.

K
gyem
dát
ták
oltó
szor

Réth
asszi
nagy
Előa
dása
rendi
földr
váltó
főágr
fésék
megfi
módsz
lore),
merte
örvén
kutat
figyel
nak;
lettel
A fő
előad
ment
nyok
alapi
rengé
gos je
téről
vább
lámok
nai k
mesvá
kusza
mond
28-án
katasz
delutá
földre
melye
rengés
lődtak
sújtot
előtti
tasztr
adását
előad

B
német
tári je
Talan
láb 2
nek eg
tatkoz
matláb
irányu

K
ujból
megvá
nyítás.
113 m
mint a

VI.,

Reggio di Calabria, január 11.

Ma este Pelosi nápolyi tűzoltó egy öt éves gyermeket mentett ki élve a romok alól, aki csodálatos módon teljesen sértetlen volt. A fiút átadták a tengerészeti segély-állomásnak. Pelosi tűzoltó eddig husznál több embert mentett ki, sokszor saját élete kockáztatásával.

Előadás a földrengésről.

A földrengésekről tartott vasárnap előadást Réthly Antal, az Országos Meteorológiai Intézet asszisztense, az Erzsébet Népakadémián igen nagyszámú közönség élénk érdeklődése mellett. Előadó a földrengések hipotetikus okainak elmondása után kiemelte a tektonikai rengések elsőrendű fontosságát, megmagyarázva egyúttal a földrengések következtében beálló földfelületi elváltozásokat. A földrengések megfigyelése ma két főágra oszlik: az emberek által végzett megfigyelésekre és a műszerek feljegyzéseire. Az emberek megfigyelési anyagát eddig főleg a statisztikai módszerrel lehetett földolgozni (Montessu de Ballore), de újabban, hogy Kövesligethy Radó felismerte a Fechner-féle pszichó-fizikai törvénynek érvényét a földrengési megfigyelésekre is: exakt kutatás szempontjából is értékesek az emberi megfigyelések, amelyek a földrengés erejére vonatkoznak; ugyanis az általa fölláttított Carcani-egyenlettel kiszámítható a földrengési fészkek mélysége. A föld szeizmikus területeinek ismertetése után előadó rátér a messinai szoros mentén most végbement földrengésre és kimutatta a geológiai viszonyok alapján, hogy a mai tudományos fölfogások alapján a földrengés tektonikai volt és a tengerrengés a földkéreg mozgásától származó másodlagos jelenség lehetett. A földrengés-jelzők szerkezetéről s az általuk nyert diagramokról volt tovább szó s ezekkel kapcsolatban a földrengési hullámokról. Alkalmunk volt látni a mostani messinai katasztrófa budapesti, fiunei, ógyallai és temesvári följegyzéseit is. Igazán imponáló, hogy a kusza görbék mily sok érdekes dolgot tudnak elmondani és ezekből itt Budapesten december hó 28-án már reggel megállapították a délolaszországi katasztrófát, holott erről hiteles értesítés csak délután érkezett. Előadó ezek után elmondotta a földrengés elleni védekezés eddigi ismert módjait, melyek Japánban annyira tökéletesek, hogy a földrengések okozta károk ott egyharmadukra redukálódtak. Végül bemutatta az előadó a földrengés sújtotta délolaszországi vidéket is, a pusztulás előtti állapotban, valamint számos földrengési katasztrófa nyomait. Nagy tetszéssel fogadott előadását összesen 110 vetített képpel kísérte az előadó.

TÁVIRATOK.

A német birodalmi bank.

Berlin, január 11. (Saját tudósítónktól.) A német birodalmi bank a piacon ma német kincstári jegyeket adott el 15—20 millió márká erejéig. Talán ennek volt betudható, hogy a magánkamatláb 2½ százalékról 2¾ százalékra emelkedett, aminek egyébként a piacra nagyobb hatása nem mutatkozott és minden jel arra vallott, hogy ez a kamatlábemelés a külföldi váltók árfolyamára irányult.

A storting megnyitása.

Krisztiania, január 11. A storting délelőtt újból egybegyűlt. Az eddigi elnökséget újból megválasztották. Holnap lesz az ünnepies megnyitás. Az 1909—10. évi költségvetés egyenlege 113 millió korona négy millió koronával több, mint a múlt évben.

EGYETÉRTÉS

szerkesztősége és kiadóhivatala

VI., Eötvös-utca 32. alatt van.

A szerkesztőség telefonja: 788.

A kiadóhivatal telefonja: 706.

Tizenhároméves kéjgyilkos.

— Rémület Radeschovitzban. —

Budapest, január 11.

Vasárnapi lapunkban röviden megemlékeztünk arról a borzalmas gyilkosságról, melynek Radeschovitzban (Csehország) három kis leány esett áldozatául. A kis városka lakói között a szörnyű eset hallatára valóságos pánik ütött ki és sirva, lármázva tödültek az utcára és sokan fegyverrel vállukon tüntek el a város szélén.

Az első gyilkosság még pénteken délután történt. A tizenkét éves Novák Annát, egy izákos munkás leányát, halva találták meg kapujuk előtt. A földön ült, összeroncsolt feje, amelyet borzadály nélkül nem lehetett nézni, alig hogy rajta volt törzsén. A rendőrség az apját gyanúsította a tettel, ez azonban alibit bizonyított és így szabadon bocsátották.

Szombaton délután akarták bonezolni a szegény kis Novák leányt. A szomorú eseményhez összegyülekezett a szánakozó kíváncsiak egész tömege és ott volt többek között Zmutny pékmester felesége is.

A tömeg közé egyszerre nagy lármával rontott egy munkáskülsejű ember s folyton Zmutnyné nevét kiáltotta:

— Asszonyom, asszonyom, — ordította magánkivül, — hol van? A maga gyerekeit is megölték. Az összegyűlt tömeg azt hitte, hogy valami kedélyes tréfáról van szó, jót nevetett a dolgon és közelebb szorongott a munkáshoz, akinek halálra vált arca azonban nem tréfáról beszélt.

— Máriát és Bozenát megölték! — jajgatott az ember.

Zmutnyné valósággal esztét vesztve rohant hazafelé. A tömeg nyomon követte. Be sem kellett a háza menniök, már az utcán visszadöbentette őket a szörnyű látvány. A kapuban feküdt az öt esztendő Mária és a három éves Bozena, mindkettőjük nyakán rettetten sebek. A kis Bozena azonban még élt.

— Anyám, anyám! — nyöszörögte. Az anyja felkapta az ölébe.

— Ki tette ezt veled, gyermekem.

— Hans Novák, Franz Novák, — mondta elhalálva a kis leányka.

Mindjárt akadt egy asszony, aki elmondta, hogy alig néhány percczel előbb bukkant rá a boldogtalan kis leányokra. A szomszéd ház üres telkén van egy butorszállító kocsis, abban találta meg őket. Kinos nyöszörögést hallott és úgy lett figyelmessé rájuk. Felmászott a kocsiba s csaknem rosszul lett az iszonyattól, ami ott elébe tárult. Egyebet nem tud mondani.

A kis Bozenát rögtön ágyba fektették. Az előhívott orvos megvizsgálta, bekötötte sebeit, de egyben kijelentette, hogy életben maradásában nem bízik.

Három ártatlan élet, — jajjongták az emberek a süttömester háza előtt, ahová ekkorra már az egész városka összegyűlt és döbbenettel tárgyalták az esetet. A csendőrség nyomozó utja nem vezetett eredményre és miután valószínűnek látszott, hogy a borzalmas bestalítások elkövetője egy ugyanazon személy, akinek eddig semmi nyoma, a titokzatos gyilkosságok száma félelemmel töltötte el az embereket. Előbb egy szomszéd falubeli suhancot gyanúsítottak meg, de az bebizonyította, hogy a gyilkosság idején otthon tartózkodott.

Később aztán egy olyan dokumentum adódott elő, amely nyomára vezetett a gaztett elkövetőjének. Valaki jelentkezett s elmondotta, hogy a két kis leányt egy órával a tett elkövetése előtt egy tizenhárom esztendősi fiúval látták: Skala Józseffel.

A csendőrök kimentek a fiu szüleinek lakására és vallatni kezdték. A szurósszemű, testileg szinte abnormálisan kifejlődött fiu konokul tagadott. Nem látta sem a Novák Annát...

— Novák Annát... — fogták elő a csendőrök. A fiu elsápadt. A csendőrök azonnal megmotoszták, lehúzták róla ruháit. Alsó ingén néhány vérfolt volt.

— Hogyan vérezted be az inged? — vették elő a csendőrök. A fiu hallgatott. A csendőrök magukkal vitték az őrségre és vallatni kezdték. Végre a fiu vallott. Ő ölte meg Novák Annát. Játszott vele. És egyszerre elfogta a vágy, hogy vért lásson, a közelben volt egy kés, hát átvágta vele a leány nyakát, aztán a hasába szurt. Addig szurkált a késsel, amíg csak előtört a vér.

— Hát a Zmutny kis leányokat, hogy ölted meg? — vallatták tovább a csendőrök.

A fiu tagadott. Nem látta a leányokat. Erre a két csendőr magával vitte a fiut a halállal küzködő kis Zmutny leányhoz. Odaállították az ágyhoz.

— Bozena, nézz csak ide!

A kis leány kimerülten, lassan odanéz és rögtön ijedten visszakapja a fejét.

— Jaj, ez az! — sikolt és a párnába rejti a fejét.

A fiu ezeketán vall. Elmondja, hogy játszott a két kis leánnyal. Megint erőt vett rajta a vágy, hogy kiömlő vért lásson. A vér kíváncsága valósággal megőrjítette. A kés a zsebében volt és amikor belépett a butorszállító kocsiba a kis leányokkal, egyszerre kényszer alatt kihuzta kését és a nagyobbik leány nyakába döfte. Aztán a kisebbiket szurta meg, de azzal nem tudott végezni, mert jött valaki.

A vizsgálatot folytatják.

Előfizetési felhívás.

Negyvennegyedik évfolyamát futja meg az „Egyetértés”, a magyar közönség legkedveltebb, legnagyobb napilapja. Csaknem félszázad éve szolgálja a magyar kultúra, a magyar nemzeti eszmények és a magyar függetlenség ügyét.

Az a hosszú ut, melyet a függetlenségi és negyvennyolcas eszmék törhetetlen kiküzdésében megtett, olvasóinak egyre bővülő lelkes tábora s azok az eredmények, amelyeket elért, igazolják, hogy ez alatt a hosszú idő alatt nemcsak Magyarország önállóságának leghevesebb előharczósa, hanem ennek a harcznak legerősebb tényezője is volt.

Az „Egyetértés” multja egyúttal a jelen programja és a jövőnek mértéke. S ahogy a multban, úgy a jövőben is pillanatig sem szüniünk meg szakadatlanul munkálkodni önálló államiságunk kiépítésén, pillanatig sem pihenünk a nagy negyvennyolcas eszmék kivívásában.

Az „Egyetértés” hírszolgálatja elsőrangú, mert úgy a hazai, mint a külföldi hírforrásokkal való összeköttetései révén a legbővebben s a legnagyobb változatossággal adja a napi eseményeket. Cikkeinket a legkiválóbb publicisták írják, rovataink bőveket és változatosak, közgazdasági, színházi híreink érdekesek és változatosak, szépirodalmi közleményeink magas színvonalon állanak.

Az „Egyetértés” mind e kiválóságai folytán a magyar olvasó-közönség legkedveltebb lapja s ezt a szeretetet a jövőben fokozott mértékben fogja kiérdemelni.

Olvasóink az „Egyetértés” Vasárnapja” című, gyönyörűen kiállított mellékletet is megkapják vasárnaponként. Nyolcz oldalas, számos reprodukcióval tarkított mellékletünkön előfizetőink megtalálják a hét érdekeségeit, a kül- és belföld nevezetes eseményeit. Kapnak ezenkívül elbeszéléseket, karecolatokat, színházi történeteket.

Az „Egyetértés” előfizetési ára:

Egy hónapra . . . . . 2 kor. 40 fill.

Negyedévre . . . . . 7 „ — „

Félévre . . . . . 14 „ — „

Egész évre . . . . . 28 „ — „

Az okos nácionalizmus.

Budapest, január 11.

Minden hazáját szerető ember megremegett arra a gondolatra, hogy hazájából csak ténylegnyi darab is idegen kézre jusson. Nincs az az áldozat, melyre hajlandó nem lenne, hogy csak a haza épségét biztosítsa. Ez az érzés erősen él a török szívében is.

Hogy ennek az érzésnek milyen hatalma van, semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy ő volt a mozgatója, kovácsa annak a mozgalomnak, mely az abszolutisztikus ottomán birodalmat alkotmányos országgá varázsolta át, máról-holnapra, erőszakosságok nélkül. Akik mélyebben néznek az események közé, észrevehették, hogy a török vértelen forradalom közvetlenül az angol király és orosz császár reválai találkozása után ütött ki.

Ezen a találkozáson döntöttek Macedónia sorsáról. Hogy milyen volt ez a döntés, a törökök könnyen kitalálhatták. Szerbia, Bulgária, Egyiptom, Kréta, Bosznia és Hercegovina: még nem is olyan régen mind a padisáht uralták. S valahányszor a reválai találkozáshoz hasonló találkozások, kongresszusok, vagy entrevuek estek, nemsokára letertek egy darabot a török birodalomból. Jól sejtették hát a török hazafiak, hogy azok a bizonyos macedóniai reformok tulajdonképpen nem egyebek, mint Macedóniának a többi eltévedt provinciáinak sorsára való útása bevezető akkordjai.

Ekkor ébredt föl elemi erővel az okos nácionalizmus még azokban is, akik meggyőződésből szolgálták az abszolút hatalmu szultánt. Világosan látták, hogy a régi rendszerhez való ragaszkodás először Macedóniának elvesztését, azután pedig a törökök Európából való kiűzését jelenti. Így született meg a forradalom, így feküdt le az abszolutisztikus Törökország és kelt föl mint alkotmányos Törökország.

Az okos nácionalizmus azóta sem hagyta el a törököt. Alkotmányosságának ötödik vagy hatodik hónapjában Ferdinánd fejedelem azt kiáltotta a szultánnak, hogy eura fakó s ugyanakkor Ferencz József kiterjesztette szuverénitását Boszniára és Hercegovinára. Minden erejükre szükségük volt az okos nácionalistáknak, hogy valami bohóságot ne kövessenek el. Kelet-Rumélia, Bulgária, Hercegovina, Bosznia már azelőtt sem volt az övék; s amint a diplomaták oly hideg előkelőséggel mondták, nem számíthattak többé arra, hogy újból birtokukba vegyék. Az okos nácionalisták ezt tisztán látták, annyira tisztán, hogy körülbelül ezt mondták, hát jól van, lemondunk azokról a tartományokról, de hát mi most pillanatnyi pénzzavarban vagyunk és így... hiszen tessék érteni!

És megértették őket. Ami konstantinápolyi sürgönyök már azt mondják, hogy az osztrák-magyar monarchia már megállapodott abban, hogy mennyi fájdalomdíjat fog Törökországnak fizetni, Bulgária még sokkalja a kért summát, de az alkudozó felek már itt is közelednek egymáshoz. Az okos, józan nácionalizmus becsületére válnak ezek a megállapodások. Semmit sem faragnak le az ottomán birodalom nemzeti karakteréből; sőt ellenkezőleg, például fognak szolgálni más nemzeteknek, hogyan kell és lehet láncra verni néha a legjogosabb és legemberibb érzést: a lázongó sovínizmust.

De éppen úgy például — elrettentő példaként — fog szolgálni Szerbia magavisolete

is, itt is a nácionalizmus kapott lángra, de Európa kaczagása közben készül ez a hang elszunnyadni.

Nordenskjöld a jég országáról.

— Előadás az Urániában. —

Budapest, január 11.

Mikor a felolvasó asztalhoz lépett ma este Nordenskjöld, önkéntelenül ez a kérdés tolt fel bennem: Hogyan? Ez a szöke szakállu szalonember lenne Nordenskjöld? Ugyan hol gyűjtötte azt a roppant nagy energiát, melyet akkora küzdelmek elviselése felemésztett, mint amilyeneket ő átélt? Mi árulja el benne a viharedzett sarkutazót? A szalonember? A finoman kettéválasztott haj, a gondosan ápolt szakáll sejtetné benne azt az embert, aki két évig a civilizációtól messze, ezer kilométerre kivette küzdött volna azért, hogy a világtérkép egy pár tarka rajzzal gazdagabb legyen. Ez nem lehet a sarkutazó Nordenskjöld. Ez a megpihent, az emlékein, a kutatásainak eredményein pihenő Nordenskjöld csak. A mély, fekete, villogó szem valami nagy energiát árul el még akkor is, amikor melankolikus hangon mondja: Mennyit szenvedtünk, Mennyit kiűzködtünk!

A fekete villogó szem az a régi, tengeri küzdelmen átment sarkutazónak visszamaradt tanújele. Az a szem tényleg megerősíti bennünk azokat a szavakat, amelyeket a külöpnben sápadt ajk és lágy hang elmond.

Mintha lassankint az előadása folyamán tényleg felismernék benne azt a férfit, aki jégország beláthatatlan mezején, a lehetetlent fagyasztó levegőben, a rettenetes orkánban a legsoványabb eledellel töltött el napokat, hónapokat, éveket.

Oh! Lehunyt-e a szemét egyszer is anélkül, hogy ne gondolt volna az otthon maradtakra és a halálra.

Csökkentette-e vagy növelte-e energiáját a sok csapás, a hajótörés, amely érte, a végpusztulásnak lassan közeledő veszélye? Kellett, hogy növelje, mert csak emberfölötti lehetett az az energia, mellyel Nordenskjöld ily emberfölöttit végig küzdött. Mi adott alapenergiát erre a munkára? A díszvágy? Nem. Sok körülményért nem. Csak egyet említek; a kétséges végbe rohanó tudóst tüzele a díszőség, amelyet a kényelemmel berendezett dolgozószobának íróasztala mellett is elnyerhet. Bizonyára nem. Csak a tudvágy, melyet évek hosszú sora alatt vastag könyvekből vett át a lelke és amely annyira elhatalmasodott, hogy minden más érzést rabul ejtett. Ez volt, ami Nordenskjöldöt a meleg kényelemből a fagyos küzdelembe vitte.

A véletlen kimentette ebből a rettenetes vég nélküli küzdelemből. S a hős ezáltal kielégíthette a tudvágyát és megkapta a díszőséget is.

Azóta már megpihent Nordenskjöld. Visszaemlékezéséül elmondhatja a nagy küzdelmek végtelen sorozatát, kutatásainak eredményét, amit európai körútján el is mondott. S most hozzánk is ellátogatott a Magyar Földrajzi Társaság meghívására és ma este el is mondta visszaemlékezéseit a svéd délsarki expedícióról az Urániában a magyar előkelő tudósvilág részvétele mellett.

Előadásában a tudós elmondta, hogy expedíciója a déli sark felkutatására az „Antarctic” nevű hajón 1901. december 16-án indult utnak.

Larsen kapitány hajóparancsnok, Duse hadnagy, dr. G. Andersson botanikus voltak vele egyazon vezérkarban.

Buenos-Aires érintésével a Falkland-szigetekre ment, hogy onnan induljon antarktikus útjára. Graham-földje és II. Oszkár király-földje az óriási jégtömegek miatt nem volt alkalmas a téli szállás berendezésére, azért hát Nordenskjöld (a déli szélesség 64. fok 20. perc alatt) Lajos Fülöp-földje Snow Hill nevű szigetén rendezkedett telelőre s három észlelővel és két matrózzal itt is maradt. A hajó (1902. febr. 21-én) Andersson vezetésével a Falkland-szigetekre tért vissza, honnan Dél-Georgia és a Tűzföld felé fordult s ott tudományos kutatásokat végzett.

Nordenskjöld magára hagyatva, a messze Délen fogott hozzá munkájához. 1902. évi szeptember hó 30-ától november 4-ig nagy száncra-uton volt; ez alkalommal megállapította, hogy Lajos Fülöp- és Graham-földje összefüggő szárazulat, valamint azt is, hogy Lajos Fülöp-, Graham- és II. Oszkár király-földje a Danco-földdel egy végben, egy darabban vannak.

A jég beláthatatlan páncélja az 1902—03. év nyarán nem szakadozott darabokra; a jég nem indult sehohol zajlásnak. Nordenskjöldék epedő szívevel várták az expedíció hajóját; csak nem tért vissza — nem tudott! Másodszor is átteleltek. 1903. szeptemberében második száncraútjára indult Nordenskjöld, amikor is legnagyobb meglepetésére Duse hadnagygyal és dr. Anderssonnal találkozott volt a jég s utvesztőkben. Az „Antarctic” utközben a jégtömegekkel nem tudott megbirkózni, azért hát Duse és társa odahagyta a hajót, azzal a szándékkal, hogy száncóra kapva Lajos Fülöp földje mentén majd csak eljutnak gazdájukhoz.

Mivel 1902. évi február óta semmi hír sem érkezett az expedíció sorsa felől, Európában és Amerikában nagy nyugtalanság szállta meg a művelt társadalmat. Svédország, Franciaország és Argentína küldött is mentő-expedíciókat. Csak Argentína „Uruguay” nevű hajója indult el azonban Nordenskjöld és társai megmentésére s 1903. november 8-án Snow Hillben ki is kötött. Ugyanekkor tért oda vissza Nordenskjöld is Anderssonnal együtt. Ugyanezen az éjszakán érkezett meg rettenetesen szánalmas állapotban Larsen is. Töle tudták meg a többiek, hogy az „Antarctic” elsüllyedt.

Az „Uruguay” az „Antarctic” hajótöröttjeit a szép gyűjteménnyel együtt magával vitte és Patagonia partján Santa-Cruz kikötőjében vetett horgonyt a mentő hajó.

Nordenskjöld csak úgy, miként Drygalski német expedíciója, a Déli-sarkkörön nem igen ment túl, de kutatásaival hervadhatatlan babért szerzett, mert velük bevilágít az Amerikától délre fekvő földségek természetébe.

Tapasztalatai: Az Antarktisz nyugati magas hegységeinek: az „Antarktand”-oknak megkövesült növény- meg állatvilága szakasztott olyan, mint a Tűzföldé, s egyben azt is tanúsítja, hogy az Antarktisz egykoron rendkívül gazdag volt növényekben és állatokban. A nyugati Antarktisz éppen olyan földség volt, mint Dél-Amerika.

Az átkutatott sarkvidékek hótakarója több helyütt harmincz méternyire is meghízott. Tél szakán a hőmérséklet nem volt oly hideg, mint a Hudson-öbölben, de zordonabb, mint Grönlandban. A nyár hidegebb az északi sarkvidékek nyaránál. Egyik-másik vidéken sem jeget, sem havat nem talált Nordenskjöld; ezt a körülményt a szörnyen viharos szelek rovására rója. Ha ezek ott végig nem sávitának — az Antarktisz még ma is a hajdani jégkorszakát élne!... Vagy ötven növényfajt talált, s csodálatos, hogy közülök harmincz nem is a Magalhaes-szigetvilág avagy Uj-Georgia flórája val, hanem az északi sarkvidék növényvilágával van rokonságban.

Körülbelül ezeket mondta el Nordenskjöld előadásában a hallgatóság élénk érdeklődése közben.

S az ünnepségek után elmegy, itthagya fővárosunkat. S mi ezzel a gondolattal veszünk búcsút tőle: Nagy tudós és bátor ember volt, aki minden akadálylyal megküzdött.

A nagy Svéd utazó tiszteletére vasárnap este dr. Décsy Mór estélyt adott, ma pedig a Lipótvárosi Kaszinó féltíz órákor fényes lakomát rendezett a kaszinó földszinti éttermeiben, amelyen Magyarország földrajzi és tudományos világának számos kitűnősége vette körül a híres külföldi kutatót és tudóst, akiket a Lipótvárosi Kaszinó mint vendégeket hívott meg ez alkalommal. A lakomán, amelyen a honvédenekar működött, jelen voltak: Bezerédj Viktor és Molnár Viktor államtitkárok, Lóczy Lajos, a Földrajzi Társaság elnöke, Havas, Décsy, a társaság alelnökei vezetése mellett a Földrajzi Társaság tagjai, a Budapesti levő tongerészisztek és még sokan társadalmi körünk előkelőségei közül.

Ballai Lajos, a kaszinó igazgatója mondotta az első pohárköszöntőt. Hivatkozott a magyar kutatók: Kőrösi Csoma Sándor, Vámbéri és Széchenyi munkásságára. De a magyarokat a tudományhoz még más egyéb vonatkozások is fűzik, amelyek Nordenskjöld látogatása alkalmával szembetűnően felszínre kerültek.

Nordenskjöld báró emelkedett ezután szólásra és kijelentette, hogy a személyére vonatkozó elismerő, hízegő kifejezésekért rendkívül hálás. Tudta, hogy sok magyar kutató volt, mert ismeri a magyar tudományos világot. Örül, hogy most közvetlenül volt alkalma érintkezni a magyarokkal és köszöni az itt jelenlévő társaság és a kaszinó szíves vendégszeretét, amelyben őt részesítették és azt a nagy kitüntetést, amely neki osztályrészül jutott.

A lelkes tapssal fogadott beszéd után **Fried Vilmos** köszöntötte fel a kiváló tudóst a kaszinó nevében, majd **Lóczy Lajos**, a Földrajzi Társaság elnöke emelkedett szólásra, aki ez alkalom jelentőségéről beszélt, hivatkozott arra, hogy Svédországban az összes kereskedelmi körök milyen egyetértésben egyesülnek a hazafiság, tudomány és kultúra terén. Ebben a kaszinóban is a fejlődésnek ezen reményteljes és helyes irányát látja. **Marczali Henrik**, köszöntve a kiváló tudóst, látogatásának jelentőségéről beszélt. **Gáspár Ferencz** az osztrák-magyar haditengerészet kiváló kvalitásait emeli ki. Még számos felköszöntő hangzott el, amelyek után a társaság a kaszinó csarnokába vonult, ahol még sokáig igen lelkes hangulatban maradt együtt.

Er hat wieder gesprochen.

30

Mikor a lapok az első híreket kezdték közölni arról, hogy a német császár újévkor beszédet mondott a hadtestparancsnokok előtt a párisi német nagykövetségnek egyik nagyon előkelő tagja — talán maga Radolin herceg! — kétségbeesetten fordult vendégéhez:

— Er hat schon wieder gesprochen.

Ezt a kétségbeesést, amely különben hűség és kifejezője a német birodalom dinasztikus érzelmű közvéleményének, mi bajosan tudjuk megérteni ilyen mesziről. De érzékelheteti a német népi és császári között lévő viszonyoknak szinte félelmetes módon való radikális megváltozását egy jelentéktelennek látszó momentum.

Mikor Bismarck meghalt, a híres *Simplicissimus*-ban Heine, a nem kevésbé híres rajzoló két tölgyfát rajzolt, az egyik hatalmas nagy tölgyfa volt, míg a másik kicsi, csenevész; a német birodalmat szimbolizáló sas leszállott a nagy tölgyfáról és ráült a hitvány kis fára, melynek ágai töredeznék-hajlanak a nemes madár sulya alatt. Ezért a rajzolat, Heinét hat hónapi várfogságra ítélték; semmi, észre nem vehető, halovány czélzás arra, hogy a császár nincs olyan nagy ember, mint amilyen Bismarck volt, elegendő volt ahhoz, hogy a független bíróság hat hónapra ítéljen valakit. Ma száz éleztap gunyolja, marja, szurkálja nyiltan, metaforák nélkül a német császárt; s ugyanannyi komoly ujság minden tekintet nélkül kiírja róla, hogy fecsegésével árt a német politikának — és ez a kegyetlen kampány már hónapok óta tart, de eddig még egyetlen ügyész sem mozdult meg. Holott az ügyész függ a császártól. A körülményeknek ekkora fordulását jelenti ez a tünet, melynek következményei egyelőre beláthatatlanok.

Eddig a német politika a császár személyében testesedett meg. Ugy látszott, hogy elválhatatlanok és az egész világnak az volt a benyomása, hogy a német császárnak minden szava mögött hatvan millió német áll. Most kiderül, hogy ez nincs így. Azt lehetne mon-

dani, hogy ma a császár egyedül áll és csak néhány udvaronc térfereg körülötte.

Az az újévi fölolvasás ismét dokumentuma annak, hogy a császár nem látja tisztán a helyzetet. Gróf Schlieffen cikke — melyet fölolvasott — a katonai fejtegetésekről nem szólva, hihetetlen naivitásokat tartalmaz. A gróf úgy véli, hogy Németország és az osztrák-magyar monarchia körül van szövetségekkel zárva; egész Európa ellenük van, tehát Olaszország is. És a császár tábornokai előtt olvasta föl azt a cikket, mely hivatalos szövetségését az ellenségek közé sorolja. Ez azonban legfőbb ügydélenségszámba megy, amely a császár részéről nem lep meg már sok embert.

Az affér kényes volta ott kezdődik, hogy hogyan került nyilvánosságra a császári fölolvasás ténye? Csupa generális, csupa megbízható ember volt ott jelen csak, ki volt hát az indiszkret? Hát már a tábornoki kar sem megbízható? Ezek között is akad valaki, ki nem ért egyet uralkodójával és egyenesen ellenségei közé szegődik akkor, mikor a nyilvánosság elé dobja fölséges személyét és újból olyan céltáblává teszi ki, milyen nemrégén két hónapon keresztül volt?!

Elmélkedést szító tünetek ezek, annál is inkább, mert számolni kell Vilmos temperamentumával. Egyszer deferált a parlament előtt és elment Canossa-ba; hajlandó lesz-e ismét erre az utra lépni? Nem valószínű. Valószínű az, hogy szembe fog szállni a közvéleménnyel és ebből olyan konfliktusok támadhatnak, melyeknek hatásait Németországon kívül is megérezhetik.

Az Opera sztrájkja megszűnt.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest, január 11.

Mint már vasárnapi számunkban előre jeleztük, az operaházi kórus sztrájkja egy napi huza-vona után mára véget ért. Tegnapra ugyan még az igazgatóság harczi hangulatában „Jancsi és Juliska”-t és a „Törpe gránátos” című balletgyűveletet tűzte ki, mert ezekben a karra nincsen szükség. Erre azonban nem lett volna szükség, mert a kardalosos követeléseinek legnagyobb részét való teljesítésével tegnap létrejött a béke az Operában. Gróf **Apponyi Albert** vallás- és közoktatásügyi miniszterrel folytatott hosszas tanácskozás után **Mészáros Imre** igazgató közölte a sztrájkoló karszemélyzet négyes bizottságának tagjaival, hogy a férfiak tagjainak hajlandó megadni a drágasági pótlékot és hajlandó írásban kötelezettséget vállalni arra, hogy az 1909. év folyamán keresztülviszi a fizetésrendezést. A sztrájkolók az igazgatóság ajánlatát tudomásul vették azzal, hogy a férfiak tagjai 1908. évi drágasági pótlékuk feléről — száz koronáról — a női kar tagjai javára lemondanak. Az Opera igazgatósága és a karszemélyzet bizalmi emberei a föltételeket írásba foglalták.

A tegnapi eseményekről tudósítónk a következőket jelenti:

Az Operaház karszemélyzetének sztrájkja ügyében **Mészáros Imre** igazgató vasárnap délelőtt tizenegy órakor fölkereste hivatalában gróf **Apponyi Albert** vallás- és közoktatásügyi minisztert s hosszasan tanácskozott vele. A kultuszminisztériumból visszajövet az igazgató magához kérte a sztrájkoló négyes bizottságának tagjait és közölte velük, hogy a kultuszminiszter fölhatalmazta a kívánságok egy részének teljesítésére. Így hajlandó a férfiak tagjai számára a memorandumban kért drágasági pótlékot kiutalására, továbbá arra, hogy írásban kötelezettséget vállaljon a fizetésrendezésnek az 1909-ik esztendőben való keresztülvitelére. **Vidor Dezső**, az Operaház titkára, az igazgató ajánlatát írásba foglalta s átadta a sztrájkoló bizalmi férfainak, akik azt, d. u. hat óra

összehívott gyűlésen benitatták. A gyűlésen, amelyen valamennyi kardalos megjelent, **Kotsis Gyula** számolt be az igazgatóval történt tanácskozásokról. Elmondta ezután, hogy a négyes bizottság hajszyait sem akart engedni a karszemélyzet követeléseiről, de kénytelenek voltak némelyes engedményeket tenni, mert az igazgató arra hivatkozott, hogy a régebben előterjesztett memorandumban csak a férfiak tagjainak követeléseiről volt szó. A bizottság a női karszemélyzet tagjait, akik tegnap önfeláldozó készséggel ugyszólván valamennyien csatlakoztak a sztrájkhoz, mégsem hagyhatta cserben, amiért is úgy állapodott meg az igazgatósággal, hogy az 1908. évre szóló kétszáz koronás drágasági pótlék feléről a férfiak tagjai lemondanak a nők javára. Ezután fölolvasa az igazgatóság átiratát, amely szerint a kar minden egyes tagja megkapja az 1908. évre járó drágasági pótlékot, száz koronát és az 1909-ik évre járó drágasági pótlék negyedrészét, ötven koronát. Ezek az összegek január 16-án az Operaház pénztáránál fölvehetők. Az igazgatóság továbbá kötelezte magát a karszemélyzet fizetésének az 1909-ik év folyamán való rendezésére.

A gyűlés a föltételeket elfogadta, azután **Moór Pál** indítványára a sztrájkoló karénekesekre kimondta a társadalmi bojkottot.

Még **Zolnai Lóránd** beszélt, akinek indítványára a gyűlés a négyes bizottságnak munkájáért köszönetet mondott és **Moór Pál**, akinek indítványára a sajtó támogatását köszönte meg a gyűlés.

A négyes bizottság tagjai a gyűlés után fölkeresték **Alszegehy Kálmánt**, az Operaház főrendezőjét és közölték vele a gyűlés határozatát. **Alszegehytől Mészáros** igazgatóhoz mentek, akivel írásba foglalták a békeföltételeket.

Az Operaház intézősége és a négyes sztrájkbizottság a sztrájk befejezéséről a következő közös kommunikét adták ki:

„A magyar királyi Operaház énekkarának mozgalma a mai nappal véget ért. A vasárnap folyamán sikerült a támadt félreértéseket eloszlatni, mire az énekkar tegnapelőtti beadványát visszavonta. Az énekkar e konziliáns lépése után **Mészáros** igazgató fogadta az énekkar megbízottait és velük az elintézendő kérdéseket hosszabb időn át megbeszélte. A tárgyalás folyamán az igazgató kijelentette, hogy ma sem zárkózik el a kívánságok méltányos részének teljesítésétől. Miután e tárgyaláson megállapított megoldási módok a férfi- és női kar tagjait teljesen megnyugtatták, az énekkar még a vasárnapi nap folyamán megkezdte működését az Operaházban. A kartestület négy megbízottja jegyzőkönyvben értesítette erről az igazgatót és egyben köszönetet mondott neki és az intézetnek az énekkar kívánalmaival szemben félreértések dacára is tanúsított lojalitásáért.”

UJDONSÁGOK.

NAPIREND. Naptár. Kedd, január 12. Róm. kat.: Taczin vt. — Prot.: Ernő. — Görög-orosz: decz. 30. Anizia k. vt. — A nap két reggel 7 óra 47 perczkor, nyugszik d. u. 4 óra 30 perczkor. — A hold két éjjel 10 óra 32 perczkor, nyugszik d. e. 10 óra 52 perczkor. A közoktatásügyi államtitkár fogad 12—2 óráig. A kereskedelmi államtitkár fogad 4 órakor. A Képzőművészeti Társulat téli nemzetközi kiállítását nyitva 9—3-ig. Belépődíj 1 korona. — Halmi kiállítását a Nemzeti Szalonban nyitva 9—4-ig. Belépődíj 1 korona. — A Műhely kiállítását az Uránia Kigyóteri ezalonjában nyitva 9—8-ig. Belépődíj 20 fillér. — Az Uj Művészeti Szalon (Kecskeméti-utca 3.) nyitva egész nap. Belépődíj nincs. — A Könyves Kálmán Nagymező-utcai szalonja rendezés miatt zárva. — A Nemzeti Múzeum régiségtára nyitva 9—2-ig. — A Szépművészeti Múzeum nyitva 10—2-ig. — A Muzéogazdasági Múzeum nyitva 10—1-ig. — Az Iparművészeti Múzeum nyitva 9—1-ig. — A Történelmi Képesarnok nyitva 10-től fél 2-ig. — A Földtani Intézet Múzeuma zárva. — Az aquineumi múzeum nyitva egész nap. — A Techn. Iparmúzeum nyitva 9—1-ig. — Az Erzsébet Múzeum nyitva 9-től fél 1-ig és 3—4-ig. — A Ráth György Múzeum nyitva 10—4-ig. — A Nemzeti Múzeum könyvtára nyitva 9—4-ig. — Az Akadémia könyvtára nyitva 3—7-ig. — Az Egyetemi Könyvtár nyitva 9—12-ig és 3—8-ig. — A Fővárosi Könyvtár nyitva 9—2-ig. — A Keresk. Múzeum könyvtára nyitva 9—2-ig és 3—8-ig. — A pedagógiai könyvtár zárva.

Joanovics György halála.

Budapest, január 11.

Meghatóbb és összhangzatosabb élet alig volt még eddig, mint amilyen élettől vált meg Joanovics György, a Magyar Szymbolikus Nagypáholy nagymestere, aki vasárnap, a hajnali órákban halt meg Budapesten.

Egyénisége harmoniában volt a világgal, amelyben élt; összhangban az emberiséggel, amelynek legfőbb és legszentebb ideáljért küzdött. Szerette az emberiséget és ebbe a szeretetbe olvadt bele minden vágya, törekvése és életének egész munkássága.

Lelkesedett a szabadságért, melynek egyik bajnoka volt. Résztvett a magyar szabadságharcban s meg is szenvedett érte. Művelője, hirdetője és terjesztője volt a tudománynak. A hatvanhetes minisztériumnak államtitkárja volt s mindenhol buzgó tevékenységet fejtett ki. Jótékonyaságot gyakorolt minden téren. A felvilágosítást tartotta a legnagyobb jótékonyaságnak s terjesztette is a világosságot a szótiszta és nemes értelmében. A sötétséget eloszlatni, a nyomort enyhíteni. közel hozni az embert az emberhez, eltiúntetni a válaszfalakat az emberi társadalomból: ez volt életének célja és hivatása. Soha, egy percre el nem tántorodott ettől a fenséges emberi hivatástól s mindhaláláig, mely nyolcvannyolc esztendőskorában következett be, soha egy percre nem lett hűtlenné ideáljaihoz.

A magyarországi szabadkőmivesek, akiknek évek hosszú sora óta nagymestere volt, gyászolták őt. De gyászolja az Akadémia is, melynek tagja volt. Az emberiség pedig egy eszményi harcost vesztett benne. Ez a férfi valóban megérdemli, hogy késő nemzedékek is megemlékezzenek róla.

Joanovics György macedón-román származású volt. Családjá a tizennyolcadik évszázad végén jött Macedóniából Magyarországra és Temesváron telepedett le. Családjá neve Kaliva volt, mivel azonban apjának János volt a keresztnéve, György a családi neve helyett a Joannovics nevet vette föl családi névnek. Élete folyása igen érdekes volt s beleszővődött a szabadságharcba is, a melynek elviharása után Joanovics hosszabb ideig fogságot is szenvedett. A jogot Pozsonyban és Pesten végezte s az 1847—48-iki pozsonyi országgyűlésre Temesvár városa megválasztotta követének.

A szabadságharc második esztendőjében második alispán lett Krassó megyében, de menekülnie kellett az osztrákok üldözése elől. Törökországba ment, de már a következő esztendőben hazakivándorolt. Az ötvenes években belekezdett az ismeretes aradi pörbe, amiért tizenkét esztendő súlyos börtönbüntetésre ítélték, amelyből négy évet Pesten, Bécsújhelyen és Olmützben ült le. A többiét megmentette az általános amnesztia. A hatvanas években a sajtó terén működött és a 48-as alkotmány helyreállítását sürgető cikkekkel általános fel-tűnést keltettek. Hosszabb cikksorozatban felhívta a horvát-szlavon testvéreket a Magyarországgal való ujragyógyulásra. A provizorium elején szakított a politikával és 1864-től kezdve a magyar nyelvtudományt művelte. Az Akadémia 1867-ben levelezőtággá, 1883-ban tiszteletbeli tagjává választotta, 1865-ben a bogsáni kerület képviselője lett, 1867-ig a képviselőház jegyzője, azután a ki-egyezesi bizottság, a koronaörzö bizottság és a koronázás ügyében eljáró országos választmány tagja volt. Bárány Eötvös József vallásügyi miniszter minisztériumában államtitkári tiszteletet vállalt, melyet 1873-ig viselt. Főtörekvése az volt, hogy a görög-keleti vallásnak szorosabb kötélekkel fűződjenek a magyar államhoz. A görög-keleti metropólia szervezkedési munkájában, mint a nagyszombati metropóliai zsinat kongresszusi tagja közreműködött.

Az államszolgálatból való kilépés után a bogsáni kerületet képviselte az országgyűlésen 1881-ig és a Deák-párt híve volt. Majd a fuzió létrejöttékor a szabadelvű párt tagja. Később rövid ideig párton kívüli volt, azután a mérsékelt ellenzékhez csatlakozott. A politikai élettől való visszavonulása után az Akadémia nyelvtudományi bizottsá-

gának elnöke volt 1882-től 1895-ig. A magyarországi szabadkőmivességnek évtizedeken át nagymestere volt.

A halottat az Akadémia előcsarnokában tették ravatalra, onnan temetik holnap délután három órákor a görög-keleti szertartás szerint a fővárostól fölajánlott díszsírhelyre. Az Akadémia nevében Szily Kálmán főkönyvtáros búcsúztatja, a Szabad Lyceum képviselője Gaál Jenő egyetemi tanár. A Magyarországi Szymbolikus Nagypáholy határozata szerint minden páholy testületileg vesz részt a temetésen.

— Személyi hír. *Isabella* főhercegnő január 15-én több heti tartózkodásra Tátrafűre utazik.

— A német császár üdvözlése. A király ma délután gróf *Kagneck* őrnagyot, a német katonai attasét különkijelöltéssel fogadta, aki Vilmos császár sajátkezű levelét hozta a felségnek, melyben hatvanéves osztrák császári jubileuma alkalmából üdvözlő, mint a porosz Kaiser Franz gárdaezred tulajdonosát.

— Változások a külügyminisztériumban. Bárány *Call* utóda a külügyminisztériumban a kereskedelempolitikai osztály élén dr. *Rössler* Móricz lovag lett. Ez az állás báró Callnak tokiói nagykövetté történt kinevezésével üresedett meg. *Rössler* lovag osztályfőnök állását pedig *Müller* második osztályfőnök fogja elfoglalni. Hír szerint a külügyminisztériumban még más változások is lesznek.

— A portugál király utja. Manuel király orvosi tanácsára, szombaton a királyi jachton néhány napi tengeri utra indult. A jacht a portugál partvizeken fog tartózkodni. A spanyol udvar részéről üdülés céljából, tengeri utja után a portugál királynak a San Sebastianban levő Miramar-kastélyt ajánlották fel és ebből azt következtetik, hogy a király beteg. A republikánus-párt ki akarja használni a király távollétét s így nincs kizárva, hogy Manuel király távolléte alatt az országban valami meglepetésszerű esemény történik.

— Kitüntetések. A hivatalos lap tegnapi száma közli, hogy a király a személye körüli magyar miniszter előterjesztésére *Zimperman* Konrádnak, Zeng szabad királyi város polgármesterének, a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, továbbá özvegy *Buzsits* Károlyné zalaegerszegi lakosnak, a közjótékonyaság terén szerzett érdemei elismerésül, a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

— Tanári jubileum. Dr. Bagi Béla és dr. Kovács Pál kecskeméti jogtanárok ez évi szeptember hó 1-én töltötték be jogtanári szolgálatuknak 25-ik évét, amely idő alatt nyilvános rendes jogtanári minőségben állandóan és folytonosan a kecskeméti ref. jogakadémián működtek, sőt dr. *Kovács* Pál ezen 25 évből 14 évet, mint a jogakadémia igazgatója töltött el. A jogakadémia kebelében fennálló „Segítő Egyesület”, a tanári karral egyetértőleg elhatározta, hogy az érdemes két tanár negyedszázados szolgálatának betöltése alkalmából, a folyó tanév második felének megnyitásakor (1909. évi január hó 23-án), jubileumi ünnepélyt rendez és áldásos működésük emlékének megörökítésére, a jogakadémia szorgalmas hallgatói számára, jubileumi alapítványt gyűjt össze; amely célból a „Segítő Egyesület” az aláírásokat 200 koronával nyitotta meg. Az egyesület ebből az alkalomból felkéri a két tanár volt tanuló társait, tanítványait, barátait és tisztelőit, nemkülönben a tanintézet jóakaróit, hogy a cél elérését adományaiskal szintén segítsék elő és törekvéseikben őket jóindulattal támogassák. Az adományok legkésőbb 1909. év január hó 20-ig dr. *Tegze* Gyula jogakadémiai igazgató címére (Kecskemét, Ref. jogakadémia) küldendők.

— A belügyminisztérium ügyforgalma. A belügyminisztériumban az ügydarabok száma az elmúlt 1908-ik évben 184.994 volt, vagyis 5896-tal több, mint az előző 1907-iki évben. Az iktatás alá nem került ügyek és a járványjelentések száma 20.074 volt. A belügyminiszteri számvetésű ügydarabjainak a száma 1908-ban 49.586 volt, 3476-tal több, mint 1907-ben.

— Stössel és Nebogatov kegyelmi kérvénye. Stössel tábornok és Nebogatov tengernagy, kik a Péter-Pál erődben töltik fogságukat, a küszöbön álló újév alkalmából kegyelmi kérvényt intéztek a csárhoz. A csár eddig nem határozott a kérvény felett.

— Ünneplő ezred. Berlinben a Kaiser Franz nevű gránátosezred ma ünnepelte uralkodónknak, mint az ezred tulajdonosának hatvanéves jubileumát. Délelőtt tíz órákor a katolikus legénység számára ünnepi istentiszteletet tartottak, mire Wagner segédlelkész ünnepi beszédet mondott. Délelőtt tizenegy órákor az egész ezred számára tartottak ünnepi istentiszteletet. A templom előtt, ahol díszszázad állott fel, Szögyény-Marich nagykövet a nagykövetség személyzetével várta a császárra, aki néhány perccel 11 óra előtt az aranygyapjas díszgyenruhával és az István-rend szalagjával díszítve, érkezett meg. A császár üdvözölte a vendégeket és azután a templomba ment. Dr. Brückner lelkész tartotta az ünnepi szónoklatot. Az istentiszteletet ő császári és királyi felségére mondott ima zárta be. Ezután Vilmos császár kíséretével a tiszti kaszinóba hajtatott, ahol megtekintette a tisztikar által a legfelsőbb ezredtulajdonosnak szánt ajándékot, Wolf szobrász által készített zászlóvivő katonát. A császár ezután az ezred laktanájának udvarára hajtatott és az ezredhez beszédet intézett, amelyet ő felségére mondott háromszoros hurrávval zárt be. A zenekar az osztrák néphimnuszot játszotta. Mialatt Vilmos császár Szögyény-Marich nagykövettel beszélgetett, az ezred díszfelvonulást tartott. Ezután a császár a tisztikar dejeneráján vett részt, ahol az osztrák-magyar nagykövet és báró Esbeck ezredparancsnok között foglalt helyet. A tisztikar este díszlakomát rendezett, míg a legénység számára ma és a legközelebbi esteken díszelőadásokat tartanak.

— A Hirlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósági ülése. A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósága vasárnap *Heltai* Ferenc elnöklete alatt ülést tartott. A napirend előtt elhatározta az igazgatóság, hogy *Deutsch* Antal igazgatósági tagnak, a Pester Lloyd közgazdasági rovat vezetőjének, 40 éves, érdemekben és sikerekben gazdag hirlapírói pályájától való megválása alkalmából üdvözlőt és halás elismerését fejezi ki. A titkár a következő újabb adományokat jelentette be: A medikus tánczelety rendező-bizottságától 50 korona, a Budapesti Hirlap utján 10 korona. Kochmeister Frigyes hagyatékából a nyugdíjintézetre eső rész 1000 korona. A fővárosi Malom Egyesület 300 korona. A jogászból rendező-bizottságától 50 korona, a Kisbirtokosok Országos Földhitel Intézetének 5000 koronás alapítványa utolsó részlete 1000 korona, az újévi postakönyvecskékből 3000 korona. Az igazgatóság halás köszönetét fejezte ki a jótékony adakozóknak. Tudomásul vette az igazgatóság, hogy az egyes szerkesztőségek a következőket küldötték ki az igazgatóságba képviselőül: A Pester Lloyd dr. *Schiller* Henriket és *Ruttkay* Miksát, a Pesti Napló *Mester* Sándort és *Miklós* Andort, a Budapesti Hirlap *Csajthay* Ferencet és *Béla* Henriket, az Esti Újság *Rózsa* Károlyt és *Sajó* Aladárt, az Egyetértés *Purjesz* Lajost, a Magyar Hirlap *Márkus* Miksát és *Lenkey* Gusztávot, a Magyar Távirati Iroda dr. *Radó* Samut, Az Újság *Keszler* Józsefet, a Neues Pester Journal dr. *Bródy* Lajost és *Sipos* Ignácot. Az igazgatóság felvette a II. és III. nyugdíjosztályba (özvegy-és árvabiztosítás) *Bischitz* Bélát, *Bér* Dezsőt és *Herceg* Ferencet. Megállapította ezután az igazgatóság a január és február havi költségvetéseket és egélyeket szavazott meg a *Bródy* Zsigmond alapítványból.

— Négyeszeres kivégzés. Franciaországban tudvalevőleg erős akció indult meg a halálbüntetés eltörlése mellett. Azonban az eszmét nem lehetett győzelemre vinni. Az akadályok legyőzhetetlenek voltak. Most egyszere négy embert végeztek ki. Bethunóból jelenti egy távirat, hogy ma reggel hajtották végre a halálos ítéletet a Pollet-féle rablóbanda négy tagján, köztük a Pollet Abel és Ágoston testvéreken.

— **Véres merénylet egy pénztáros ellen.** Vakmerő és még eddig minden részletében rejtélyes merénylet történt szombaton délután a románbogsáni mezőgazdasági gépgyárban. A fizetésnél Péter Ernő pénztárosnak és Weinberger Lajos számvevőnek kellett volna közreműködni. Háromnegyed négy órakor Weinberger számvevő átment a pénztárhelyiségbe, hogy a fizetéshez elhívja a pénztárost. Mikor a pénztárhelyiségbe benyitott, Pétert nem látta, ellenben ott találta Gyurász Árpád három hét előtt felvett irodasegédet, aki látványlag egész nyugodtan egy hivatalos könyvben lapozott. Weinbergernak arra a kérdésére, hogy hol van Péter, állítólag zavartan nézett körül a helyiségben és egyszerre csak odamutatott egy sarokba s felkiáltott:

— Szent Isten, a pénztáros urat megölték!

Weinberger odanézett s egy sötét sarokban — a Wertheim-szekrény és a fal között ott látta élettelenül heverni Péter Ernő pénztárost. Rögtön segítségért kiáltott s lármájára előrohant Zimmermann József főerdész, Tóth József hivatalnok, Tóth Dávid és Solya főerdősök. Mindannyian fegyvert ragadva jöttek a pénztári helyiségbe. Weinberger szavaira az erősen gyanús Gyurászt Tóth és Solya főerdősök őrizetbe vették, a többiek pedig Péter segítségére siettek. Péter a sarokban eszméletlenül feküdt. Keze és lába erős vástag zsineggel hátra voltak szorosan kötözve, úgy hogy a kötélek véres nyomot vágott. Szájába nagy fekete kendő volt gyömöszölve. Rögtön felvették a köteleket, a kendőt kivették a szájából s átvitték egy másik helyiségbe, ahol lefektették. Csak ekkor látták, hogy homlokán nagy seb tátong, egész feje pedig tele volt zúzódásokkal, melyek valószínűleg valamely tompa szárazszámtól származtak. Ezalatt az erdőhivatal szolgálói jelentést tettek a csendőrségen, ahonnan három csendőr és az őrsvezető azonnal a helyszínére érkezett. A csendőrök rögtön vallatásra fogták Gyurászt Árpádot irodasegédet, aki azt vallotta, hogy ártatlan s azzal a számdékkal jött be a pénztárhelyiségbe, hogy Péter pénztárostól valami hivatalos ügyben felvilágosítást kérjen. Mint hogy azonban a pénztárost hivatalában nem találta, maga nézett utána a kérdéses dolognak. Az eszméletlen Pétert ő csak akkor látta meg, mikor Weinberger számvevő kérdésére körülnézett. A csendőrség azonban azt hiszi, hogy Gyurásznak társai vannak s azért őt egyelőre fogva tartotta. A pénztárvizsgálat megállapította, hogy huszezer korona hiányzik. A pénz kis zsákokba csomagolva a pénztárosasztalán kézen feküdt, hogy a mezőgazdasági gépgyárba vigye. A rabló a zsákokat kiürítette s tartalmát magához véve, a zsákokat ledobta a földre, ahol azokat meg is találták. A rablás következtében a románbogsáni mezőgazdasági gépgyár munkásai nem kapták meg fizetésüket. Az igazgatóság intézkedése folytán azonban a kifizetés vasárnap délelőtt megtörtént. Péter Ernő pénztáros sebesülése életveszélyes és a sérült csak éjjel tizenegy órakor tért magához. Alig hallható gyenge hangon azt vallotta, hogy a tettesek ketten voltak s azok resiczai munkások, akiknek a nevét nem tudja, látásból azonban ismeri őket. Azt is mondta, hogy a tettesek egyikét már napok óta látta Románbogsánban csavarogni és a hivatal előtt leskelődni. Ebből világos, hogy a rablók már előzetesen készültek vakmerő tetteikre. E vallomás következtében a csendőrségnek Gyurász elleni gyanúja megerősítést nyert, mert Gyurásznak van egy öccsége: Gyurász Béla, aki Resiczán mint villamoszerelő dolgozik. Rögtön értesítették a resiczai csendőrséget, mely azonnal Gyurász keresésére indult. Gyurász Béla azonban igazolni tudta, hogy szombaton délután dolgozott a resiczai kohónál. Ezt bizonyítja dr. Blankenberg mérnök is. A gyanu most az, hogy Gyurász Árpádnak az a két ismeretlen munkásember lehet a czinkostársa. A zsinog, melylyel Péter pénztárost a tettesek megköltözték, a rablók nem hozták magukkal, hanem az irodában a pénztáros fiókjából vették ki, ahol abból a zsinogfajtából még egy fél gombolyagot találtak a csendőrök.

— A prágai vasárnapi séta. Prágából jelentik, hogy a német diákok karácsony utáni első sétájukat tegnap ismét megtartották. Csak egy izben hallatszóttak a tömeg köréből Hanba!-kiáltások és kétszer tettek kísérletet a német diákok egy-egy csoportját leszorítani a járdáról. A nagyszámu rendőrség azonban, amelyet 11 óra felé a helyszínére vezényeltek, igen erélyesen lépett fel és ismét helyreállította a rendet és nyugalmat, mire a tömeg a „Hej Slovania!” dalt énekelte, a rendőrség felszólítására azonban az éneklést abbahagyta. Ezen incidensektől eltekintve, a szalagos diákokat a közönség nem zavarta, úgy hogy nem volt szükség a készenlében álló csendőrség igénybevételére. A német diákok sétája egy óránál tovább tartott. Délj 12 óra után a német kaszinóba mentek a diákok, mire a Graben rendes képét nyerte vissza. Rendőri közegek megsértése miatt egy munkanélküli pékséget elállítottak. A nemzeti szocialisták ugyanazon időben a többi radikális párttal a Narodni Dumban gyűlést tartottak, amelyen több képviselő, köztük Klofac is, beszédeket mondott. A gyűlés félegyig tartott és incidens nélkül folyt le. Több száz főből álló csoport ezután Klofac képviselőt elvitte, a Weinberger városrészben levő lakására kísérte.

— **Eltűnt egy torpedónaszád.** Pólából Fiuméba érkezett értesítés szerint a Meteor nevű torpedónaszád, melyet pár nappal ezelőtt a Szebenikó közeli vízparton a Viper nevű torpedónaszád megmentésére küldtek, még mindeddig nem érkezett meg rendeltetési helyére. Tengerész körökben nagy az aggodalom, hogy a hajót a napokban dult orkánok pusztította el. A Meteor hajóval egyidejűleg ugyanis egy kisebb torpedónaszád is utoljára indították Pólából a Viper megmentésére és ez utóbbi nagy késéssel ugyan, de megérkezett és hírt sem tudja a Meteor torpedónaszádról. A Meteor a legrégibb fajtájú torpedónaszádok egyike és pár évvel ezelőtt Fiumében állomáshajó volt. Rövid idő alatt ez a harmadik elpusztult torpedónaszád. Az első volt a Huszár, a második a Narval és most a Meteor.

— **Tumultusok egy munkásgyűlésen.** A vas- és fémmunkások vasárnap délután gyűlést tartottak a Szövetség-utca 27. számú házában lévő vendéglőben. A gyűlés rendben folyt le s az elnök már be is zárta a tanácskozást, amikor még egy munkásember jelentkezett szólásra. Az elnök természetesen nem engedte beszélni. A munkás, aki állítólag szindikalista, erre szitkozódni kezdett s kiabálva követelte, hogy hallgassák meg. A teremben nagy kavargás támadt. Többen nekimentek a kiabáló munkásembernek. Már majdnem általános verekedés támadt, amikor a rendőrszervelet kiürítette a termet. A gyűlés népe az utcára vonult. Ott újra kezdődött a verekedés s a tömeget végül is a rendőrök korgették szét.

— **Alkoholisták szanatóriuma.** Az Általános Közjótékonsági Egyesület által Rakospalotán 1909. január elseje óta fenntartott alkoholisták és morfinisták részére szolgáló szanatóriumának tegnap volt az ünnepélyes megtekintése, amelyen gróf Csáky Albinné elnök, gróf Apponyi Albertné alelnök, dr. Lányi Márton főtitkár, azután az egyesület részéről még Lukács György, Náray Szabó Sándor, Sebestyén Arthur, Rozinszky Irma, dr. Dóczy Imre, Oláh Gusztáv és az intézet vezető orvosa, dr. Stein Fülöp voltak jelen. A bizottság a szanatóriumot a legjobb rendben találta és megelégedéssel konstataálta, hogy az minden tekintetben megfelel a modern hygienikus intézetek követelményeinek.

— **Testvérek tragédiája.** Odesszában megrázó tragédia játszódott le. Kacsurin, az orosz katonai léghajósztály egyik fiatal tisztje, szombaton két koporsót rendelt. Azután hazament és agyonlőtte magát, utána pedig önmagát. Egy letrahagyott levélben azt írta, hogy hugát, aki mellbeteg volt, szánalomból ölte meg, ő maga pedig huga nélkül nem akar tovább élni. A huga gyógyíthatatlan betegségben szenvedett. Az eset Oroszországban feltűnést kelt, mert Kacsurin egyike volt a legtehetségesebb orosz katonai léghajósoknak és az ősszel a Németországban rendezett nagy nemzetközi léghajóverseny alkalmával az orosz léghajóscsapat egyik tagja volt.

— **Megölték egy rablót.** Szolnokon történt az alábbi rendkívüli eset. A városban és környékén már régebből fogva garázdálkodott egy briganti csapat, amelynek fejei Ivanics László és Schwemmer Jenő voltak. Egy verekedés alkalmával tavaly Ivanicsot leszúrták, tegnap azután a másik veszedelmes legénynyel is leszámoltak. A szolnoki állomáson tegnap este Schwemmer a bérkocsisokkal kötött ki: a kocsi bűrnyőit össze-vissza hasogatta és a kocsisokat leszúrással fenyegette. Majd az állomáson levő Korona-szálloda személyzetébe kötött. Ezek Tóth István csendőrörshöz fordultak segítségért, ki a duhajkodót rendre intette, de mivel ez nem hallgatott figyelmeztetésére, Schwemmert letartóztatta és a lakatnyába akarta kísérni. A legény ellenszegült és a csendőr kabátját leszakgatta és bicskát rántva, Tóth felé sujtott. A kés pengéje a Tóth által hirtelen előrántott forgópisztolyon megakadt és elgörbült. A csendőr ekkor megadásra hívta fel Schwemmert, aki ebben a pillanatban újra a csendőr felé akart sujtani. Tóth lött és Schwemmert szíven találta. A lövés zajára odasereglett nép között volt Schwemmer atyja is.

— **Pénzhamisítók vidéken.** A vidéki rendőrséget és csendőrséget nagyban foglalkoztatják most egy nagyszabású pénzhamisító banda üzemei, amelynek tetteit csaknem nélkül elfogták, csak a vezért nem találják sehhol. Annál érdekesebb az eset, mert ugyanaz a Szekula, a banda feje volt az 1906. évi az egész országra kiterjedő pénzhamisító-szövetkezet vezére is. Akkor is a banda majdnem minden tagja hurokra került, de a vezért, mintha a föld nyelte volna el, semmiképpen sem tudták elfogni. A zilahi csendőrök letartóztatták az ottani pénzverde fiókjának vezetőségét. Lupry Demetert, Csóka Tivadart és Orlandi Józsefet. A két utóbbi nagyváradi ember volt és éppen azért jártak Zilahon, hogy friss pénzt szerezzenek a nagyváradi piac számára. A csendőrök azonban ezt megakadályozták. A letartóztatott pénzhamisítőkat Nagyváradra szállították és innen indult meg a további nyomozás, amely egyenesen az ország fővárosába, illetőleg a hamis pénzgyártás fővárosába, Újpestre vezetett. A csendőrök felvették a foglyokat a helyszínre Budapestre. Itt azután kitűnt, hogy a gyári főtelep Újpest mellett egy járatlan ut közelében egy régi omladékban van. A rendőrség és csendőrség meglepte a rejtékelyen a pénzgyárosokat és három-négy fővárosi csavargót fogott el, akik az új gyártmányokat csomagolták. Két hatalmas gép dolgozott fátyalfény mellett, az egyik 1900. évvel, a másik 1907. évvel ellátott öt koronásokat készített. Mindkét gépet a fővezérnek, Szekulának eredeti találmánya. A furfangos olasz munkás zseniális módon tökéletesítette a gépeket, úgy, hogy azok teljesen kifogástalan utánzatokat állítottak elő. Ugy látszik azonban, a fővezér megszerezte a rendőröket és eltűnt. Azok, akik kézrekerültek, nagyrészen csak jelentéktelen segédek voltak, de a pénzgyártás részleteiről semmiféle felvilágosítást nem tudnak adni.

— **Tíz cigány katasztrófa.** Egy genoui távirat jelenti, hogy a Celléből Albissolába vezető országúton egy hegymászás tíz cigányt eltemetett. Közülük hatot holtan, négyet sebesülten húztak ki a romok alól.

— **Vakmerő padlástolvaj.** Vasárnap reggel kapunyitáskor Friesz Ferenczné, a Ferencz-utca 3. számú ház házmesternője a kapu alatt egy fémneművel telt batyut talált. Szólt a közeli rendőrnek, aki elment a padlásra és ott több padlásfülkét feltörve találta. A betörőt azonban nem sikerült elfogni, mert elmenekült. A vakmerő ember a padlásablakon kimászott és onnan kötélen leereszkedett négyemeletnyi magasságból az utcára.

— **Nem tűnt el.** A minap bejelentették a rendőrségen, hogy Lehrer Vilmos építész mérnök-jelölt eltűnt. Ma értesítették a fősapítányságot, hogy Lehrer nem tűnt el, hanem Újvidékre utazott az ünnepekre, szülei meglátogatására és már a hónap 4-én visszatért Budapestre.

— **Katasztrófa egy köszénbányában.** Az Indiana államban lévő Illionis melletti Zeigler köszénbányában tegnap robbanás következtében huszonöt munkás elpusztult.

— **Elhalt csillagkereszt-hölgyek.** Az 1908. évi folyamán a főnemesi csillagkereszt-rend iródájának a következő csillagkereszt-hölgyek elhalálását hozták tudomására: báró Wimpffen Ferencné, született Kottulinsky Berta grófnő; Fünfkirchen Izabella grófnő, a Savoyai-hercegi hölgyalapítvány második kormányzó főnöknője; gróf Nostitz-Rieneck Frigyesné, született Thuni és Hohensteini Sitta grófnő; gróf Rusovka Wladimírné, született Dunin-Borkawska Izabella grófnő; báró Hauer Istvánné, született Welsersheimb Antónia grófnő; báró Kaiserstein Károlyné, született Trauttmansdorff-Weinsberg Nándorné, született Lichtenstein Marianna hercegnő; Ruffo Vincenzó principessa di Scaletta duchessa, d'Artalia, született Wrba Ernesztina grófnő; gróf Zichy-Ferraris Lajosné, született nemes Bleszynska Friderika Augusta; Tige Ernesztina grófnő, a Savoyai hercegi hölgyalapítvány első kormányzó főnöknője; gróf Szapary Gézané, született Radványi György Mária grófnő; herceg Croy Elekné, született Salm-Salm Franziska hercegnő; ögróf Pallavicini Hippolytné, született Erdődy Karolina grófnő; gróf Harrach Ferencné, született Hohenlohe-Waldenburg-Schillingfürst Sarah hercegnő; gróf Andlaw-Homburg Ottóné, született Schauenburg Antónia báróné; herceg Oettingen-Oettingen és Oettingen-Wallerstein Károlyné, született Chudenitz Czernin Ernesztina grófnő; Auersperg Ernesztina hercegnő, a prágai cs. kir. teréziai nemesi hölgyrendház dékánja; a prágai kastélyban; gróf Harrach Jánosné, született Thurn Taxis Mária Terézia hercegnő, a kir. császári és apostoli királyi Felsége udvaránál a főudvarmesternő teendő ellátásával volt megbízva; gróf Henckel-Donnersmarck Hugóné, született Gaschin-Rosenberg Wanda Malvina grófnő; gróf Baillet de Latour Károlyné, született Szapary Krisztina grófnő; herceg Triggiano-Branaccio Károlyné, született Donna Filomarino Cattaneo della Volta Felicia; gróf Des Enffans d'Avernas Domonkosné, született Des Enffans d'Avernas Anna grófnő; — gróf Montmorency Mátyásné, született Nagylónyai és Vásárosnaményi Lónyay Katalin grófnő.

— **Gyermekszöktetés autómobilon.** Pénteken délben a Váci-utczában levő leányiskola előtt egy autómobil állt meg. Egy középkorú elegáns urimember szállt ki belőle s az iskola kapuja előtt állva várta, amíg a leányövendékek kijönnek. A kiözönlő gyermekek sokaságából aztán megszólított egy tíz-tizenegy évesnek látszó székehajó leánykát, megfogta s aztán kézen kapva, hirtelen bevonszolta az autómobilba, ahová maga is beült. Most már indulni kellett volna, ámde nem lehetett. A jelenetnek ugyanis tanuja volt egy férfi, állítólag detektív, aki az indulás pillanatában fölugrott a soffőr mellé s ráparancsolt, hogy ne merje a gépet megindítani. A soffőr mégis indítani akart, mire a detektív revolvert szögezve mellének, kényszerítette engedelmessegre. Ekkor már az utca népéből nagy sokaság gyűrűzte körül az autómobil. A detektív leszállt és nyomban kiemelte a gépkocsiból a leánykát s egy idősebb urimemberhez vezette, akiről hamarosan kiderült, hogy a leányka apja. Most már nagy botrány támadt. Az autómobilból kihúzták azt az urimembert, aki el akarta vinni a leánykát. Az összegyűlt nép nagyon fölháborodott ellene s többen ütlegelni kezdték. Végre a detektív mentette meg az ütlegektől. Ezután valamennyien bementek a kerületi kapitányságra, ahol az eljárás megindult, hogy kiderítse a különös gyermekszöktetés okait.

— **Tudományos előadások az orvosi körben.** A budapesti orvosi kör, éppúgy, mint az előző években, az idén is tart sorozatos előadásokat, még pedig ezúttal az ideg- és elmekörtan köréből. A rendkívül érdekes előadásokon, amelyeket nemes orvosok, hanem a nagyközönség is megérthet, vendégeket szívesen lát a kör elnöksége. Az előadások sorrendje a következő: Január 25-én dr. Moravcsik A. Emil tart előadást „Actiologiás és therapiás irányelvek a pszichiátriában” czímen. Február 1-én dr. Salgó Jakab tart előadást a terjedő hűdéses elmezavar lefolyási módjairól, február 8-án dr. Sarbó Arthur az organikus idegbetegségekről, február 15-én pedig dr. Ferenczi Sándor a functionális idegbetegségekről szóló előadásával rekeszti be az előadások sorozatát. Az előadásokat a budapesti királyi orvosegyesület nagytermében tartják, minden alkalommal délután 6 órakor.

— **Tűz a gyárban.** Az éjszaka tűz volt Jámány és Társa külső Bécsi-ut 36. szám alatti mészégető telepén. Egy jégverem nádfedelo kigyuladt és leégett. A kár 200 korona. A tüzet a harmadik kerületi tűzrészeg oltotta el.

— **Katasztrófa egy templomban.** Egy svájci kis faluban, Nax-ben a vasárnapi istentisztelet alatt a templom boltozata beszakadt s a falak is súlyosan megrongálódtak. A katasztrófának huszonnyolc ember áldozata lett; valamennyien életüket veszítették. Harmincz ájtatos hívő súlyosan megsebesült.

— **Házasság.** Sätorkői dr. Rosenberg Gyula fővárosi ügyvéd leányát, *Lilit*, tegnap vezette oltárhoz *Nagel* Marcell, budapesti nagykereskedő, a *Nagel* Adolf cég társtulajdonosa. Ugy a polgári, mint az egyházi esküvő a Gresham-palotában dr. Rosenberg lakásán tartott. A polgári házasságkötésnél *Szterényi* József v. b. t. tanácsos, kereskedelemügyi államtitkár és gróf *Batthyány* Tivadar es. és kir. kamarás, országgyűlési képviselő voltak a tanúk. Az esküvő előtt *Kossuth* Ferenc keres. miniszter a jegyospárt lakásán fogta va, szerencsekívánatait fejezte ki. Esküvő után közelötünk számos kitünősége tisztelgett a Gresham-palotában, az öröm apa lakásán, tolmácsolva az ifjú pár előtt jó kívánságait. Az új házaspár másztra indult a Rivierára.

Vasárnap délelőtt tizenkettőfél órkor fényes esküvő volt a dohány-utczai izraelita templomban. Dr. *Havas* Béla fővárosi ügyvéd vezette oltárhoz *Bauer* Olga. Az esküvőn közelötünk számos kitünősége jelent meg. Dr. *Hevesi* Simon főbíró, aki az esketési szertartást végezte, szép beszédet intézett az ifjú párhoz.

Ifj. benedekfalvi *Luby* Géza, benedekfalvi *Luby* Géza országgyűlési képviselő fia, január 7-én tartotta esküvőjét malkai *Fábán* Sárival, hihalmi *Harmos* Gáborné, sípek *Balás* Irén leányával, Szécsényben. Tanúként szerepeltek id. okolicsói *Okolicsányi* Lajos szabolcsmegei nagybirtokos és sípek *Balás* Barna nógrádmegyei földbirtokos és főszolgabíró. Esküvő után a fiatal pár Tátra-Lomniczra utazott.

Fuchs Dezső iparművész-szobrász eljegyezte *Uray* Jakab kissebesi főgépész leányát, Terikét.

Kanitz József dunapentelei kereskedő leányát, *Paula* és *Riza* jegyet váltottak *Martin* Ignác és *Lav* Bertalan székesfehérvári kereskedőkkel.

Gyergyóremetei dr. *Balás* Elek gyergyószentmiklósi ügyvéd, Csikvármegye törvényhatóságának bizottsági tagja, január 14-én délelőtt 11 órakor tartja esküvőjét, *Sümegi* Bóskével, *Sümegi* Vilmos országos képviselő, a „Magyarország” igazgatójának leányával a budapesti Szent István-templomban.

Dr. *Bródy* Aladár, a postatakarékpénztár tisztviselője vasárnap tartotta esküvőjét *Barnapér* Dórával Budapesten.

— **Nászajándékok.** jegygyűrűk legelőnyösebben Polgár Kálnán műorás ékszerüzletében, Budapest, VII., Erzsébet-körut 20., I. em. szerezhetők be. Nagy képes album-árjegyzék bérmentve küldetik.

— **Tolvaj könyvelő.** A rendőrség egy fiatal leányt nyomoz, aki meglopta a házigazdáját. A tolvaj leány *Sinoberg* Margit, máriatalpasi születési tizenkulcenezéves könyvelő, aki lopásért már büntetve volt. A könyvelő *Ardell* Ferenc hivatalnok Szövetség-utca 9. számú lakásán lakott albérletben. A minap, amikor házigazdája nem volt otthon, feltörte a szekrényeket s ellopott 10 darab Erzsébet-szanatórium sorsjegyet, három aranygyűrűt és két takarékpénztári könyvet, *Ardell* Ferenc és *Teréz* névre kiállítva. A takarékpénztári könyvek alapján 130 koronát kivett és megszökött. A tolvaj könyvelőt a rendőrség nyomozza.

— **Eszméletlen és ittas emberek kezelése.** Már több ízben megtörtént, hogy egy-egy ittas ember, akit a rendőrök bekísértek valamelyik kerületi kapitányság börtönébe, ott rosszul lett és meghalt. A főkapitány most rendeletet adott ki, amelyben megszabja, hogy miképpen kell elbánni azokkal az emberekkel, akiket eszméletlen, vagy önmagukkal tehetetlen állapotban találunk. Ezek közé tartoznak az ittas, valamint az epilepsziában szenvedő egyének is. A rendelet szerint annak megállapítása, hogy egy embernek mi a baja, az orvos, illetőleg a mentő hatáskörébe tartozik. A főkapitány tehát elrendeli, hogy a rendőrök adott esetben ezentúl mindjárt a mentőket hívják s lehetőleg velük szállíttassák el a beteget. Ha a mentő-orvos úgy nyilatkozik, hogy az illetőnek nincs szüksége kórházi kezelésre, s a szállítást megtagadja, akkor a rendőrnek az ilyen embert bérkocsin kell a kerületi kapitányságra bevinni. Ott az inspekcziósnak az epileptikus vagy túlságosan ittas embereket gondos őrzet alatt kell tartania s meg kell vizsgáltatnia a rendőrorvossal. Súlyosabb alkoholemlegzés esetében az illetőket a mentők által be kell vinni a kórházba.

— **Lázadás a tolonczházban** czímen egy hétfői lap cikket irt, amelyre vonatkozólag a rendőri sajtóiroda a következőket jeleinti:

„A Napló mai számában Lázadás a tolonczházban czímmel egy *Garagos* István nevű, ott oszvárgás miatt fogva tartott egyének az elmeegógyintézetbe való szállításával kapcsolatban tolonczházi vérengzésekről s az ottani rabok lázadásáról ír hosszabban. A cikk tendenciózus valótlanosságokat tartalmaz. A tény az, hogy *Garagoson* a közös zárkában kitört a tóbelly s társait ütlegelni kezdte, majd nekirohant az intézkedő rendőrnek, aki azon hiszembben, hogy itt közönséges rakonezatlankodásról van szó, védelmére *Garagos* kezén a kard lapos oldalával végig vágott. Mikorra megfékeztek, magaviseletéből elmebetegségre lehetett következtetni, orvosilag megvizsgálták és az orvosi vélemény alapján az elmeegógyintézetbe vitték. Semmi egyéb nem történt.”

— **Interview akadályokkal.** Oroszországban mostanság vigan garázdálkodnak a rablók, miután mesterségük jövedelmező és éppenséggel nem veszélyes. Az orosz rablók „királya” most *Savitzky*, aki már hosszú ideje garázdálkodik a csernigovi kormányzóságban s *Rinaldo* *Rinaldini* szerepében tetszeleg magának. Utóbb azonban rosszul ment az üzlet s ezért *Savitzky* elhatározta, hogy elhagyja a tartományt. Mielőtt elutazott volna, a következő levelet írta legnagyobb ellenségének, a tartományi kormányzóknak: „Van szerencsém Exzellenziedal közölni, hogy a tartományból pár hónapra eltávozom; egy ideig nyugta lesz tőlem, mert a külföldre utazom.” A haramiavezért elutazása előtt meginterjúvolta egy újságíró, akit azonban *Savitzky* kémmek nézett s épp ezért bizalmatlanul és mogorván fogadott. *Savitzky* az újságíró egy fához köttette, majd előhívta tíz emberét, akik lövésekre emelt fegyverrel álltak meg az újságíró előtt. Ez könyörgésre fogta a dolgot és könyvek között kért kegyelmet a lelketlen *Savitzky*től, aki hirtelen így szólt:

— Ha valóban újságíró vagy, akkor verset is írtál. Szavaj el azonnal néhányat.

Az újságíró szavalni kezdett.

— Jól van — szólt erre a rabló — most hát írjál rólam azonnal egy szép, megható verset, de szaporán írj, mert sietünk!

Az újságíró rövidesen elkészült a költeménnyel, amely szerencsére nagyon megtetszett a haramiavezérnek. Ezután megtörténhetett az interjú. A rabló a hozzáintézett kérdésekre azt felelte, hogy elutazik a tartományból, mert már rosszul megy a sora. Egyébként a csernigovi rendőrség nagyon ostoba s nem valami nagy öröm vele harszolni.

— Most a külföldre megyek, hogy kissé kipihenjem fáradalmaimat — fejezte be szavait — s ha ráuntam életmódomra, kegyelmet fogok kérni s a rendőrség szolgálatába állok, aztán majd megmutatom, hogy mit tudok.

Az asszonyok rajonganak *Savitzky*ért, aki bucsuzásképpen busan mondta a hírlapíróknak:

— Az asszonyok már sok nagy ember vesztét okozták!

— **Öngyilkos bankár.** A berlini tőzsdén ma nagy feltűnést keltett *Löhenberg* kereskedelmi tanácsos öngyilkossága. *Löhenberg* a legrégibb berlini bankházak egyikének, a *Löhenberg* és *Tarsa* cégnek volt társtulajdonosa. A kereskedelmi kamara palotájában ma délelőtt föbelötte magát. Azért követte el az öngyilkosságot, mert súlyos orvosi műtétnek kellett magát alávetnie.

— **A főváros közbiztonsági állapota.** A székesfőváros közigazgatási bizottságának mai ülésén dr. *Boda* Dezső főkapitány a következőkben számolt be a főváros december hónapi közbiztonsági állapotáról. A múlt hónapban 1494 büncselekmény nyomozását fejezte be a rendőrség. Ezek között 664 volt a büntetett, 830 a vétség, 231 az ember élete és testi épsége ellen, 140 eset a vagyon ellen irányult s 123 egyéb büncselekmény volt. Az ember élete és testi épsége ellen irányuló büncselekmények közül 29 volt a büntetett, 202 a vétség, 165 a testi sértések száma. A vagyon elleni büncselekményekből 599 a büntetett, 541 a vétség, 743 a lopások, 157 a sikkasztások, 120 a csalások száma. A lopások közt 124 esetben 40 koronás, 131 esetben 20 koronán aluli volt az ellopott tárgy értéke. A rendőrség a múlt hónapban 235 büntetést tartóztatott le; 207-et az illetékes bíróságoknak adott át, egyet kórházban helyeztek el, egyet a közigazgatási osztálynak adott át, 28-at az eljárás során szabadlábra helyeztek. A rendőri fogház és tolonczgyosztályban 1519 ember került közigazgatási elbánás alá. 564 kihágási büntetését töltötte ki, ketőt országos javítóintézetben helyeztek el, 206-et egyéb hatóságoknak adott át, 177-et kényszerutlevéllel kiutasítottak, 659-et eltolonczoltak, 128 átkelési toloncz volt. Az eltolonczoltak közül 57 honost és 8 idegent 1—5 évre, 33 honost és 3 idegent 10 évre, 2 honost és 5 idegent hosszabb időre kitöltötték a főváros területéről. A múlt hónap idegenforgalma 3596 külföldiből és 7715 vidékiből állott. A nevezetesebb rendőri események közül a jelentés felemlíti a következőket: Letartóztatott a rendőrség két 3 tagu bandát, amely számos lakásnyitást követett el. Elfogtak egy embert, aki tíz betörést követett el. Letartóztatott egy divatárú kereskedőt, aki 40 ezer korona erejéig megkárosította a hitelezőit. Letartóztatott egy bérkocsissegédet, aki a Ferencz-köruton agyonszúrta egy társát. Letartóztatott egy napidíjast, aki rendőrkapitánynak adta ki magát és több üzletembert becsapott. Letartóztatott egy pénzhamisítót, több betörőt. Nyomozás folyt több köztisztviselő ellen, kiket hivatali sikkasztás, közokirathamisítás és megvesztegetés miatt jelentettek fel.

— **Késelés.** Kőbányán a Remény-utczában a rendőrrőjártat egy munkásembert talált eszméletlen állapotban vértől elborítva. A mentőket hitták hozzá. Megállapították, hogy az illető *Marcsok* Ferencz, 32 éves napszámos, akit részeg emberek összeszúrtak. A Rökus-kórházban ápolják.

— Vidéki hírlapirodalom. Dr. Szóke Jenő ügyvéd felelős szerkesztősége mellett „Szécsényi Hírlap” cím alatt új lap indult meg Szécsényben.

— A csendőr tragédiája. Hauser Rezső nagybecskereki csendőr egy Mészáros Veron nevű leánnyal ismerkedett meg, kivél eljegyezte magát. Tegnap éjjel, három óra tájban Hauser felkelt, felöltözött és szolgálati revolverét magához véve, eltávozott a laktanyából, honnan egyenesen megnyasszonyához ment. A leányt felköltötte álmából és elmondta neki, hogy megunta az életét és öngyilkos lesz, sőt arra kérte a leányt, hogy haljanak meg együtt. Ezzel kivette a revolverét és agyon akarta löni a leányt. Ez azonban dulakodni kezdett vele és a revolvert kiesavarta a kezéből, mire Hauser — látszólag megnyugodva — azt ígerte, hogy nem fogja többé bántalmazni. Rövid beszélgetés után arra kérte kedvesét, hogy nézze meg a másik szobában, hány óra van: ezt a pillanatot arra használta fel, hogy egy jól irányzott lövést intézzon a szívébe. Mire a leány berohant, Hauser már halva feküdt a padlón. Az öngyilkos csendőr laktanyabeli szekrényében egy levelet találtak, melyben bajtársaitól bucsuzik és kijelenti, hogy sorsa a halálba kergeti. Bajtársai csak annyit tudnak róla, hogy az utóbbi időben nagyon lehangolt és elkéseredett volt.

— A boszniai tartalékosok családjáért. A tartalékosok és póttartalékosok segélyre szoruló családjaiknak, akiket a Boszniában, Herzegovinában és Dalmácia déli részében bekövetkezett létszám-emelés alkalmából ott visszatartottak, állami támogatásra van igényük. Ez az igény a feleséget, a gyermekeket, a felmenő rokonokat és a testvéreket illeti, feltéve, hogy a családtagok legszükségesebb megélhetési eszközei kizárólag, vagy legnagyobbrészt a visszatartott személyes keresetétől függenek. Ez a támogatás: 1. Hatvankilenc fillér fejenkénti fentartási napiköltség a család minden tagja részére, azaz ugyanannyi, amennyi a katonának átvonulási illetéke; 2. ha a család lakbérre szorul, minden napra a napi fentartási költség felőle megfelelő lakásilleték. Nyolcz éven aluli gyermekeket fejenként ezen összeg fele illeti. Az egy családnak nyújtandó támogatás összege azonban nem haladhatja meg a visszatartottnak a helyi viszonyok szerint feltételezhető átlagos keresete összegét. A póttartalékosokra 1908. november 28-ától, a többi visszatartottra nézve 1909. január 1-étől fogva kezdődő igényt az igényjogosult a lakhelye szerint illetékes politikai járási hatóságnál szóval vagy írásban érvényesítheti. A megállapított segélyösszeg havonként kétszer, minden hó 1-én és 16-án kerül kifizetésre.

— Letartóztatott cirkuszigazgató. Weisz Ignác, egy vándorcirkusz igazgatója két évvel ezelőtt díszelő a tartott Erzsébfalván. Az előadást csattanósan fejezte be. Összevesztett a falusi bíróval és alaposan elpáholta. A cirkuszigazgató időközben Boroszlóba tette át hadiszállását, ahol azonban nem találta meg a körözés. Weisz nemrég Budapestre jött, ahol tegnap hatóság elleni erőszak büntette címén letartóztatták.

— Betörések. Vasárnap betörők jártak Blücher Józsefné magánzónó Vármegyeház-utca 5. számú lakásán, ahonnan 905 koronát érő holmit elloptak. Betörték Mandel Márton kárbeszlő, József-körút 16. száma alatti padlására és 1000 koronát érő ruhaneműt elloptak.

— A kisleány merénylete. A rendőrség letartóztatta Kiss József huszonnégy éves napszámot, aki egy tízéves leánya ellen erkölestelen merényletet követett el. Az elvetemült ember részeg volt, amikor megtámadta a kisleányt, azután nyolcz fillért adott neki, hogy az esetről hallgasson. A gyermek nem is szólt senkinek, de beteg lett és így jutott az eset nyilvánosságra.

— Halálozás. Markó Albert kereskedelmi tanácsos, volt tőzsdetanácsos, az osztrák-magyar bank cenzora hosszú betegség után élete 69-ik évében Récsén elhunyt. Ma délelőtt temették el az ágostai evangélikus egyház szertartása szerint a rosnói temetőben levő családi sírboltba. Özvegye, született Nehrer Hermína kiterjedt rokonság gyászolja. Dr. Markó Sándor rosnói kir. közjegyző fivéré, Dusóczy Károly miniszteri tanácsos, Szarvassy György főhadnagy apóskát gyászolja az elhunytban.

Gábor Károlyné, született Takács Erzsike élete 26-ik évében elhunyt.

x Czélszerű ajándékok, legjobb harisnyáruknak Róslernél Budapest, V., Harminczad-utca és József-tér sarkán.

x Bob-hashajtó a legkellemebb, 10 fillér.
x Fodor-féle vívóterem a Koronaherczeg-utca 3. sz. alatt a főváros legnagyobb és legjobban felszerelt torna- és vívóterme. Különbös gond fordítatik a gyermektorna és vívásra.

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

(*) Hangversenyek. Szerény, de szolid keretek közt, minden szenzáció és minden nagyobb éncéző nélkül folyt le ma este Kerner István mester vezetésével a VI. filharmóniai hangverseny a fővárosi Vigadó termeiben. A zenekari keretet Beethoven hatalmas II. Leonora-nyitánya, Dvorák fényesen hangszerelt III. szláv rapszodiája és Volkmann tiszta harmóniakon fölépített, hangulatos B-dur szimfóniája szolgáltatta. Ebben a keretben lépett fel mint vendég Preuss-Matzenauer Margit, bajor kir. kamara- és operatársnő, aki méltán örvend nagy hírnevének Németországban. Hatalmasan csendő, a mellettl hajlékony és terjedelmes, drámai mezzoszopránját először operai részletben mutatta be a budapesti közönségnek. Elénekelte ugyanis — még pedig nagy hatással — Adriano áriáját Wagner „Rienzi” című dalművéből. Utóbb azután ugyancsak Wagner három dalának poétikus előadásával megmutatta, hogy mint dalénekes is megállja a helyét. A közönség természetesen nem érte be a három dallal. Lelkes hangulata után itélve szívesen fogadott volna még egyszer annyit is. De a művész nem tapssal, sem kihívással nem volt rábirható, hogy egy kedves altatódalnál többet énekeljen ráadásul. A zenekar derék vezérével együtt szintén teljes mértékben kiérdemelte a közönség elismerését.

Vasárnap este ismét Culp Julia gyönyörkötötte előkelő művészetével a budapesti közönséget. Dalait azonban ezúttal nem a legszerencsésebben válogatta össze. Egy huzamban öt dalt énekelte Schubertől, ugyanannyit Brahmtól. Nagyobbára egyfajta, komor jellegű, bánatos dalokat, mint a „Wehrmuth”, „Der Jüngling und der Tod”, „In Waldemsamkeit”, „Immer leiser wird mein Schlummer” stb. Talán ez volt az oka, hogy a közönség tegnap tartózkodóbb volt a tetszésnyilvánításban, mint máskor, ha Culp Julia énekelte. Nyomott hangulat uralkodott a teremben és ezt a hangulatot csak az a nemzetközi népdal-csoport derítette fel, amelynek keretében a művész egy angol, hollandi, német, olasz és franciaia népdalt adott elő, utólrólhatetlen bájjal és kedvességgel. Sajnos, odáig még nem jutottunk el, hogy ebben a nemzetközi dalversenyben magyar dal is részt vehetett volna. Nem azért, mintha a mi dalaink közt nem volna olyan, amely kiállná az idegenekkel a versenyt, hanem egyszerűen azért, mert idegen ajku énekes vagy énekesnő nem veszi magának azt a fáradságot, hogy megbirkózzék a magyar nyelv nehézségeivel.

Annál inkább meg kell rónunk azokat a magyar énekesnőket, valamint azokat a budapesti énekmestereket is, akik nemcsak a magyar dalt hanyagolják el teljesen, hanem még azokat a német dalokat és operáriákat is német szöveggel éneklék és énekelteik, amelyek magyar szöveggel is könnyen megszereshetők. Tegnap délután a Budapesti Kamarazene-Kör hangversenyén is hallottunk egy magyar énekesnőt, név szerint Horváth Juliát, aki német szöveggel énekelte Weber „Büvös vadász” című operájából Anna románcaját. Pedig ez az opera már évtizedek óta közkézben forog magyar szöveggel. Ki itt a hibás? Az énekesnő, vagy a mester? Valószínűleg mind a kettő. Kár, hogy az énekesnő ezzel lerontotta azt a kedvező hatást, amelyet ezt megelőzőleg Schubert két dalával kelte. Szép hanggal és sok kifejezéssel énekelte mind a kettőt, még pedig magyar szöveggel. Nagy tetszést aratott Káldy „Csalogánydal”-ával is, amelyet ráadásul énekelte. A hangverseny azzal kezdődött, hogy D. Gobbi Károly, Enter Odón, D. Papanek József és Straub Elemér Volkmann G-moll vonósnyegyest adta elő nagyon értelmesen. Azután Hajók Károly és Vincze Jenőné mutatta be Dombay hegedűszonátóját. Végül pedig ugyancsak Vincze Jenőné Vád Lajossal és Kacsvinsky Emillal közlő összhangban és szép készültséggel.

(*) Jászai Mari szavaló-estélye. A József főherceg Szanatórium szegénysorsú tüdőbetegei javára, vasárnap nagyon érdekes estély volt a Nemzeti Múzeum dísztermében. Bevezetésül Herczeg Ferenc szép beszédben jellemezte Petőfi költészetét. Utána Jászai Mari lépett az emelvényre és Petőfinek több mint harmiazz költeményét szavalta el, az ő nagy művészetével, az ő izzó szenvedéllyel, megértésével, átérzésével. A program utolsó pontja Kéry Gyula felolvasása volt a Petőfi-házról és az összegyűjtött Petőfi ereklyéről, melyeknek legnagyobb részét ő maga gyűjtötte. A közönség zajos tapssal jutalmazta a közreműködőket. A nemes cél javára szép összeg gyűlt össze.

(*) Az Operaházban holnap, kedden „Lelké” kerül előadásra. A címszerepet Sándor Erzsébet éneklé, akinek hosszabb szabadsága után ebben az időben ez lesz az első fellépése. Ellent Ambrusné, Rosát Berts, Beutson Valent, Mallikát Payer, Geroldot Arányi (több heti betegsége után először), Vilkanthát Szemere, Frédericet Mihályi, Hadjit Pichler, Dombant Hegedűs, a kínai kereskedőt Juhász, Kouravart Ney B. adja. Az előadást vezényli Kerner István karnagy, rendező Alszegehy Kálmán főrendező. (Évi bérlét 7. szám.) Szerdán „A hegyek alján” kerül 8. sz. A bécsi udvari Operaház igazgatóságának kérésére az Operaház igazgatója megengedte, hogy Burrián Károly szász kir. kamaratársnő e hó 15-én a „Mesterdalnokok alkalmi előadásán Bécsben fellépjen. Ennek következtében Burrián — Amerikába utazása előtt, nem e hó 14-én, hanem 17-én, vasárnap bucsuzik a magy. kir. Operaház közönségétől a „Siegfried” címszerepében. A Burrián fellépéséhez e hó 14-ére váltott jegyek tehát a vasárnapi előadásra kicserélhetők. (Bérleten kívül 4. szám.) Csütörtökön, 14-én Puccini „Pillangókisasszony” című dalművét adják a címszerepében Szamosi Elzával. (Évi bérlét 9. szám.) Pénteken a „Walkür” (Vasquezné, Flattné, Anthes, Várady és Erdős fellépésével, szombaton „Hunyadi László” (Sebeők, Sándor E., Arányi, Szemere, Erdős közreműködésével) (Évi bérlét 11. szám.) marad műsoron.

(*) A Halmi-kiállítás megnyitása. Halmi Artur festőművésznőnek műveiből rendezett kiállítást vasárnap délelőtt nyitották meg ünnepélyesen a Nemzeti Szalonban, ahol előkelő, díszes közönség jelent meg. Az aktusnál a kultusz-kormány képviselőjében Molnár Viktor államtitkár volt jelen, akit Ernst Lajos igazgató, Déry Béla titkár, Rubovics Márk és a kiállító művész fogadtak és kalauzoltak.

(*) Építészek a veszprémi színházban. A Magyar Mérnök- és Építész Egyesület építésztagjai tanulmányi kiránduláson voltak Veszprémben, ahol a Medgyaszay István által épített új városi színházat nézték meg. Az építészek beható szemle után örömmel konstatálták a rendkívül praktikus megoldott művészi és gyakorlati újításokat, különösen pedig a kifogástalan akusztikát. A színházról ma este Medgyaszay István az egyet színházában vetített képekkel kísért fölolvasást tartott igen nagy érdeklődés mellett.

(*) A fővárosi művásárlása. A székesfővárosi képzőművészeti bizottsága, Vaszilovits János alpolgármester elnöke alatt, ma tartotta meg vásárló ülését a városligeti Múcsarnokban, a téli nemzetközi tárlaton, s egyhangú választással Karlovsky Bertalanak: „Magyar parasztlány” című olajfestményét vette meg, amelyvel a művész szenzációs sikereket aratott. Elyerte a képpel a nagy állami aranyérmét, s azt a Ráth György-féle díjjal is kitüntették.

(*) A Múcsarnokból. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat festészeti szakbizottsága e hó 12-én, kedden délután tartja meg első ülését ebben az évben a Múcsarnokban. Ugyancsak kedden délután ülésezik első ízben a választmány is, amelynek napirendjén több fontos ügy szerepel.

(*) Országos fényképkiallítás. Az amatőr nagy díjpályázattal egybekötött országos fényképkiallítása iránt általános az érdeklődés hazai amatőr fényképezők között. „Az Amatőr” országos kiállítást rendező szaklap agilis szerkesztősége a képek bejelentésének határidejét február 15-éig, a beküldési határidőt pedig február 28-ig hosszabbította meg, miként azt a most megjelenő, gazdag tartalmu legutolsó számból megállapítottuk. Ily módon még minden amatőr résztvehet a versenyben és a kiállításon, annál is inkább, mert az összes beküldött képek nyilvánosan ki lesznek állítva. Érdeklődők részletes felvilágosítást nyernek „Az Amatőr” szerkesztőségében: Budapest, VII., Baross-tér 15a.

(*) Hangversenyek. Cora Laporceire, a párisi Odéon drámai művésznője és férje Jacques Richepin, a híres színműíró 19-én előkelő színművész társaságával január 19-én színház estét rendez a Royal-teremben. Előadásra kerül: Kistemacker aktuális és szenzációs drámája „L'inconnu” 2 felvonásban, Flers és Caillaud, a „Király” zenés színdarabjának 1 felvonásos vigiátéka: „La chance du Mari”. Richepin egy conference-a a modern színházról és Laporceire több kitűnő monologja. Erre az érdekes művészi estére különösen felhívjuk a művelt magyar közönség figyelmét.

Maximovits Szilárdné zongoraművész hangversenye kedden, e hó 12-én este fél 8 órakor lesz a Royal-teremben Hornyik Janka énekesnő közreműködésével. Jegyek kaphatók a „Harmonia” zene-műkereskedésben.

FŐVÁROS.

(A közigazgatási bizottság ülése. A főváros közigazgatási bizottsága ma délelőtt Fülepp Kálmán főpolgármester elnöklésével ülést tartott. Az elnök mindenképp bejelentette, hogy a bizottság tagjainak fele a múlt év végén a törvény értelmében kilépett s helyükbe a közgyűlés új tagokat választott. A főpolgármester szíves szavakkal üdvözölte az újjáalakított bizottságot, amelynek nevében dr. Morzsányi Károly mondott köszönetet. Bemutatta az elnök Benček János Lucsulevelét is. Ezután megalkotották a közigazgatási bizottság különböző küldöttségeit, jórészt a tavalyi tagokból. A havi jelentések során elsőnek dr. Vaday László rendőrkapitány mutatta be a főkapitány jelentését. Az adófelügyelő jelentése szerint az elmúlt december hónapban egyenes adó fejében befizettek 2.873,030 korona 48 fillért, vagyis 1.214,494 korona 48 fillérrel többet, mint tavaly decemberben. A székesfővárosi adópénztárnál az elmúlt hónapban befizettek 1.028,678 korona 91 fillért, azaz 127,785 korona 79 fillérrel kevesebbet, mint a múlt év december hónapjában. Ezek szerint az 1908. évi december havi összes befizetési eredmény 6291 korona 31 fillérrel volt kevesebb az 1907. évi december havinál. Dr. Magyarevits Mladen tisztifőorvos jelentése szerint a főváros közegészségi állapota az elmúlt december hónapban kedvezőbb volt, mint az előző hónapban. A bizottság a jelentéseket tudomásul vette. Végül felebbeszéseket intéztek el.

(Roselli Ada adománya. Roselli Ada, a római polgármester unokahuga, aki tegnapelőtt letele a magyar honpolgári esküt, ebből az alkalomból dr. Gyurkovits Gyula ügyvéd útján 500 koronát adományozott a középosztályhoz tartozó özvegy nők otthonának létesítésére.

(Melegedő helyiség a munkálatoknak. A szocialisták megtámadták a kormányt, mert lepecsételtette a fölfüggesztett szakszervezetek társalgó termét is. Azt állították, hogy sok ezer munkás került ki az utcára, mert csak úgyra járók s nappal az egyesület társalgó termében melegedtek. A miniszter a társalgó megnyitását nem engedte meg, de fölhatalmazta a fővárost, hogy a munkálatok számára melegedő helyiséget keressen. A főpolgármester a következő helyiségeket jelölte ki: A VI. kerületben az elüljáróság épületében levő munkás-kaszinó helyiségét, a Vágány-u. 15. számú házban levő körhelyiség egyik termét, a VII. kerületben a Baross-tér 15. számú házának félemeleten levő helyiségét, az Izabella-utcai népkonyha helyiségét délután két órától, hét óráig, a VIII. kerületben az elüljáróság épületében levő munkás-kaszinó helyiségét. A héten különben mindössze 389 munkálatot jelentettek be, 94 asztalost és 295 vas- és fémmunkást.

(A Sárosfürdő vize. A fővároshoz egy vállalkozó beadványt intézett, amelyben azt az ajánlatot teszi, hogy a Sárosfürdő vizét bérbe veszi mindaddig, amíg a fürdő felépül, ami előreláthatólag még két-három évet vesz igénybe. Ajánlott pedig ez a vállalkozó a fővárosnak az első évben 500, a második évben 750 és a harmadik évben 1000 korona bért. A fürdő vizét puttonyokban szándékozik a betegeknek szállítani. Ugyanebben az ügyben a fővároshoz egy más, hasonló tartalmu ajánlat is érkezett. A tanács, mielőtt ez ügyben döntene, meghallgatja a mérnöki hivatalt, különösen abban a tekintetben, hogy a bérbeadás nem lesz-e esetleg a források kárára.

(A kórházak zárszámadása. Gróf Andrássy Gyula belügyminiszter a székesfővárosi közpórházak 1909. évi költségvetésének átvizsgálása alapján a közpórházak összes szükségleteinek és az erre szolgáló fedezeteknek egybevetése által mutatkozó különbözetet, vagyis a napi ápolási díjakból fedezendő hiányt 3.000.749 koronában s ehhez képest a napi ápolási díjat 2 korona 98 fillérben állapította meg. A költségvetés egyes tételeire vonatkozólag jóváhagyta a miniszter a közgyűlésnek a Szt. Rókus-kórházi alepnál egy új orvosi s három segédorvosi állás javadalmazását előirányzó határozatát. Törölte a miniszter a kiegészítő ápoló személyzetre a Szent László-kórháznál előirányzott 8000 korona általányt, mert ily személyzetre csak

rendkívüli esetek, járvány alkalmával volna szükség, amely költségek nem a rendes költségvetés során, hanem külön nyerne elszámolást. A vázsonneműk árának emelkedésére való tekintettel a betegek ruházata és ágyneműje czim alatt az 1908. évi hitelt meghaladó összegeket a miniszter engedélyezte, míg a Szent Gellért-kórház tüzi szükségletére és vízdijára előirányzott összegeket törölte, mert e czimen az eddigi költségvetésben előirányzat nem volt. A betegek napi élelmézésére alapul vett 84 fillér helyett a miniszter csak 80 fillért engedélyezett, amely összeg mellett is teljesíthetőnek tartja a betegek élelmézését. A költségvetés egyéb tételeit, valamint a kórházak 1907. évi pénzkézeléséről szerkesztett zárszámadást a miniszter helyesnek találta és változatlanul meghagyta.

(A havazás költségei. A köztisztasági hivatal jelentése szerint az utolsó havazás alkalmával foglalkoztattak december 9—10-ike közti éjjel 162 rendes és 1456 rendkívüli munkást, 53 kordélyt és 20 hóéket. 10-én nappal dolgozott 670 rendes, 1357 rendkívüli munkás, 457 kocsit, 4 hóéke. A tegnapi mára virradó éjjel foglalkoztattak 129 rendes, 563 rendkívüli munkást, 27 kordélyt. Ma estig dolgozik 689 rendes, 1116 rendkívüli munkás, 411 kocsit. A havazás eddigi költségei 27.820 koronát tesznek ki, de tekintettel arra, hogy az eltakarítási munkákkal legjobb esetben csak holnap estig készülhetnek el, ennek a havazásnak a költségei körülbelül 40.000 koronára fognak rugni. Az összes eddigi havazások 255.435 koronájába kerültek a fővárosnak.

(A szegények támogatása. Heinrich Kálmán, a Ráczfürdő igazgatója, a minap elhunyt felesége végső óhajának megfelelően, dr. Bárczy István polgármesternek a következő adományokat adta át: A tabáni bölcsődének ágyalapítvány megboldogult neje nevére 1400 koronát, a budai jóteknony nőegyesületnek 2000 koronát, a tabáni szegényeknek valláskülönbőség nélkül rögtöni kiosztásra 2000 koronát, a főváros többi kerületének szegényei között való kiosztásra lakásbér segítésül 2000 koronát, az Országos Anya és Csecsemő Véde Egyesületnek 1000 koronát, a Stefánia pesti gyermekkórháznak 1000 koronát, a budapesti I. kerületi Közjótékonyági Egyesületnek 2000 koronát, a Szamaritanus Egyesületnek 500 koronát, a Budapesti Önkéntes Mentő-Egyesületnek 500 koronát, összesen 12.400 koronát.

(A főváros fái. A köztisztasági hivatal azt a javaslatot teszi a tanácsnak, hogy a favermeknek a szeméttől való mentesítése céljából a fákat körülvevő kosarakat mintegy másfél méter magasságban sűrű sodronyhálójával vétesse körül.

EGYESÜLETEK.

(Steindl Imre emlékezete. A Hazai Műpártoló Egyesülete Steindl Imre építőművésznek, az Országháza tervezőjének emlékére serleget készített, melynek megtervezésével Csányi Károlyt, az Iparművészeti Múzeum örét bízták meg. Az egyesület a serleg felavatása alkalmára emlékműneplést rendez, amelyen Steindl Imre arcképét is le fogják leplezni.

(A Királyi Magyar Természettudományi Társulat növényntani szakosztálya január 13-án, szerdán este hat órakor az egyetemi növényntani intézet termében (VIII. Múzeum-körút 4.) tartja 143-ik ülést. Targyszorozat: I. Thaisz Lajos: A Syringa Josikaea Jacq. fil. mint növénygeografiai utmutató. 2. Tuzson János: Pax F. Grundzüge der Pflanzenverbreitung in der Karpathen. II. kötetnek ismertetése. 3. Szakosztályi ügyek. Ülés után összejövetel a Vadászklubban.

(Magyar Szövetség. Az „Országos Magyar Szövetség” hivatalos lapjának a „Magyar Szövetség”-nek most megjelent januári számában Berezik Árpád irt vezércikket gróf Károlyi Mihályról, a szövetség volt elnökéről és az „Országos Közművelődési Tanács” társelnökéről, akinek a szövetség körül szerzett érdemeit méltatja. Ugyancsak Berezik Árpád „Budapest magyarosodásáról” irt nagyrészt cikket, amelyben különösen a nőknek magyarosítási feladatait fejtegeti. „A választási reform és a nemzetiségi törekvések” czim mel dr. Ajtay tör. lándzsát a jövőre választási reformban a magyarság életérdekeinek érvényesítése mellett, míg dr. Csányi Gusztáv a szövetség majtjáról, dr. Ludwig Rezső pedig a szövetség jövőjéről irtak tartalmas közleményeket. Érdekös a „Magyaralanságok” rovata, amelynek közleményei a magyarságnak saját védelmében való ijesztő lanyhaságát igazolják. A hivatalos részben a szövetség decemberi közgyűlésének jegyzőkönyve olvasható,

(—) Előadás Bosznia és Hercegovináról. A Magyar Turista-Egyesület fölkérésére e hó 12-én este félhat órakor a régi országház (Sándor-utca), üléstermében Bosnyákországról és a Hercegovináról előadást tart Szokolay Kornél.

(—) A Magyar Történelmi Társulat e hó 14-én (csütörtökön) d. u. öt órakor az Akadémia I. em. üléstermében választmányi ülést tart.

Mulatságok.

** A Budapesti III. kerületi Egyesült Polgári Kör most tartotta hangversenyyel egybekötött táncestetélyét. A hangversenyen a III. ker. zenekar, Grill Gyula vezetésével nagy precizitással játszott. Burtz Mili és Lenz Ferencz ügyesen adták elő „A mézes hetek után” czimú dialógót. Erdélyi Dezső czimballomművész néhány saját szerzeményét dalával ragadta zajos tapsra a hallgatóságot. Darvas Gyula tárogaton szerzett előadásának elismerést. Szántó Ferencz pedig kuplójával és ügyes tánczával ért el nagy hatást. A sikerült estetély Bozó József vigalmi elnök és Bredl István főtitkár fáradságának érdeme.

Jelen voltak asszonyok: Buda Istvánné, Brózi Ferenczné, Burtz Albertné, Domonkos Ferenczné, Erdélyi Dezsóné, Eberhardt Róbertné, Engel Józsefné, Flóri Józsefné, Gubala Jánosné, Groman Arturiné, Galantai Istvánné, Grün Samuné, Holczbauer Róbertné, Hehl Ödönné, Jásznits Jánosné, Köller Jánosné, Klein Lipótné, Kronstein Ferenczné, Kerbler Lajosné, Linczenpölez Józsefné, Német Lajosné, Ruh Gézáné, dr. Sziklai Salamonné, Szepessy Agostonné, Steiner Jakaoné, Södl Pálné, Szörényi Rezsóné, dr. Stern Józsefné, Tintner Árminné, özv. Terletter Antalné, Tatai Ákosné, Tatai Vilmosné, Weisz Józsefné.

Leányok: Buda Annuska, Brózi Emma, Brózi Irén, Barta Erzsé, Csizsér Margit, Csernay Geórgina, Csernay Margit, Domonkos Rózsika, Eckmann Sárika, Eberhardt Etel, Gubala Margit, Groman Irén, Groman Mici, Götz Ilonka, Grün Aranka, Hegedüs Anna, Jásznits Annuska, Klein Jolán, Kronstein Göczy és Zsófia, Kerbler Irma, Lövi Józsa, Lenz Heddi, Lenz Riza, Mayer Matild, Minder Bertuska, Szentgyörgyi Ilonka, Ruh Annuska, Steiner Ilonka, Södl Rózsika, Szabó Sárika, Szobenyi Margit, Terletter Olga, Terletter Etelka, Weisz Janka, Weisz Laura, Wittyó Irma.

** Gyermek-bál. A Budapesti Katolikus Kör vasárnap kedves mulatságot rendezett a Kör tagjainak kisgyermekai számára, a Kör nagyertermét zsufolóság megtöltötte a kis vendégsereg, melynek mulattatására előzőr Dürer Albert tanár búvésznatványokat mutatott be, utóbb pedig a magyar hanglegénygyár által felállított hatalmas gramophon játszott. Előadás után az apróságok táncra perdültek és széles jökedvben kilenc óráig együtt maradtak, amikor a táncos ifjuság váltotta fel őket és jóval éjjelutánig tartó táncestetély rögtönzött. A sikerült rendezésért a Kör vigalmi bizottságát illeti az elismerés. A táncban résztvevők közül a következők neveit sikerült feljegyezni: Joanovics Eszter, Mayer Lili és Pirokska, Salkovics Klára és Pirokska, Zorád Etelka és Aranka, Maday Erzsébet, Motesiczky Aranka és Gizi, Jancsó Sáriak, Urs Tusi, Szlávik Irén, és Margit, Tomcsányi Lili, Turcsányi Jola, Braner Margit, Versegi Olga, Kutka Irén, Ruska Berta, Reichl Ilonka, Miakits Czeiza és Tusi, Kovács Médi, Weisenbacher Médi, Suszter Emi, Nagy Mici, Rayler III, Szenté Edit, Janovecz Mariska, Novák Mariska, Szaffkai Irénke, Morvai Tódika, Egyed Erna, Zlinszky Margit és Biri, Poppel Mici, Szóllás Mariska, Ember Sári, Tusi és Margit, Kammermayer Sári, Csiky Margit és Dusi, Stoll Emmi, Bentzer Ilonka, Sturecz Ilonka és Margit stb.

** Az Országos Kaszinó bálja. Az Országos Kaszinó idei bálját február harmadikán fogják megtartani. A bálon csak az Országos Kaszinó tagjai és azok családtagjai vehenek részt és a részvételi jegyek február 1-ig kiváltandók. Az Országos Kaszinó tagjai felkérnek, hogy amennyiben családjuk hölgytagját meghívhatni óhajtják: ebbeli szándékukat a bál rendezőjével, Szabó Nándorral (Országos Kaszinó) legközelebb január 25-ig írásban közölni sziveskedjenek.

** Artistavásár a Vigadóban. Mint minden évben, ezúttal is, a „Magyarországi Artista Egyesület” agkori ellátási és rokkantalapja javára nagy művész estélyt rendez a Vigadóban, mely február 2-án (kedden.) Artistáink elismert jöhrneve kezokedik, hogy a közönségnek sok eredeti, válogatott gyönyörtségben lesz része ezen a fényes estélyen, amely a külföldön szokásos roppant érdekes artistavásárokat, valamint a régi pesti vásár mutatványos bódéit varázsolja közénk tarka egyvelegben. új trükkökkel és a közönséget meglepő látványos ujdonságaival az aranyos humor derűjében. Az artista művészet minden válfaja képviselve lesz ott, a legjobb bel- és külföldi artistaszámok vállvetett közreműködésével, akik oleső belepódi mellett, művészetük legjavát, ezer meg ezer kellemes szórakozást fognak nyújtani a publikumnak. Erre a nagyszerű mulatságra az elővételben olesőbb jegyek e hó 15-től kezdve minden dohánytörszében kaphatók,

** A Budapesti Katolikus Kör e hó 12-én este 9 órakor tartja ezidei táncestélyét, amely tekintve a társadalom előkelő körében megnyilatkozó általános érdeklődést, a farsang egyik legszebb mulatságának ígérkezik. A kör végleges bizottsága élén elnökével, dr. Beesky Arzénálal mindent elkövet, hogy a táncestély fényét és sikerét emelje. Jegyek 9., 10. és 11-én esti 5-7 között előre válthatók a rendezőség Molnár-utca 11. szám alatt levő helyiségében. A rendezőség ezúton kéri azokat, akik tévedésből meghívót nem kaptak, de arra igényt tartanak, hogy ebbeli igényüket minél előbb jelentsék be.

** Jelmez-estély. A Kereskedő Ifjak Társulata folyó évi február 6-án este, saját helyiségében (IV., Semmelweis-utca 17. sz.) jelmezestélyt rendez. Az előkészületekből s az érdeklődésből arra lehet következtetni, hogy az estély jól fog sikerülni. Jegyek és meghívók a társulat helyiségében levő rendező-bizottságnál kaphatók.

** A fumei pénzügyőrök matinéja. A fumei pénzügyőrség kebelében alakult „Pénzügyi Dalárda” fenyesen sikerült matinét rendezett. Az estély irodalmi színvonalú zene- és dalszámokból izléssel összeállított műsorral volt egybekötve.

** A budapesti távirat- és távbeszélő hálózatok muszerészei — részben árváinak és özvegyeinek felségélyezésére s részben dalkörük javára — e hó 16-án az Orsz. M. kir. posta- és távirat-alkalmazások és szolgák körhelyiségében (VII. ker., Bálint-utca 17.) a muszerészek dalkörének bemutatkozásával hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendeznek.

TÖRVÉNYSZÉK.

§ A kollektív szerződések. A Magyar Jogászegylet most rendezte a harmadik vitaestélyt az ípartörvénytervezetnek az u. n. kollektív munkaszerződésekre vonatkozó rendelkezéseiről. A magas színvonalú vitát, mely a tervezet legérdekesebb s egyszersmind a legsúlyosabb szociálpolitikai kérdését érinti — tudvalevőleg Szerényi József kereskedelemügyi államtitkár nyitotta meg; szombaton pedig dr. Barna Ignác kir. ítélőtáblai bíró szólott hozzá. Dr. Barna Ignác nagy figyelem mellett fejtegette szabad előadásban a kollektív szerződések vitás pontjait, kitérve e kérdés minden fontos részletére. Így szólott a szerződő felek cselekvőképességéről, a szerződés kormányhatósági jóváhagyásáról, a kollektív szerződés kihatásáról harmadik személyekre, a szerződés kötbér általi megerősítéséről, az egyesület szolidáris felelősségéről, a tagok szerződésszegése esetén és egyébről. A nagyszabású előadást előkelő jogászközönség hallgatta, mindvégig feszült érdeklődéssel, élénk elismeréssel honoralva az előadást.

§ Az ügyvédvizsgáló-bizottság. Günther Antal igazságügyminiszter az 1909. év tartamára a budapesti ügyvédvizsgáló-bizottság elnökévé Székely Ferencz koronagyűzsi, elnökhelyetteseivé a bírák közül Gottl Ágoston kir. kuriai tanácselnököt és Zachár Emil budapesti kir. ítélőtáblai tanácselnököt, a budapesti ügyvédi kamara által választott tagok közül pedig dr. Pap Béla, dr. Könyg Vilmos és Burián Béla budapesti ügyvédeket, továbbá a bizottság titkárává dr. Oswald István budapesti kir. ítélőtáblai elnöki titkárát és a bizottság tagjaivá Adám András nyugalmazott kir. kuriai tanácselnököt, dr. Balogh Jenő budapesti kir. tudományegyetemi nyilv. r. tanárt, dr. Balogh György budapesti kir. főügyészi helyettesét, Balonyi Imre budapesti kir. ítélőtáblai bírót, dr. Baumgarten Izidor koronagyűzsi helyettesét, dr. Baumgarten Károly budapesti kir. ítélőtáblai bírót, dr. Charmant Oszkár budapesti kir. közjegyzőt, Czárán István budapesti kir. főügyészt, Fittler Imre kir. kuriai bírót, Fodor Ármán budapesti kir. ítélőtáblai bírót, dr. Gaár Vilmos budapesti ítélőtáblai bírót, Gottl Ágoston kir. kuriai tanácselnököt, Grecsák Károly kir. kuriai bírót, dr. Gyurkovich László budapesti kir. ítélőtáblai bírót, dr. Halász Lajos budapesti kir. főügyészi helyettesét, Harnos Gábor kir. közigazgatási bírót, Hatvány László budapesti kir. ítélőtáblai bírót, dr. Istvánffy Lajos budapesti kir. ítélőtáblai bírót, Karay Lajos kir. kuriai bírót, dr. Lalosevits János kir. kuriai bírót, dr. Langer Jenő kir. ítélőtáblai bírói címmel és jelleggel felruházott budapesti kir. büntetőtörvényszéki bírót, Ligethy Iván a kir. kuriához berendelt budapesti kir. ítélőtáblai bírót, dr. Magyar Géza budapesti kir. tu-

demány-egyetemi ny. r. tanárt, Nagy János kir. közigazgatási bírót, dr. Oswald István budapesti kir. ítélőtáblai elnöki titkárát, dr. Popu György, a kir. kuriához berendelt nagyváradai ítélőtáblai bírót, Sebess Dénes kir. ítélőtáblai bírót, Solyom Andor magy. kir. igazságügyminiszteri tanácsost, dr. Szász Béla m. kir. igazságügyminiszteri tanácsost, dr. Szladits Károly pestvidéki kir. törvényszéki bírót, dr. Tarnai János kir. kuriai bírót, dr. Térfi Gyula m. kir. igazságügyminiszteri tanácsost, Polnai Antal kir. kuriai bírót, dr. Turay Sándor kir. kuriai bírót, Vargha Ferencz koronagyűzsi helyettesét, Zachár Emil budapesti kir. ítélőtáblai tanácselnököt, továbbá a marosvásárhelyi ügyvédvizsgáló bizottság elnökévé Dobay Albert marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai tanácselnököt, elnökhelyetteseivé a bírák közül Jakab Rudolf kir. kuriai bíró címmel és jelleggel felruházott kir. ítélőtáblai bírót, a marosvásárhelyi ügyvédi kamara által választott tagok közül pedig Csongyai Lajos marosvásárhelyi ügyvédet, továbbá a bizottság titkárává Kusztrich Jánost, a marosvásárhelyi kir. ítélőtáblához beosztott tanácsjegyzőt, végül e bizottság tagjaivá dr. Bayler Kálmán marosvásárhelyi kir. ítélőtáblai elnöki titkárát, Boeskor Antal kir. ítélőtáblai bírót, Bodó Sándor kir. főügyészt, Csiki László, Göldner Károly, dr. Illyés Lőrincz kir. ítélőtáblai bírákat, Jakab Rudolf kir. kuriai bírói címmel és jelleggel felruházott kir. ítélőtáblai bírót, dr. Jékely Dániel, Keczer Gyula, Kelemen András, Kelemen Ernő, Nagy Elek, Gridi Papp Imre kir. ítélőtáblai bírákat, Posoni Gábor kir. törvényszéki elnököt és dr. Simó Balázs kir. ítélőtáblai bírót nevezte ki.

§ A jászberényi pénzhamisító banda. Nagyszabású szédelés nyomára jutott a rendőrség 1903 évi január havában Bagyinszky József földműves feljelentése folytán. Bagyinszky elpanaszolta, hogy egy Wiesner Károly nevű foglalkozás nélküli tanító azzal a hitegetéssel, hogy megteszi őt az alapítandó Önálló Magyar Nemzeti Bank részvényesévé és onnan kölcsönt szerez neki, kicsalt tőle 1200 koronát. Ugyanilyen módon csalt ki Miskolczi József tápiófermosi földművestől 540 koronát. A feljelentések folytán a rendőrség megindította a nyomozást s ennek során kiderült, hogy Wiesner Károly, aki Ausztria területéről ki van tiltva, mert ott család miatt többször volt már büntetve, rendszeresen foglalkozik a vidéki parasztok foszogatásával s egy jászberényi bankóhamisító bandával is szoros kapcsolatban áll. A jászberényi bankóhamisító bandának ki-nyomozott és letartóztatott tagjai voltak még Némeli György, Szajkó János, Cserta József, Koháry Illés, Csányi János jászberényi földművesek, Halászi Ferenc, Gulás Pál, Csimbalek Eman, Baranyi János és Szajkó Jánosné. A büntető törvényszék pénzhamisítás büntette miatt helyezte valamennyit vád alá, s bűnügyüket ma kezdte tárgyalni a dr. Makucz bíró elnöklete alatt ítélkező tanács. A tárgyaláson a vádat dr. Aczél kir. ügyész képviseli, a vádlottakat dr. Tarján Mihály, dr. Földes Árpád, dr. Weisz Ödön és dr. Pollák Eds ügyvédek védik. A bíróság a több napig tartó tárgyalásnak mai első napján a vádlottakat hallgatta ki.

§ A droguisták bünpöre. A Budapesti Gyógyszerészek Egyesülete feljelentést tett 42 budapesti droguista ellen, mert ezek orvosi vény nélkül olyan gyógyszerkezet szolgáltatnak ki a vevőknek, amelyet csak orvosi rendeletre a gyógyszeráraknak szabad kiadniuk. A kerületi előjáróságok a feljelentést közölték a rendőrséggel, amely viszont a büntető járásbírósnál tett panaszt a feljelentett droguisták ellen a kihágási büntető törvénykönyvbe ütköző közegészség elleni kihágás miatt. Mára tízre ki ezen ügyben a tárgyalást a büntető járásbírósnál dr. Kürti járásbíró. A tárgyaláson dr. Köves ügyészi megbízott mintegy 25 bevádolt droguista ellen elejtette elővétel okából a vádat, a többivel szemben azonban kérte a tárgyalás megtartását. Itéletre ma még nem került a dolog, mert a bíró több tanu beidézésre ezéjjából a mai tárgyalást elnapolta.

§ Elkéseredett szerelmes. Pap János tizen-nyolcz éves táviratkézbéítő beleszeretett egy Durai Mária nevű leányba, aki egy nyilvános házának volt a lakója. A leány azonban kinevette a fiatal szerelmet, mire ez elkéseredésben 1908. évi augusztus 7-én éjjel revolverrel rálőtt a leányra s ezt

arczán súlyosab megsebesítette. A büntető törvényszék eskütörvénye Zsitvay Leó elnöklete alatt ma vonta felelősségre a letartóztatásban levő Pap Jánost szándékos emberölés kísérletének büntetteért. A beismerésben lévő vádlottat az esküdtek csupán a súlyos testi sértés vétségében mondották ki büntőnek. E verditk alapján a bíróság a vádlottat 6 hónapi fogházra ítélte. E büntetésből is kitöltöttnek vett a bíróság 5 hónapot az elszervedett vizsgálati fogsággal. Az ítélet jogerős.

Nyílttér.

Dr. KÁLLAY ZOLTÁN

jogi szeminárium

Budapest, IV., Magyar-utca 3.

Kiváló sikerrel s alaposan készít elő az alapvizgáttól az ügyvédi vizsgáig bármely jogi vizsgára.

— Nem tévesztendő össze hasonló intézetekkel. —

SPORT.

( ) Labdarugók közgyűlése. A Magyar Labdarugók Szövetsége szombaton este tartotta meg rendkívüli közgyűlését, amelyen 21 egyesület képviseltette magát. Napirenden az alapszabályok módosítása volt. A közgyűlés elfogadta a tanács javaslatát némi változtatással, vagyis cenzul nem kiküldött, hanem választott tanács lesz a M. L. Sz. második fóruma. Minden budapesti és vidéki egyesület 3-3 tagot ajánl és ezek közül a közgyűlés — amelyben cenzul minden egyesületet csak egy-egy tag képvisel — 24 rendes és 12 póttagot választ, akik egyenlő szavazati joggal bírnak és akik csak 24 éven felüliek lehetnek. A pluralitást célzó javaslatot a közgyűlés elvetette.

Hozott még egy fontos határozatot a közgyűlés és pedig, hogy vidéki egyesületet ezután csak olyan egyén képviselhet a közgyűlésen, aki fővárosi egyesületnek nem tagja. Így végre nyakát szegték a titkos pluralitásnak is.

A módosított alapszabályokat jóváhagyás végett felterjesztik a belügyminiszternek.

( ) Jéghecey. Vasárnap mérkőzött a városligeti nagy jégpályán a MAC. és a mágánok: hockey-csapata. Az atléták fölányban voltak és az erőlesen védekező mágánokat 4:3 arányban le is győzték. A féldőben még 1:1 eldöntetlen volt a játék és az atléták csatárainak csak a II. féldőben sikerült Lauber vezetése mellett a győzelmet megszerezniök. A győztes csapatban a védelem pompás munkát végzett.

( ) Junior birkózóverseny. A „Sportfutár” című sportlap sikerült országos ifjúsági birkózóversenyt rendezett a régi országház nagytermében. A versenyen 11 egyesület 37 birkózóval vett részt, felvonult tehát csaknem az egész ifjúsági gárda. A verseny részletes eredménye a következő:

Könnyűsúly: 1. Brunner Ferenc (BAK.) 2. Guzuf Balázs (MTK.) 3. Grünwald Lajos (BAK.)

Középsúly: 1. Varga Béla (BEAC.) 2. Schillinger Ferencz (MTK.) 3. Bloch Arthur (MAFC.)

Nehéz súly: 1. Sippelusz Gyöz (MAC.) 2. Bánó Manó (MTK.) 3. Petri Zsigmond (MTK.)

A verseny keretében szép iskola-birkózást mutatott be Payr Hugó—Gyapayval és Payr—Hudákkal. Különösen az utóbbiak működése tetszett nagyon.

( ) Korcsolyázó verseny. A Budapesti Korcsolyázó Egylet tegnap délelőtt rendezte városligeti nagy jégpályáján idei első jól sikerült ifjúsági korcsolyázó házversenyt nagy érdeklődés mellett. A részletes eredmény a következő: 500 m. gyorskorcsolyázás handicap 15 éven alóliaknak: 1. Dömötör 1 p. 13 háromötöd mp. 2. Ullmann. 3. Szilágyi. 1000 m. gyorskorcsolyázás handicap 20 éven alóliaknak: 1. Méray Horváth. 2. Balogh. 3. Minkus. Az elsőnek beérkezett ifj. Komássy diszkvalifikálták. Műkorcsolyázás 12 éven alóli leányok részére. 1. Bezenyi 18 pont. 2. Perényi. 3. Szegvári. Műkorcsolyázás 12 éven alóli fiúk részére: 1. Preisz 13 pont. 2. Schulz. 3. Geiszt.

Angol készpénzrendszerü

országosan ismert első-rangu uri szabó-termek, szállít mérték szerint, kifogástalan kelméből, többszöri próbával prima munka.

Teli kabát . . 35 frtért

Smoking-öltönyt 35 „

Frakk-öltönyt . 46 „

Prima-öltönyt . 30 „

IV., Belváros,

Magyar-u. 8.

I. emelet,

Kossuth Lajos-u. mellett

KÖZGAZDASÁG.

Gazdasági érdekképviseletünk.

Budapest, január 11.

Mezőgazdálkodással foglalkozó népességünk törvényes érdekképviseleti szervezetéről kívánt gondoskodni Darányi földművelésügyi miniszter, midőn kidolgoztatta a gazdasági kamarákról szóló törvényjavaslatot. A magyar mezőgazdaság vitális érdekeiről lévén szó a javaslatban, mely minden érdekört érintvén, a miniszter, mielőtt azt a parlament elé terjeszti, meghallgatni kívánta az érdekelt gazdatársadalmat és annak irányadó körei véleményét. Sajtó és közvélemény egyaránt foglalkozott már a törvényjavaslatlal, ennek részletekbe menő intézkedéseinek taglalását tehát mellőzhetjük jelen fejtegetésünk során s elg utalnunk arra a ténykörülményre, hogy a gazdasági egyesületek legutóbbi országos értekezlete a törvénytervezetet jelen alakjában nem tartotta elfogadhatónak.

Az ellenvetések tömkelegéből vajmi nehéz kibogoznunk azokat, melyek figyelemre méltóak és a kamarai tervezet gyökeres átforgatását involválják. Le kell azonban szögezni azt, hogy a kamarákat a gazdaközvélemény több mint két évtized óta sürgeti, szorgalmazza a kormányzatnál, s ime, midőn a kész tervezet előtte áll: az nem kell neki, ahelyett, hogy egyöntetű álláspontot foglalna mellette, avagy kifejtene, hogy mely részeiben szorul a tervezet módosításra.

A gazdaosztályunk szervezetlen voltára vall kétségenkívül, hogy az öt annyira érintő nagyszabású kérdésben a kivezető utat megjelölni nem bírja.

A gazdasági kamarai rendszer tervezete ellen fölhozott ellenvetések tömkelegén két vörös fonalat húzhatunk végig; az egyik az, hogy a kerületi kamarák létesítése esetére a jelenleg fennálló s önkéntes társuláson alapuló gazdasági egyesületek egyike-másika autonómiáját félti, míg a másik aggodalom az, hogy a kamarai illeték gyanánt a földbirtok katasteri tiszta jövedelmének egyszázalékát kontemplálja a tervezet és ezt a hozzájárulási arányt némelyek sokallják.

Mind a két aggodalom merőben alaptalan. Az önkéntes társuláson alapuló gazdasági szervezeteknek nem tömkeletére irányulna a kerületi kamarai működés, hanem azoknak megerősítéséhez járulna nagymértékben hozzá, mert a kamara ellátná őket az intenzív működés kifejtéséhez a kellő anyagi eszközökkel, melyekkel — tisztelet a szórványos kivételeknek — ma a gazdasági egyesületek nem rendelkeznek, mert csekély tagdíjbevételükkel adminisztrációs kiadásait is alig bírják fedezni és minden kisebbfajta állatdíjazás, vagy gazdasági előadás s egyéb akcióhoz szükséges költségeik előteremtése végett is kénytelenek a földművelési miniszter ajtaján kopogtatni. A külföldi példák állanak előttünk. Ott van Poroszország példája, hol a kerületi kamarák rendszere teljesen bevált s az önkéntes társulás alapján működő gazdaszervezetek megerősödtek, sőt meg is szaporodtak, mert a kamarák azok működési és munkakörét kitágították, ellátták őket anyagi erővel.

Nincs tehát okuk fázni a gazdasági egyesületeknek a kerületi kamarai rendszertől, mert csak ekként remélhetik megizmosodásukat, nem pedig az állami mindenhatóság folytonos gyámokodó segélyeiből való táplálkozástól. Volt reá példa a mult időben, midőn ez a forrás bedugult, midőn a közkormányzatnál bármily üdvös gazdasági czéllal kérelmeztek a gyámolítást, süket fülekre találtak.

Ami pedig a kamarai illeték illeti, el kell ismerni, hogy az egyszázalék újabb terhet jelent földbirtokra és annak tulajdonosára. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni

a számtalan előnyüket, melyek a kamarai működés révén a mezőgazdaságra hárulnak.

A kamarai működés, mint a törvénytervezet körülírja, törvényhozási, kormányzati, törvényhatósági intézkedéseket kezdeményezve a gazdatársadalomnak testületi szervezkedését elősegíti, a szakértelmet fejleszt s evégből kiserületi telepet, állomásokat, mintagazdaságokat tartana fenn, tanfolyamokat, előadásokat, kiállításokat rendezve a mezőgazdasági termelés beiterjessége érdekében, szervezi a gazdasági szükségleti cikkek, állatok közös beszerzését, termények értékesítése végett vásárokat, aukciókat rendezne stb. Ha a kamarai működés kontemplált egyéb teendőit fel nem soroljuk is, ezekből világosan következtethető, hogy az illeték címén a birtokosra eső terhelés illetve fizetés bőven meg fogja hozni a gazdának kamatját. Igaz, hogy a kamarai illeték a nagyobb birtokra nagyobb súlytal nehezedik és a kamarai működés áldásait leginkább az apró egzisztenciák fogják közvetlenül érezni, de éppen ebben rejlik a törvénytervezet legfőbb ereje, amely a mai kor lépten-nyomon fenhangoztatott jelszavát valósítja meg: a kisembereknek, az apró néprétegeknek a talpraállítását és megerősítését.

A gazdasági kamarákról szóló tervezet ellenzőinek nagy kontingense éppen a nagyobb birtokos osztály köréből kerül ki, amely a kamarai illetékben egy új adónemet lát és attól huzódzik; tagadni nem lehet, hogy az illeték egy új adónem lesz, de olyan adónem, amely éppen a nagy birtokosok tulajdonosainak fordul közvetve javára, amennyiben a kamarák által kezdeményezett és létesített összes, a mezőgazdaság emelését czélzó intézmények és alkotásoknak a legtöbb hasznát fogja látni a jövőben. Botorság volna ezt letagadni.

A gazdasági kamarák tervezetének ellenzői sorából több ízben hangzott föl az az óhajlás, hogy a most működő s önkéntes társulás alapján álló megyei gazdasági egyesületek bizassanak meg a kamarai teendőkkel, vagyis ne kerületi kamarák létesítsenek, hanem a vármegyei gazdasági egyesületekre ruháztassanak a kamarai teendők; e követelés hangzatosánál azt hozzák föl indokul, hogy ezredőves főállásunk és államszervezetünknek a gyökerei mindig a vármegyékben voltak; a nemzeti küzdelmeket, a nemzeti erőfeszítést és ellenállást, mindig a vármegyéből láttuk kisarjadni. Ez az igazság azonban serpenyőbe nem jöhet a gazdasági kamarák rendszerének felépítésénél, mert egyrészt a nagyon sok kamara mellett a társadalmi erők is szerte forgácsolódna és főként a kisebb vármegyék kamarái a szükséges intenzív működést ki nem fejtethetnek, ehhez hiányoznak sok helyütt a kellő anyagi erő is. De nem hallgattatjuk el itt s nyíltan szemébe is kell nézni ennek a kérdésnek, hogy mivel a kamarai rendszer választási alapon építhető csak fel, nagyon sok vármegyében, értjük a nemzetiségi vármegyék, a létesítendő kamara valóságos fészke lehetne egykönnyen a nemzetiségi velleitásoknak és így, amit a törvényhozás a kamarai rendszernek vármegyei alapon való felépítésével alkotnia, ugyanazzal az alkotással újabb fegyvert adna azok kezébe, akik mint a nemzeti állameszmének ellenesoi, az ország nagyon sok vármegyében nemzetiségi velleitások által vezéreltetve dobnak üszköt minden haladás, minden nemzeti megerősödéssre való törekvének útjába.

Ez az oka annak, hogy a földművelési miniszter által kidolgoztatott érdekképviseleti törvénytervezet intenzióit a kerületi kamarák kiépítése tekintetében helyeseljük s helyeselni kell minden magyar gazdának, akiben él a törekvés, hogy a magyar mezőgazdaság boldogulását szolgálja.

A mezőgazdasági érdekképviselet törvényhozás útján való szervezése közel négy évtizede foglalkoztatja gazdaosztályunkat. Ez ideig sem

maga az érdekelt társadalom, sem a közkormányzat annak megvalósítására komoly lépéseket nem tett s most ime, a megvalósulás küszöbén szertehuz éppen a nemzet azon rétege, amelynek érdekében áll egy ilyen törvény megalkotása. A magyar gazdaosztály önmagát okolja aztán, ha szertehuzásával ezen a nemzeti munka és termelés minden vonalon való megvédelmezését czélzó törvényes talkotás létesülésének útjába akadályokat gördít.

A jegybank üzleteredménye.

Budapest, január 11.

Az Osztrák-Magyar Bank ma tartott főtanácsülésén terjesztette be az 1908. évről szóló zárszámadását. Nemesak az általános politikai helyzet, amelynek homlokterén áll a bankkérdés, hanem a kedvezőnek éppen nem mondható pénzügyi helyzet is indokolja azt a nagy érdeklődést, amelyvel a bank zárszámadását a közgazdasági körök várták. A jegybank a maga kamatlábpolitikájával első sorban van hivatva arra, hogy irányítsa a hazai pénzügyi életet s ha a jegybank befolyása alatt a pénzpiac általánosságban kedvezőtlennek itéli a helyzetet, kell, hogy ugyanez éreztesse hatását magán a jegybankon is. Mivel pedig az összes vezető intézetek már előre jelzik azt, hogy az 1908. év üzleteredményei nem a legkedvezőtlenebbek, különös figyelmet érdemel az a kérdés, vajjon a jegybank is megérezte-e a kedvezőtlen közgazdasági viszonyok bénító hatását? Ha a kimutatott nyereség alapján itélünk, azt kell felelnünk, hogy — igen. A jegybank 1908-ra csak 91.20 korona osztalékot fizet részvényeseknek (a mult évben 107.40 kor.), ami kétszázötven millió korona befizetett alaptőke 6.514 százalékos kamatozásának felel meg, a mult évi 7.671 százalékkal szemben. Amint látjuk tehát, a jegybank több mint 1 százalékkal kevesebb osztalékot fizet ez évben, de a 6 és fél százalékos jövedelem még mindig olyan tekintélyes, hogy megokolta teszi azt a véleményünket, minek többször is kifejezést adtunk e helyen: hogy tudniillik a közös jegybank első sorban mindig csak a saját üzleti érdekeit szolgálja.

A főtanács mai ülésén előterjesztett zárszámadások szerint az összes kiadások levonása után 21.050,237 korona 17 fillér nyereséggel zárul a bank mult évi mérlege. Ebből az alapszabályok 102. szakasza értelmében a részvényeseknek elsőbbséggel a befizetett alaptőke (210 millió) 4% vagyis 8.400.000 korona osztalék jár. A fennmaradó 13 millió 242.608 korona 72 fillér összegből a tartalékokhoz 10%, vagyis 1.323.023 korona 72 fillér, a nyugdíjalapra 2%, vagyis 264.604 korona és 74 fillért utaltak és ezek levonása után még 11.642.608 korona 71 fillér marad. Ebből a részvényeseknek még 2%, vagyis 4.200.000 korona és mindkét államnak szintén 4.200.000 korona jár. A fennmaradó összegből, tekintve azt, hogy az összesztalék a befizetett alaptőkének 6%-át fölülmulja, 1/3 rész vagyis 1 millió 080.869 korona 57 fillér az osztalékhoz csatolandó és 2.161.739 korona 14 fillér a két állam kincstárjai között oszlik meg egyenlő arányban. A két államkincstár tehát az 1908. évi tiszta nyereségből 6.361.739 korona 14 fillért kap, amely összeg a közgyűlés után az alapszabályok 102. szakaszában meghatározott felosztási arányban készpénzben fizetik ki. Eszerint a megállapított osztozási kulcs alapján az osztrák államkincstár 3.108.360 korona 95 fillért, vagyis 48.86%-ot, a magyar kincstár pedig 3.253.378 korona 19 fillért, vagyis 51.14%-ot kap. Ehez csatolandó még az alapszabályok 84. szakasza szerint a bank részéről 1908. évre fizetendő 5%-os bankjegydó, vagyis 1.027.738 korona 79 fillér, amelyből ugyancsak a megszabott arány szerint az osztrák kincstár 502.155 korona 63 fillért és a magyar kincstár 525.583 korona 16 fillért kap.

A részvényeseknek eszerint a következő összegek jutnak: 4%-os osztalék vagyis 8.400.000 korona, a 6%-os jövedelem kiegészítése fejében 4.200.000 korona és a már jelzett fölölegnek egy harmadrésze, vagyis 1.080.869 korona 57 fillér és 9.640 korona 5 fillér, vagyis összesen 13.690.500 még a fel nem osztott nyereségy-maradék 1907-ről,

Reggelizés előtt fél pohár
SCHMIDTHAUER-féle

használatá valódi áldás gyomorhajosoknak és székszorulásban szenvedőknek

Igmándi keserűvíz

az elrontott gyomrot
2-3 óra alatt teljesen rendbe hozza.

Kis üveg 40 fillér,
nagy üveg 60 fillér.

korona 62 fillér. Az 1908. évre meghatározott osztalék tehát 91 korona 20 fillér részvényenként, vagyis a 210 millió korona befizetett alaptőke után 6.514% (a tavalyi 107 korona 40 fillér vagyis 7.671%-kal szemben). Az 1908-ik év második felére tellett 63 korona 20 fillér pótosztalék esik, amely összeg a mérlegnek a február 3-án a közgyűlésen történő elfogadása után kerül kifizetésre. A főtanács a február 3-án tartandó XXXI. rendes közgyűlés napirendjét megállapította. Tekintve azt, hogy a részvényesek az alapszabály szerint meghatározott határidőben önálló indítványokat nem jelentettek be, a napirend az alapszabályok 21-ik szakasza értelmében csakis a közönséges tárgyakra szorítkozik.

Az olasz földrengés következtében szerencsétlenül vált olasz lakosság céljaira a bank 20.000 koronát szavazott meg, amelynek fele a bécsi segélykezelő, a másik fele a magyar segélykezelő intézőségének utalványozandó ki.

A Fővárosi Kereskedelmi Hitelintézet R.-T., mely tudvalevőleg a múlt évben alakult át részvénytársasággá a hasonló nevű szövetkezetből egy millió korona alaptőkével, január 23-án tartja első közgyűlését. A társaság közzétett mérlege azt bizonyítja, hogy ez a szövetkezet nem járt rosszul akkor, mikor átvedlett r. t.-á. A bizalom így nagyobb s az üzletek is könnyebben mennek. És úgy látszik, hogy jól is. Legalább a mérleg ezt mutatja, mert az egymillió korona alaptőke nem kevesebbet, mint 114,700.28 koronát jövedelmezett ebben a rossz pénzügyi világban is. Persze ez a 11 százalékos nyereség a kisemberek váltójából esőppent-csurran. Mert hát ez a kis r. t. a maga egy milliójával 2.069,596.23 K értékű váltót számított le, amiből kamatjövödelme 161,814.79 korona volt. Ami nem is kevés: pláne ha kis váltókról van szó.

A denaturált iparsó ára. A m. kir. pénzügyminiszter rendeletet adott ki a denaturált iparsó árának az 1909. évre leendő megállapítása tárgyában. Eszerint a tiszta iparsó egyszáz métermázsán alóli mennyiségben métermázsánként 2 korona 77 fillér, tisztátalan iparsóé pedig 2 korona 37 fillér. Egyszáz métermázsá, vagy azon felüli mennyiség-nél az ár métermázsánként a tiszta iparsónál 2 korona 40 fillér, tisztátalan iparsónál 2 korona. Ez az ár az iparsónak a vezérügynökség szigetkamara és marosújvári denaturáló telepein való átvétele esetére bír érvényesül; Szigetkamara azonban a fentebbiekben megállapított árakhoz még a bányahelyekről való szállításért járó díj fejében métermázsánként 18 fillér hozzászámítandó. Az iparsónak az ország egyéb helyein való átvétele esetére az itt megállapított árak a szigetkamara, illetőleg a marosújvári denaturáló teleptől járó vasúti szállítási díjakkal emelkednek.

Az ipartörvény megvitatása. Megirtuk, hogy az ipartörvény-tervezet tárgyában elhalasztott ankét tanácskozásai márczius első felében fognak megkezdődni. Ez ügyben a napokban bizalmas tanácskozás volt a kereskedelemügyi minisztériumban Sztéryni József államtitkár elnöklete alatt, amelyen hivatalosak voltak az összes gazdasági testületek vezetői. A nagy ankét ülésai rendszerint hétfőn, kedden és szerdán délután 4—8-ig fognak tartani, úgy hogy az ankét tagjai a hét első felét lehetőleg ez ügynek szentelhessek, a hét második felét pedig rendes foglalkozásuk ellátására fordíthassák. Így is kilátás van rá, hogy a tanácskozások 4—6 hetet fognak igénybe venni, amennyiben az ankétnek legalább is 90—100 tagja lesz, akiknek nagyobb része bizonyára kész javaslatokat, vagy legalább is kész kifogásokat tartogat az ankétra már csak azért is, hogy — beszéljen.

Műtrágyázási versenyeredmény. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület által rendezett műtrágyázási verseny eredményeit ma bírálta el az O. M. G. E. e. célra felkért bíráló bizottsága, határozván egyúttal a díjaknak odaítélése felett. A rendelkezésre álló 10.000 koronából összesen 42 díj kerül kiosztásra. A beérkezett jelentések alapján a bizottság az első díjakat Konyakovszky Ferenc plébánosnak, Káldi János gazdasági intézőnek (ösv. Szacsavay Béláné gazdaságában), Stifler Ede, Szatmáry István és Dollák Jenő uradalmi tisztartónak (gróf Pongrácz Jenő uradalmában) ítélte oda. A díjakat az O. M. G. E. annak idején meg fogja küldeni és a verseny eredményéről is részletes kimutatást fog közölni.

A munkásbiztosítási törvény novellája. A munkásbiztosítási törvény novelláris javaslata — írja a Magyar Ipar — már teljesen elkészült és

legközelebb megindulnak a bizalmas tanácskozások a törvénytervezet szövegének megállapítása tárgyában, úgy, hogy az még esetleg e hónap folyamán a képviselőház elé terjeszthető legyen.

Fizetéseképtelenségek. A bécsi hitelezői védjegyet a következő fizetéseképtelenségeket közli: Löwy Adolf kereskedő Nyitra; Weiner Arnold kereskedő Ruttká; Kálmán József kereskedő Nagy-Szécsény; Kertész és Hermann kereskedő cég Kalocsa; Faragó Mór kereskedő Jászárokszállás; Fonyó Gyula kereskedő Szombathely; Aczél és Rózsa kereskedő Budapest.

Az adóreform ellen. Az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés az adóreform ügyében Aradon, Verseczen, Balassagyarmaton, Sátoraljaújhegyen ülést tartott, amelyen tiltakoztak a tervezett adóemelések ellen.

Mértan alkalmazás a bádógosiparban. A kereskedelmi miniszter rendeletére a Technológiai Iparmúzeum igazgatósága január hó 19., 21., 26., 28., február hó 4., 9., 11., 16. 18. 23. 25. és márczius hó 2., 4. és 9-én bádógos- és szerelómesterek és segédek részére a „Mértan alkalmazása a bádógosiparban” czimen tanfolyamot rendez. Az előadások a fenti napokon este 7—9 óráig a felső ipariskola földszinti 22. számú tantermében tartatnak. A belépésre jogosító igazolványok naponként délután 9—12-ig és délután 3—7-ig a technológiai Iparmúzeum irodájában (József-körút 6. I. emelet 2. szám) vehetők át. A tanfolyam előadója Stipán István bádógosmester. A tanfolyam teljesen ingyenes.

Új faipari vállalat. Fehérvízi Faipar R.-T. cég alatt Kolozsvárt új faipari vállalat alakult 200,000 korona alaptőkével. Igazgatósága: Lészai Ferenc, Verzár Kálmán, Hirsch Adolf és Tischler Mór.

Közvetlen telefon Miskolc és Budapest között. A miskolci kereskedelmi és iparkamara előterjesztést tett a kereskedelmi miniszternek, hogy Miskolc és Budapest között a nagy arányokban emelkedő telefonforgalomra való tekintettel új telefon létesítést engedélyezze. A kereskedelmi miniszter a kamara kérelmére kijelentette, hogy még ez év folyamán közvetlen új telefont épített Miskolc és Budapest között.

Új szakosztályfőnök a m. kir. államvasutak igazgatóságánál. A kereskedelemügyi miniszter Kádár Gusztáv m. kir. államvasúti főfelügyelőt az építési és pályafenntartási főosztály pályafenntartási szakosztályának főnökévé rendelte ki.

A borhamisítási törvény végrehajtása. A Budapesti Közlöny vasárnapi számában jelent meg a m. kir. földmívelésügyi miniszter 1908. évi 112.000. számú rendelete a borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1908:XLVII. tez. végrehajtása iránt. A borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1908:XLVII. tez. az Országos Törvénytarban 1908. évi december 17-én hirdettetvén ki, 1909. évi január 1-én lépett életbe. Ezzel egyidejűleg a mesterséges borok készítésének és azok forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló 1893:XXIII. tez. s az ennek végrehajtása tárgyában kiadott rendeletek hatályukat veszítik. Az 1908:XLVII. tez. végrehajtása tárgyában — a kereskedelemügyi, a belügyi és a pénzügyi miniszterekkel egyetértőleg bocsátotta ki a földmívelésügyi miniszter a végrehajtási rendeletet.

A MÁV. díjszabásainak revíziója. Sztéryni József kereskedelemügyi államtitkár nemrég — a mint ismeretes — a képviselőházban a költségvetés tárgyalása alkalmával bejelentette, hogy a m. kir. államvasutak díjszabásait nemsokára revízió alá fogják venni. Ez intézkedés végrehajtása tekintetében mértékadó helyen eddigelő még nem történt elhatározás. Tény az, hogy a kilátásba vett tarifarevizióra vonatkozólag a számítások még folyamatban vannak és hogy a díjszabások felemelésének mértékére, valamint módzataira nézve többrendbeli munkálatot terjesztettek elő véleményezés végett. A díjszabások felemelését úgy a személy- mint az áruforgalmat illetőleg tervezik. Az emeléseknél szem előtt fogják tartani azt az elvet, hogy a gazdasági tényezőket lehetőleg kímélik. Az emelésre vonatkozó javaslatok már a legközelebbi időben a tarifabizottság elé kerülnek, mely azokat tárgyalni fogja. Csak ennek megtörténte után, előreláthatólag még január folyamán fog a kereskedelemügyi miniszter a díjszabások felemelésének kérdésében végleges határozatot hozni.

A gyümölcsfa-karbolineum a gyümölcskertészetben. A gyümölcsfainkat bántó sok kárttevő rovar ellen derüre-borura annyi sok hasznavehető-

len szert ajánlanak az egyes élelmes vállalkozók, hogy éppen ezzel rendítik meg az eredményes védekezés lehetőségében való hitet. Valami hat év óta sok dícsértet lehetett hallani a gyümölcsfa-karbolineumról, amelyet a hir egyetemes hatásu rovar- és gombaölő szernek tüntetett fel. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, hogy a gyümölcsfa-termesztők érdekét megvédje elrendelte, hogy a Kertészeti Tanintézet és a Rovartani Állomás e kérdéssel behatóbban foglalkozzék s a végrehajtott nagyobb számú kísérletek alapján tájékoztassa a közönséget, hogy a gyümölcsfa-karbolineum mit ér, miként és mi ellen használható. A befejezett előzetes vizsgálatok nyomán most adta ki a miniszter az említett két intézet előzetes tájékoztatóját, amely röviden beszámol arról, hogy a gyümölcsfa-karbolineum miként alkalmazandó és mily esetben remélhető tőle siker. Az idevonatkozó utmutatót megkaphatja minden gazda ingyen, aki azt levelezőlapon, a kérő nevének és postájának pontos feltüntetése mellett akár a földmívelésügyi minisztérium könyvtárából, akár a Kertészeti Tanintézettől (Budapest, I., Ménési-ut 45), vagy a m. kir. Állami Rovartani Állomástól (Budapest, II., Döbrentei-ut 15) kéri.

Az udvari szállítók czimerhasználat. Sok visszaélés történt a multban a magyar czimer jogtalan és helytelen használata miatt Különösen az osztrák gyárosok éltek vele vissza, elannyira, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter szükségesnek tartotta, hogy ez a kérdés a kiegészítő tárgyalások kereteibe bevonassék s ott a két kormány által közösen rendeztessek. Ez meg is történt s a kereskedelmi miniszter a magyar és osztrák czimernek a cs. és kir. udvari szállítók részére miként való használata ügyében egy fontos rendeletet bocsátott ki az Ausztriával kötött kiegyezésben foglalt megállapodások értelmében, a mely így szól:

A cs. és kir. udvari szállítók a magyar czimer használatáról szóló 1883. évi XVIII. t.-cz. 6. szakaszának második bekezdésében foglalt rendelkezés alapján czimtabláikon és az 1890. évi II. t.-cz.-ben foglalt védjegy-törvény 4. szakaszának határozománya alapján követett gyakorlat szerint áruikon is használhatták a magyar czimert. Minthogy ezen az alapon egyes osztrák honosú cs. és kir. udvari szállítók osztrák származásu áruikat csak a magyar czimmerrel látták el és ezzel azt a látszatot keltezték, mintha az általuk forgalomba hozott áru magyar származásu volna, a cs. és kir. udvari szállítók czimerhasználati jogosultságának kérdése a kölcsönös kereskedelmi és forgalmi viszonyoknak ő felsége uralkodása alatt álló többi országokkal való szabályozása tárgyában 1907. évi 6124/M. E. számú kormányrendelettel 1908. évi január hó első napjával életbe léptetett szerződés XVII. t.-cz.-nek 5. pontjához tartozó zárjegyzőkönyvi megállapodás értelmében olyképpen nyert rendezést, hogy a cs. és kir. udvari szállítók a magyar és az osztrák czimert csak együttesen, egymás mellett, de a két állam külön államiségának megfelelően paritásosan, azaz elkülönítve, egyenlő nagyságban és szimmetrikus elrendezéssel használhatják és pedig úgy árujegyeiken, mint áruikon és üzleti hirdetésményekben. Ezen megállapodásoknak feltétlen érvénybe léptére méltányossági okokból két évi átmeneti idő állapítottván meg, azon áruk és üzleti hirdetésmények, melyeknek kiállítására nem felel meg az említett jelvények paritásos alkalmazására irányuló követelményeknek, még legkésőbb 1909. év végéig forgalomba hozhatók, illetve használhatók. Megjegyzendő, hogy a fenti határozmányok nem érintik a magyar szent korona országai czimerének magyar állampolgársággal bíró cs. és kir. udvari szállítók által egymagában való használatát.

Helyi érdekű vasutak építése az 1908-ik évben. A lefolyt évben — amint ismeretes — a pénz-, munkás- és árviszonyok nem voltak kedvezők, miért is a h. é. vasutak építése körül a tevékenység az 1907. évihez képest némileg csökkent. Mindamellett az elért eredmény így is elég kedvezőnek mondható. A magánvállalkozás útján épülő h. é. vasutak is jelentékeny számban és hosszban nyíltak meg és voltak építés alatt. Megnyíltak ugyanis a következőkben felsorolt, az államvasutak kezelésébe átment h. é. vasúti vonalak kerekén 537 km. hosszban:

Eger—Putnok 70 km., megnyílt nov. 12.
Fogarás—Brassó 68 km., megnyílt jul. 30., nov. 7.
Karansebes—Hátszeg 77 km., megnyílt nov. 12., decz. 19.
Pétervárad—Beocsin 19 km., megnyílt decz. 2.
Poltár—Kokova 23 km., megnyílt nov. 27.
Sopron—Köszeg 58 km., megnyílt nov. 5.
Temesvár—Varjas 42 km., megnyílt jul. 28.
Szatmár—Mátészalka 53 km., megnyílt aug. 1.

Szabadka—gombos—palánkai vasut szabadka—gombosi része 101 km., megnyit decz. 23.
Nagybánya—Alsóferenczely 4 km., megnyit jan. 8.
Oravicza—zsidovin—németbogsán—resiczabányai vonal németbogsán—resiczabányai szakasza 20 km., megnyit nov. 27.
Szentcs—Tiszaparti 2 km., megnyit aug. 31.
Megnyitak továbbá a következők, nem az államvasutak kezelésében levő keskenyvágányu vasutak 201 km. hosszban:

Rózsahegy—Koritnicza 25 km., megnyit jun. 8.
Ilva—lesvölgyi 19 km., megnyit nov. 24.
Szlavoniai—drávavidéki h. é. vasut beliscseszéki és vörösmajor—moslaviczai vonala 53 km., megnyit nov. 25.
Borsavölgyi gazd. vasut 104 km., megnyit decz. 22.

Az államvasutak kezelésébe átmenő h. é. vasutak közül a következők voltak építés alatt 324 km. összhosszban:

Dunapölvölgyi h. é. vasut 60 km. hosszú, 90%-a kész.
Kassa—hegyaljai 50 km. hosszú, 50%-a k sz.
Szabadka—gombos—palánkai h. é. vasut hácsondás—palánkai része 35 km. hosszú, 50%-a kész.
Homonna—Takesóly 27 km. hosszú, 20%-a kész.

Oravicza—zsidovin—németbogsán—resiczabányai vonal oravicza—zsidovini része 59 km. hosszú, 100%-a kész.
Nagykikinda—aradi 129 km. hosszú vonalnak nagykikinda—nyerői 15 km. hosszú része, 15 km. hosszú, 95%-a kész.

Vác—Budapest—Gödöllő villamos vasut 50 km. hosszú, csak megkezdve.
Jászapati—Vámosgyörk 28 km. hosszú, 40%-a kész.

Az építés alatt levő korábban felsorolt h. é. vasutak befejezése és a következőknek fogantatva vétele vehető a jövő évre kilátásba, még pedig:

Pécs—Bátaszék	72 km.
Kőszeg—Baranyavárpélmónostor—Siklós	60 „
Prívigye—Németpróna	11 „
Trencséntéplézi vill.	6 „
Hajdusámson—Nyírőbátor	42 „
Nagyszében—Szentagota kesk. v.	72 „
Czegléd—Csemő	20 „
Attala—Szil	20 „
Eszék—Vinkoveze	33 „
Baja—Bezdán—Zombor—Apatin	89 „
Szond—Gombos	52 „
Vukovár—Racs	114 „
Nagykikinda—Arad	30 „
Károlyváros—Országhatárszél	298 „
Magyar-dalmát összekötő-vasut	12 „
Kraljevacani—dobosi	12 „

Összesen 931 km.

Közgazdasági Értesítő. Mint ismeretes, a kereskedelmi miniszter hivatalos lapot ad ki, amely hetenként jelenik meg és tartalmazza a minisztérium hivatalos közleményeit, ideértve a konzuli jelentések magyar fordítását is. Eddig a konzuli jelentések feldolgozatlanul kerültek az érdekeltek elé. A hivatalos Értesítő most megjelent ez évi első számában e tekintetben figyelemre méltó újítást találunk. Nevezetesen a konzuli, szaktudósítói és muzeumi levelezői jelentések anyaga ugy van feldolgozva, hogy az egyes piacok általános viszonyaira vonatkozó közlemények az általános részben, az egyes cikkekre vonatkozó közlések pedig külön az illető áru neve alatt vannak közölve betűrendes sorban évi és havi jelentések szerint elkülönítve. A jelentések ezenkívül a jelentéstevő által megjelölt kelet alatt jelennek meg, ami az érdekelteknek lehetővé fogja tenni a közölt adatok időben való lokalizálását. A konzuli jelentések gazdag informatív anyagának illetően feldolgozása a kivitel czégeknél hozzáférhetőbbé fogja tenni az információkat. Az Értesítő iránt érdeklődőknek készséggel nyújt felvilágosítást a m. kir. kereskedelmi muzeum igazgatósága.

Felelős szerkesztő:
PURJESZ LAJOS.

Kiadó-tulajdonos:
A Magyar Ujságkiadó Részvénytársaság.
Igazgató: **ERDŐS ARMAND.**

WIKUS TÁTRA TEJCSOKOLÁDÉ

TŐZSDÉK.

A BUDAPESTI ÁRU- ÉS ÉRTÉKTŐZSDE

Gabonatőzsde.

Budapest, január 11.

A készáru piacon ma szilárd volt az irányzat. Igen gyenge kínálattal szemben, a malmok meglehetősen jó vételkedvet mutattak, jobb árak fizetésétől sem idegenkedtek, azért mégis kis arányu maradt a forgalom, mivel az árubirtokosok kissé tulkövetelők voltak. Elkelt mintegy 10.000 q buza, a szombatiaknál 10 fillérrel drágább árakon. A legdrágább eladási ár 26.80 korona volt 80 kilós tiszavidéki buzáért, a legolcsóbb pedig 24.70 korona 76 kilós raktáraruért. Egyéb gabonaneműek közül rozs változatlan, árpa és tengeri szilárd, zab emelkedő. Forgalomba került: 500 q rozs 19.80—19.85 koronás árakon, 400 q tengeri 14—14.10 koronás árakon és 300 q zab 16.80—17.80 koronás árakon. A határidőpiacon a mai üzlet, noha Amerika alacsonyabb jegyzéseket küldött, mégis barátságos hangulattal és a szombati zárlatnál némileg magasabb jegyzésekkel indult meg. A forgalom folyamán, igen gyenge üzletmenet mellett csendes volt az irányzat, mi mellett az árfolyamok igen szűk keretben ingadoztak.

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza 4 fillérrel javult, ellenben az októberi buza 6 fillérrel, az áprilisi rozs 14 fillérrel, az októberi rozs 4 fillérrel, az áprilisi zab 12 fillérrel, a májusi tengeri 2 fillérrel gyöngült.

A készáru jegyzése a mai tőzsdén a következő volt:

Buza	kilós	Ára 100 kg.	kilós	Ára 100 kg.
Tiszavidéki uj	75	25.40—25.80	79	25.95—26.40
"	76	25.60—26.—	80	26.10—26.50
"	77	25.85—26.20	81	26.35—26.65
"	78	25.55—25.85	82	—
Fejérmegyei uj	75	25.20—25.50	79	25.75—26.15
"	76	25.40—25.75	80	25.90—26.25
"	77	25.50—25.85	81	—
"	78	25.55—25.85	82	—
Pestvidéki uj	74	—	78	25.65—25.95
"	75	—	79	25.85—26.25
"	76	25.30—25.60	80	26.—26.35
"	77	25.50—25.80	81	—
Bácskai uj	74	—	78	25.75—26.20
"	75	—	79	25.95—26.40
"	76	25.40—25.80	80	26.10—26.50
"	77	25.60—26.—	81	—
Rozs I-rendű uj	—	—	20.—	20.—20.—
" középminőségű uj	—	—	—	19.90—20.—
Árpa takarmány I. rendű	—	—	—	16.40—16.60
" II. rendű	—	—	—	15.90—16.20
Köles	—	—	—	—
Zab I-rendű	—	—	—	17.35—17.80
" II-rendű	—	—	—	17.05—17.35
Tengeri belföldi uj	—	—	—	13.75—13.95
Repce: Káposztarepce	—	—	—	—

A készáru piacon elkelt:

Buza: Tiszavidéki: 100 q 80.5 k 26.65 K, 200 q 80 k 26.80 K, 300 q 80 k 26.70 K, 300 q 80 k 26.70 K, 100 q 80 k 26.70 K, 100 q 80 k 26.65 K, 200 q 79 k 26.50 K, 150 q 79 k 26.40 K, 150 q 79 k 26.35 K, 200 q 79 k 24.60 K, 500 q 79 k 26.40 K üszkös, 200 q 79 k 26.20 K, 100 q 78.5 k 26.50 K, 150 q 78 k 26.30 K, 100 q 78 k 26.40 K, 300 q 77.8 k 26.50 K, 300 q 77 k 25.70 K felső, 100 q 76.5 k 26.20 K.
Pestvidéki: 400 q 79 k 26.40 K, 300 q 78 k 300 q 79 k, 150 q 78 k, 50 q 77 k 26.30 K, 100 q 74.5 k 24.70 K.
Felsőmagyarországi: 200 q 78 k 26.30 K, 100 q 78 k 26.20 K, 100 q 76 k 25.80 K.

Fejérmegyei: 100 q 78 k 26.20 K.
Bácskai: 100 q 80 k 26.60 K, 200 q 78.5 k 26.10 K.
Raktárból: 600 q 76 k 24.70 K üszkös.
Rozs: 100 q 19.85 K, 300 q 19.80 K, 100 q 19.80 K kpf par.
Tengeri: 300 q 14.10 K, 100 q 14 K kpf ab Kőbánya.
Zab: 100 q 17.80 K, 100 q 17.20 K, 100 q 16.80 K kpf.
Az árak 100 kilogrammonként koronaértékben értendők.

A határidőpiacon kötöttet:

Délelőtt:

Előforduló kötések (50 kg. kint) 1909-re:

Buza áprilisra	12.83—12.85—12.81—12.86—12.40—
Buza októberre	10.89—10.90—10.87—10.91—10.88—
Rozs áprilisra	10.31—10.29—10.23—10.26—
Rozs októberre	9.15—9.19—
Zab áprilisra	8.69—
Tengeri májusra	7.33—7.34—7.36—7.33—7.35—

1 óra 30 perczkor zárulnak:

1909. áprilisi buza	12.82—12.83
1909. októbert buza	10.89—10.90
1909. áprilisi rozs	10.21—10.22
1909. októberi rozs	9.16—9.17
1909. áprilisi zab	8.65—8.66
1909. májusi tengeri	7.32—7.33

Budapesti gabonaforgalom.

1909. január 8-tól 1909. január 10-ig.

	Érkezett	Elszállított
	m é t e r	m á z s a
Buza	13914	—
Rozs	—	—
Árpa	2817	—
Zab	2203	—
Tengeri	807	—
Liszt	—	9067
Korpa	—	5325

Értéktőzsde.

Szilárd irányzattal indult a mai tőzsde a szilárd irányzat a déli tőzsde egy részére is kiterjedt. A kedvezőbb hangulat a külpolitikai helyzet több alakulásával van összefüggésben. Az élénkebb üzletmenetet azonban a déli tőzsde derekán lanyhaság váltotta fel a bekövetkezett eladások nyomást gyakoroltak a kedvezően kialakult árakra. Az élénkebb forgalmu papirosok közül a vezető értékek a legmagasabb árfolyamhoz képest, 2—3 koronával alacsonyabban zárlattal, de a mai zárlatnál is három koronával magasabb árfolyamokat mutatnak a szombati zárlathoz képest. A többi bankrészvény is néhány koronával javult, velük együtt a Rimamurányi is emelkedett 2.50 koronával, bár ez utóbbi is két koronával alacsonyabban zárlat a mai legmagasabb árfolyamhoz képest. A közlekedési értékek ma kevesebb árhullámnak voltak alávetve. A helyi piacon forgalomban voltak a Kőszébánya és téglagyár, a Danubius, a Salgótarjáni, a Városi vasut részvények és a Hazai sorsjegyek. A járadékpiac is valamivel szilárdabb, de azért a kötések száma meglehetősen korlátozott volt. Forgalomba került a mai üzlet folyamán: Osztrák hitel 624.25—623—623.50—620.75 koronán, Magyar hitel 722—724.25—721.25 koronán, Államvasut 675—674.50—675 koronán, Leszámitolóbank 477—478—477.50 koronán, Jelzálogbank 409—410 koronán, Városi villamos vasut 262 koronán, Közúti 588—588.50 koronán, Hazai bank 278 koronán, Danubius 265 koronán, Salgó 574—576.50 koronán. A Hazai sorsjegyek iránt az utóbbi napokban igen élénk kereslet mutatkozik, ennek köszönhető, hogy pár nap óta 4.50 koronával emelkedett az árfolyama, holott azelőtt, heteken keresztül se előre, se hátra nem mozdult.

Az előtőzsdén előfordult kötések: Osztrák hitel 624.25—623—623.25, Magyar hitel 722—724.25—723, Osztrák-magyar államvasut 675—674.50, Leszámitolóbank 477—478—477, Jelzálogbank 409—409.50—409, Rimamurányi 520—521—520, Városi villamosvasut 262, Közúti vaspálya 588, Magyar koronajáradék 91.12½—91.15.

SZÉN,

koks, briket, antracit

összes gazdasági, ipari és házi czélokra.

Telefon: Detail 26-27, 75-26. Engros 164.

27701

RADNAY KÁROLY

BUDAPEST, VÁCI-KÖRUT 78.

Sürgöncyzim: **ANTRACIT** BUDAPEST.

A déli tőzsdén előfordult kitések: Osztrák hitel 623.50—622.75—620.75, Magy. hitel 723—722—721.25, Osztrák-magyar államvasut 674.50—675, Leszámitolóbank 477.50, Jelzálogbank 409.50—410, Rimamurányi 519.50, Közuti vaspálya 286.50 K.

Díjbiztosítások osztrák hitelrészvényre: holnapra 4—5, nyolcra napra 8—10, január hónap végére 22—24 korona.

Utótőzsde délután 4 órakor: Osztrák hitel 622.25, Államvasut 673, Jelzálog 409, Leszámitoló 475.50, Rimamurányi 518.50, Közuti 586.50, Városi 262 K.

BÉCSI GABONATŐZSDE:

Bécs, január 11. (Saját tudósítónktól.) A forgalom a mai piacon nagyon csöndes volt, mert a konzum, mint a hét elején rendszeren, nem jelentkezett és kereslet sem mutatkozott, másrészt a kínálat tartózkodó volt. Az irányzat annyiban még szilárdabb volt, hogy buzáért szükség esetén a szombati teljes árakat kellett volna megfizetni és egyébként sem lehetett olcsóbban vásárolni. Árpában a konzum jó minőségek iránt érdeklődött, de mivel kínálat nem volt a piacon, valamire való üzlet nem feleldhetett ki.

Jegyzetelt búza: tiszavidéki 12.50—13.95, marosi és bánáti 13.25—13.55, mosoni 12.65—13.05, tótfelvidéki 12.50—13.05, déli vasut 12.65—13.05, marchfeldi 12.30—12.75.

Rozs: tótfelvidéki 10.30—10.50, csepeli 10.25—10.40, pestmegyei 10.35—10.50, déli vasut 10.25—10.45, különféle magyar 10.25—10.45, osztrák 10.15—10.35.

Árpa: morvaországi 9.20—10.35, marchfeldi 8.40—9, bécsvidéki 9—9.30, tótfelvidéki 8.10—9.80, csepeli 7.80—8.40, közpéduai állomások 8.20—8.80, déli vasut 8.40—9.40, tiszavidéki 7.60—8.50, északmagyarországi 7.60—9.10.

Magyar tengeri 7.45—7.70, Cinquantin 8.90—9.45. Magyar zab 8.85—9.40, válogatott 9.40—9.80, cseh-morvaországi és első-ausztriai 8.90—9.

BÉCSI ÉRTÉKTŐZSDE.

Bécs, január 11. Ausztria-Magyarország ajánlata a tegnapi magánforgalomban a vezető értékek lényeges javulását idézte elő és a mai előtőzsdén a hangulat még inkább javult, mert Konstantinápolyból híre jött, hogy Pallavicini ögróf javaslatait a porta kedvezően fogadta. Hitel-, Államvasuti és Alpeli részvényekben terjedelmes fedezések fordultak elő és élénk érdeklődés mutatkozott mindazon részvények iránt, amelyek a törökországi bojkottól függenek. Dohány- és Lloyd-részvény 13, Fez-részvény 15 koronával emelkedett. A forgalom során az élénkség nem maradt meg, mert Budapestről kisebb eladásokat jelentettek és a külföldi piacokról gyengült árjegyzésekről jött hír,

de az árfolyamok mégis tartottak. A szerb határon történt összeköttetés semmiféle hatást nem gyakorolt a piacra.

11 órakor zárulnak:

Osztrák hitel 624.25, Laenderbank 425, Magyar hitel 724, Union 525, Bankgyesület 504, Államvasut 675, Déli vasut 103 K, Elba 634.50, Rimamurányi 518, prágai 2400 K, Veith-Magnezith 1025, Lloyd 412, petroleum 567, Török sorsjegy 178.50 K.

1 órakor jegyezték:

Osztrák hitel 621.75, Magyar hitel 723, Anglo 289.50, Union 524, Laenderbank 426.25, Bankgyesület 504.50, Államvasut 673.50, Déli vasut 102.50, Prágai 2400, Alpeli 633, májusi járadék 94.20, Osztrák aranyjádék 114.65, Osztrák koronajádék 94.30, Magyar koronajádék 91.10, Magyar aranyjádék 109.35, Török sorsjegy 179.50, Márka 117.20 K.

Bécs, január 11. (Magyar értékek zárlata.) 4 százalékos arany-jádék 109.40, Tiszai és szeg. köcs. sorsjegy 141.—, Magyar hitelbank részvény 722.50, Magyar leszámitoló és váltó részvény 476.—, Rimamurányi 519.40, Magyar cukoripar —, Adria hajózási részvénytársaság —, Magyar koronajádék 91.10, 4 százalékos magyar földterhm. kötv. —, Magyar nyer.k. sorsjegy 185.40, Kassa-Oderbergi Vasutészvény —, Magyar Jelzálogbank 409.—, Magyar keresk. bank —.

Bécs, január 11. (Osztrák értékek zárlata.) 4 százalékos papír-jádék 94.20, 4 százalékos osztrák arany jádék 114.64, 1860-as sorsjegy 152.25, Osztrák hitel-sorsjegy —, Angol-osztrák bankrészvény 289.—, Bécsi Bankverein 504.90, Osztrák-magyar bank 1727, Déli vasut 102.—, Dunagőzhajózási társ. 914.—, Dohány részv. 327.—, Cs. k. arany (vert) 11.35, Német bankv. 117.11, Osztr. Lloyd 411.—, 4.2 száz. ezüst jár. 94.20—97.15, Osztr. koronajádék 94.20, 1864-es sorsj. 263.—, Osztrák hitelintézeti részvény 622.—, Union Bank 255.—, Osztrák Landerbank 424.75, Osztrák-magyar államvasut 672.75, Elbevölgyi vasut 442.—, Alpeli részvény 632.—, 20 frankos 19.10, Londoni váltóár 239.80, Lipótkohó 416.—, Töröksorsjegy 117.65.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTŐZSDE.

Berlin, január 11. Ausztria-Magyarországnak Törökországgal szemben tett újabb ajánlata és az ahhoz kapcsolt várakozások, hogy a balkánválság mihamarábbi megoldásának mi sem áll utjában, hozzájárult ahoz, hogy az általános irónyzatot a tőzsdén erőteljeselb tege. Egyébként azonban a forgalom éppen ugy, mint előbb a legszűkebb korltek között mozgott, ami részben a newyorki tőzsde gyenge magatartására is visszavezetendő. Osztrák értékek közül, amelyek Bécseszel egybekhangzón magasabban indultak, osztrák hitelrészvények 1.3 százalékkal emelkedtek. Különben bankértékek alig változtak. Amerikai vasutak newyorkkal való paritásában gyöngülés felé hajlottak. A többi értékekben majdnem kivétel nélkül lényegtelen javulások mutatkoztak. Az üzlet későbbi menetében csendes üzlet mellett az árfolyamok alig változtak. Zárlat felé hajózási

részvények spekulatív eladásokra egy százalékkal gyöngültek. A készpénzpiac ipari értékeinek irányzata szilárdabb volt. A Reichsbank mintegy 10 millió értékű birodalmi, kincstári utalványokat számitoltatott le, márczius 29-ig terjedő lejáratall. Magánleszámitolás 3%, napi pénz 2 és azon alul.

Zárlatkor jegyeztetik: 4.2 százalékos papírjádék —, 4 százalékos osztrák aranyjádék 97.90, osztrák hitelrészvény 196.10, Déli vasut 17.90, orosz bankjegyek 214.30, 4 százalékos új orosz kölcsön 76.40, Disconto Commandit 180.—, Dinamitruszt —, Harpeni 195.50, Unifikált török járadék 93.50, 4.2 százalékos ezüst-jádék 94.60, 4 százalékos magyar arany-jádék 92.80, Magyar koronajádék 91.60, Osztrák-magyar államvasut 144.20, Bécsi váltóár 85.35, Olasz járadék —, Alt. villamossági Edison 217.70, Gelson-kirchenei 190.30, Laurakohó 199.10. Szilárd.

Frankfurt, (Zárlat.) január 11. 4.2 százalékos papír-jádék —, 4 százalékos osztrák aranyjádék 97.85, Osztrák hitelintézeti részvény 196.45, Osztrák-magyar államvasut 144.80, Északnyugati vasut —, Bustiehradi vasut —, Londoni váltóár 204.70, Bécsi Bankverein 128.—, Villamos részvény —, 3 százalékos magy. aranykölcsön —, 4.2 százalékos ezüstjádék —, Osztrák koronajádék 94.75, Magyar koronajádék 91.75, Osztrák-magyar bank 122.50, Déli vasut részvény 18.—, Elbevölgyi vasut —, Bécsi váltóár 85.68, Párisi váltóár 81.55, Union bankrészvény —, Alpeli bányarészvény —, Szilárd.

Hamburg, (Zárlat.) január 11. 4.2 százalékos ezüst-jádék 96.80, 1860. sorsjegy 153.50, Déli vasut 18.10, 4 százalékos aranyjádék 97.90, Osztrák hitelrészvény 196.15, Osztrák-magyar államvasut 144.—, Olasz járadék 103.85, 4 százalékos Magyar aranyjádék 92.40. Nyugodt.

London, január 11. Angol consol 83 1/16.

Paris, (Zárlat.) január 11. 3 százalékos Francia járadék 96.77, Osztr. aranyjádék 97.90, Magyar aranyjádék 92.70, 3 százalékos Olasz járadék 103.20, Déli vasut elsőbbségi kötv. 275.—, 5 százalékos marokói járadék 516.—, 4 százalékos spanyol járadék 90.12, 4 százalékos unifikált török jár. 93.20, Török sorsjegy 173.—, Török dohányrészvény 354.—, Osztrák földhitelintézet 1105.—, Osztr. Landerbank 460.—, Magyar jelzálogbank 435.—, Banque de Paris 1537, Banque Ottomane 704.—, Osztr. magyar államvasut —, Déli vasut —, Hartmann gépgyár 480.—, Urikányi Kőszén —, Váltó Amsterdamra (rövid) 208.25, Váltó német piacokra (rövid) 122.59, Váltó Bécsre (rövid) 104.68, Váltó Belgiumra (rövid) 1/2, Olasz aranyváltó (rövid) 1/4, Váltó Svájcra (rövid) 1/2, Csek Londonra 251.10, Magán-Lamatláb 2 1/2. Tartott.

ÜZLETI TUDOSITÁSOK.

Sertéskonzumvásári jelentés.

(A székesfővárosi állatvásár és községvidéki igazgatósága.) Január 11-én. Előző napi eladatlan maradvány 908 drb sertés, 26 drb süldő. Mai felhajtás 227 drb sertés, összesen 1241 drb sertés, 26 drb süldő. Eladatott 873 darab sertés, 2 drb süldő. Mai maradvány 368 drb sertés, 24 drb süldő. Következő árak jegyzetettek: Zsír-sertés: Öreg I. rendű 350 kilogrammon felüli életsúlyban 92—95 fillér, II-odrendű 280—350 kilogrammiban 89—92 fillér, fiatal nehéz 300 kilogrammon felül élet-súlylevonással 110—118 fillérig, fiatal közep 220—300

Table with multiple columns: Budapesti értéktőzsde, Mai záró árfolyam, Pénz, Ár, Záloglevelek, Gőzmalmok, Iparvállalatok, Bankok, Takarékpénztárak, Biztosító társaságok. It lists various financial instruments and their current market prices.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1909. január 12-én.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Patusi verebek.

Köznap történet 3 felvonásban. Irták: Gárdonyi Géza.

Személyek:

A bíró	Gyenes
Erzsi, a zuga	D. Ligeti J.
Veron néni	Árkai Sz.
Bandi, kisbíró	Szöke
Zsófia, anyja	Rózsahegyi
Panni	Domján M.
Jepál Máté	Molnár R.
Sárvölgy, földesúr	Gál
Zsigmond orvos	Dezsa
Zelkoviczné	Horváth
Berta, a leányok	Halvey L.
Kapitány	Vizvári M.
Kerekes kulcsár	Pethes
Vicza cseléd	Abonyi
	Kesztyűs I.

Kezdet 1/2 8 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Hamlet.

Dráma 5 felv. Irták: Shakespeare. Fordította: Arany János.

Személyek:

Claudius	László
Hamlet	Törzs
Horatio	Thuróczy
Polonius	Vágó
Laertes	Tarnai
Rosenkrantz	Vandory
Gastienstra	Z. Molnár
Szellem	Ráthey
Elso sirásó	Rátkay
Második sirásó	Doby
1-ső színész	Papp
2-ik színész	Czobor
Gertrud	Porrai R.
Ofélia	T. Halmy M.
Színésznő	Bathory G.

Kezdet 1/2 8 órakor.

KIRÁLY SZÍNHÁZ.

Tánczos huszárok.

Operett három felvonásban. Irták: Hajna Ferenc. Zenejét Szép Ernő versére szerezte: Szirmai Albert.

Személyek:

Hubert Egon herceg	Gábor
Von Flüggen	Szirmai
Von Scharburg	Császár
Von Deunervitz	Sárosi
Von Stackelberg	Margittay
Heilbrück	Simai
Canisius Wolf	Papir
Herna, neje	Erdei B.
Thea, leánya	Petrás S.
Dr. Frohcker	R. skó
Froksch Libor	Németh
Ede, a fia	Otvás G.
Dürenstein	Sátrány
Dürensteinné	Nyaráiné
Herna, leányok	T. Harmath I.

Kezdet 1/2 8 órakor.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Lakmé.

Dalmi 3 felvonásban. Zenejét szerezte: Delibes Leo. Szövegét írták: Gondinet és Gille. Fordította: Abrányi Emil.

Személyek:

Nilakantha	Szemere
Lakmé	Sándor E.
Miss Ellen	Ambrusné E.
Miss Rosa	Berta M.
Mrs Bentson	Valent V.
Gezsi	Arányi
Frédéric	Mihályi
Mallika	Fayer M.
Hadi	Pichler
Bomben	Hegedűs
Chinai kereskedő	Juhász
Kouravar	Ney B.

Kezdet 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Az ördög.

Vígjáték 3 felvonásban. Irták: Molnár berecz.

Személyek:

László	Szerény
Jólan, felesége	Varsányi I.
Az ördög	Hecseus
János	Fenyvesi
Elza	Komócsy
Seymra Ginka	Hegedűsné
Andras	Gyó o
Christenó	Makroczy
Pa né	Kürthi S.
Mary	Varga A.
Lang	Kassay

Kezdet 1/2 8 órakor.

UPÁNTA SZÍNHÁZ.

A szírenek hazája.

Kezdet 1/2 8 órakor.

VÁRSZÍNHÁZ.

Nincs előadás.

APOLLÓ-PROJEKTÓGRÁF

Népszínház-utca 1-3. szám. Telefon 68-39.

A bohóc leánya.

— Gyermeksztrájk. — Vastéji veterán. — Házasság unalomból. — Megvadult kutya.

Elmegyek a templom mellett

(Eneklő kép.) Előadja Pintér Imre. — Sevillai boszorkány. — Asszony ne dolgozzék. — Gyujtogatók. — Miért van haboru.

Dánia festői hegyvidéke.

Kezdet 6 órakor, vasár- és ünnepnapokon 8 órakor.

FOLIES CAPRICE

Levegőtől: LEITNER és KELETI Révay-utca 8. Főrendező: ROTT SÁNDOR

Az előadás kezdete 1/2 9 órakor.

„SZABADSÁGON”

(Cabaret) betanította Trebitsch Sándor. előadja az egész személyzet. — Továbbá:

„Corpus delicti”, és Scheiden thut web ...

Nappali pénztár délelőtt 9-1 óráig és délután 3-6 óráig. Az 1-ső emeleti Casino de Parisban elsőrangú táncatrakciók. — Kezdet 1/2 12 órakor.

Fővárosi Cabaret

Telefon 115-84. Üllői-ut 46. Telefon 115-84.

Villamos közlekedés minden irányban.

Teljesen új műsor.

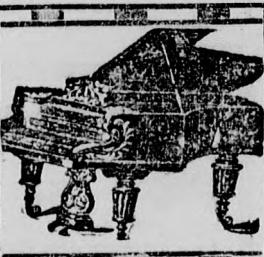
Naponta fellépnek: Andor Péter, rendező és kómikus, Fekete Irén, Balla Tussi, Sziklai Blanka, Tóth Mariska, Mezei Panni, Fejér Dezső, Ernyei Emil, Roland Robert, Kovács Anlór stb. Batterszky Lajos konferentier, Bihari Zoltán karmester. Naponta 2 bohózat. Egy színpadi tréfa. 20 magánzám. Az előadás kezdete 9 óra. Bővebbet a falragaszok.

STEINHARDT MULATÓ

Rákóczi-ut 63. sz. Telefon 54-23.

Kezdet 8 órakor. Ma és mindennap Ujdonosság. Szerelmi fészek. Bohózat 1 felv. Irták: Glinger és Taussig. Ford.: Steinhardt.

Ezt megelőzi: Zsiga nem akar! Családi idill 1 felvonásban, Irták: Glinger és Taussig. Fordította: Steinhardt. Továbbá fellépnek: Steinhardt, Gyárfás, P. pay, Dory teljesen új magánzámok színpadon. Valamint: Les Gipsy's francia tánc és énekeskötés. W. Collins's hívertői moderné. Les Angelita's tourbillon táncosok fellépnek. A remek telikertben zene és tánc reggelig. Előrendül attrakciók. Belépőj nincs. Jegyek: 9-12-ig és d. n. 3-8-ig. Rákóczi-ut 63. sz. Vasár- és ünnepnap délután mérsékelt helyár előadás fél 4 órai kezdettel. Steinhardt fellépnek új magánzámokban és bohózatokban.

Kovács Gyula
zongoratermei
Budapest,
(Gresham-palota)
V. Ferenc József-tér 5-6.
Telefon 110-66.

Szőnyeg-ujdonosság!
200-300 nagyságban nyírott Jacquard szőnyeg, tartós minőségben 5 trt 80 krért.
Rosenberg és Quidl
női divat, szőnyeg- és vászonárak nagy áruházban
Budapest, VI., Király-u. 32. saroküzlet
Alapítéskor: 1895

Kalap-király
a legegységesebb özei újdonságok megérkeztek a nagyérdemű közönség figyelmébe felhívjuk sa át gyártmányu 4, 6 és 6 kor. kalapjainkra. Nálunk vásárolt kalapok ingyen vasaltatnak. Kell nos gondot fordítunk Belső partfogásáért esedezünk műhelyünkben Harsó-u. 33. női kalapok atalkítására.
Oszttermann és Stern
kalapos-mester.
Sz geruan szabott árak! Eskü-ut 6. (Klotild palota.)

CZIMBALMOT
ne vegyen, mig
REMÉNYI MIHÁLY
legújabb czimbalom árjegyzékét át nem olvasta, melyet Reményi czimbalom osztálya küld ingyen és bérmentve,
Budapestről
KIRÁLY-UTCA 58.
Telefon 87-84.
Hang mint a zongoráé. Kivétel a legújabb stílusokban.
10 év kezesség!
OLCSÓ ÁRAK.

ROYALORFEUM

ERZSEBET KORUT (TELEFON 110-22)

Uj vezetőség Uj szellem

Ma és minden este 8 órakor

a szenzációs sikerű új műsor.

A harisnyakötő A vörös lámpa

AZ ÁGY, három briliáns képe

10 magánzám 6 jelenet

! SOK móka, szatira, tréfa, paródia !

A telikert tükrötermében Royal Cabaret és táncatrakciók reggeli 5 óráig.

Vasárnap, január 17-én két előadás; délután fél 4 órakor mérsékelt helyárakkal, este 8 órakor rendezés helyárakkal.

Jegyek elővétel díj nélkül válthatók a hét összes előadásaira. A délutáni előadásra mérsékelt árakon.

Jól lát?
Ha nem, akkor forduljon bizalommal
Hatschek N. opti ushoz, CSAK
ahol szemüvegek és látóeszközök is legelőbban kaphatók.
Ingyen árjegyzék bérmentve.

„VALUTA” erszény
egy darab bőrből készítve, ára 1 korona kizárólag
„Székely” VII/9. Rákóczi-ut 4.
Árjegyzék ingyen.

CIMBALMOK,
legújabb szabadalmazott acél belső szerkezettel, melynek hangja, hangtartása rendkívül jónak bizonyult, részletzettsége is legmesszebbmenő jótállással kaphatók. Fonográfok, gramofonok, heged k, fuvalók, cit rak, ukarínák stb. olesón legjobbak. Kiténtve elismert jó munkáért.
Árjegyzékét ingyen küld
Mogyoróssy Gyula
m. kir. szabadalm. hangszergyára
Epest, VIII., Rákóczi-ut 71.
Telefon 58-20.

A legszebb ajándék
egy hangszer, melyet legjobban és legelőbban csakis WAGNER a „Hangszerkirály”-ná.
Budapest, József-körnt 15. szám a. vásárolhat. Önököt iskolák minden hangszerhez mellékelve lesz.
Ne küldjük pénzünket külföldre. — Kicsérelés megengedve.
Telefon 67-85. szám.

Szabadalmi-védjegy-és mintaoltalom
kiszékölése az összes kulturáliamban.
ADLER MIKSA okl. gép-számérnök, hites szab. ügyvívó
Budapest, VI., Andrássy-ut 51. szám.

KÉZIMUNKA GOBELINEK,
hímzőanyagok és szövetek szabott gyári árakban. Kérjen nagy kapes árjegyzékét és kiváltsági küldeményt.
BÉRCZI D. SÁNDOR
női kézimunka-nagyiparos
most VI. ker., Dessewffy-utca 5. szám.
(Váci-körnt sarokház mellett, villamos megálló) aját áruházában, Magyarország legnagobb kézimunka-üzlete.

GUMMI
Kedeti franciák gyar menyő para, selyemgummi és halnőgyagok (tuzára kor 1, 2, 3, 4, 5, 0 kor. Al). Egy korona beküld se után franko és bérmentve küldök 3 db. legfinomabb minta-gyűjtemény díj réte mellett
NEUMAYER LIPÓT Budapest, gumji áru kft.legelőbb-szék VI. Váci körnt 3 sz., Auertőnyház

Fővárosi Orfeum
VI., Nagymező-utca 17. WALDMANN IMRE, igazgató.
Ma és minden este:
! PÉTER !
a teremtés csodája, az emberi csimpánz és a fényes januári műsor.
Az előadás kezdete 8 órakor.
Előzetes jelentés. Csütörtökön 14-én d. u. 4 órakor PÉTER-matinée mérsékelt helyárakkal. Jegyelővétel 10-1, 3-6-ig a nappali pénztárnál

Budapesti Cabaret BONBONNIÉRE.
VI., Teréz-körnt 28. — Telefon 52-8.
Minden este 9 1/2 órakor
a teljesen új januári műsor.
Orfeum a kabaróban. (Nagy variété-paródia.)
30 attrakció. — Nemzetközi artista-szemle. Nagy Péter, a majomkirály. (A csimpánz, mint perfect gentleman.)
Turchányi Olga, — Szegedi Erzsi, — Dr. Szalay, — Virágh stb.
Jan. 12-től: Byron Nelly, a Centraltheater volt tagja.
Jegyek: 6, 8, 4 és 3 koronából az összes jegyarúsító helyeken Bővebbet a plakátok

Hull a haja? Használja a Petroleum-hajszeszt.
Egy eredeti üveg ára 2 korona. Főszékhely Budapest, VIII., József-körnt 80. Gara Géza és Isa drogéria — Tassék árjegyzékét kérni.

ALAPÍTOTT 1890. ÉVBEN.

ALAPÍTOTT 1890. ÉVBEN.

Budapesti Kölcsönös segélyező-egylet

Befizetett tőke 1.550,950 K. V., Arany János-utca 18. Tartalékok: 253,788 K.

Belépési felhívás

a XIX. évtársulatba.

Ezen évtársulat 1909. január 1-én kezdődik és 1914. december 31-én végződik. Bárki tetszés szerinti számban jegyezhet üzletrészeket. Minden üzletrészt után hetenként 1 korona fizetendő. A hat év letelte után az évtársulat feloszlik és mindenki készpénzben megkapja a befizetett tőkét a felmerült haszonnal együtt. Az egyes üzletrészek a múlt évben 6%-ot jövedelmeztek, miért is a tőkebefektetésre az intézet igen alkalmas. **Takarékbetéteket** könyvecskére is elfogadunk és a biztonság legnagyobb foká mellett másutt alig elérhető magas kamatoztatást nyújtunk. Kölesont más, mint egyleti tag nem kap. Minden üzletrészt után 200 korona, illetőleg 300 korona kölcsön engedélyeztetik az alapszabályokban előírt feltételek mellett. Kereskedők és iparosok váltóit leszámítjuk a legelőnyösebb feltételek mellett. Felvilágosítás nyerhető és előjegyzések elfogadhatók az intézet irodai helyiségében.

V., Arany János-utca 18. szám.

Az igazgatóság.

Az „Egyetértés Vasárnapjában“

megjelent clichék
méréselt aron kaphatók az
Egyetértés kiadóhivatalában Bpest, VI., Eötvös-u. 32.

Heveny vagy idült bujakór - bántalmak

egy görvénykór, borbajok, rheuma, (Izzag, fekélyek stb) s a romlott vértől származó egyéb bajoknál, mint mirigydagánat, rheumatizmus, a száj, gége gyenedésel, a gaganatok, onosis, tehetetlenség és mindenféle szerzett vagy örökölt bujakoros bántalmak esetében, a legmegbizhatóbb s minden gyógykezeléssel dacoló betegségekhez biztos és győztes gyógyulást nyújtanak.

Dr. Oliver vértisztító piskótái

melyek a francia kormány és a párisi orvosi akadémia által engedélyezve és a párisi kórházakban egyedül vannak engedélyezve.

Igen kellemes gyög. szer, melyet 60 év óta a legkiválóbb orvosok használnak, mint egyetlen és legjobb vértisztító szert és már számos kitüntetésben részesült.

Ára egy kis doboznak 25 darab tartalommal 5.50 kor., egy nagy doboznak 52 darab tartalommal 11 - kor. Minta és prospectus rendelkezésre áll.

Raktár: Török József gyógyszerész Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 22. szám.

MESÉS AJÁNDÉKOT AD A BAZÁR A DIVATLAPOK KIRÁLYA KERJEN EGY MUTATVÁNYT A KIADÓBÓL

BUDAPEST, DOHÁNY-U 16.

Nagyon sok vizet fizetek!

Megszűnik minden háziurnak ez a panasz, ha a vízfogyasztást házában

vizmérő

után fizeti és vízfogyasztását szakértői ellenőrnk által hetenként leolvastatja. Az ellenőrzés díja 15 koronától feljebb. A heti ellenőrzés nyomban fölfedi a hálózat vagy a felszerelési hibát és elejét veszi minden túlfogyasztásnak.

Budapesti Vizmérő Betéti Társaság Kunz F.
vizmérők szakgyára. Saját gyártelep.
Vízfogyasztás ellenőrzési osztály: I., Bors-utca 14. szám.
Telefon: II-06.

Hirdetmény.

A „Magyar Takaré- és Hitelegyesület mint Szövetkezet“-nek
1908. évi október hó 28-án megtartott

közgyűlésén elhatározott felszámolása következtében

felhívtnak hitelszövetkezetünk hitelezői, hogy követéseiket aulirott naptól számított 6 hónapon belül a törvényes következmények terhe mellett érvényesíteni el ne mulasztják.

Budapesten, 1909. január hó 9-én.

**Magyar Takaré- és Hitelegyesület
mint Szövetkezet felszámolóí.**

Heti műsor:

1909. január hó	III. kir. Operaház	Nemzeti Színház	Varszínadaz	Vigszínház	Magyar Színház	Király-Színház	Urania	Hangversenyek
13 Szerda	A hegyek alján	Egy eszményi férj	-	A tanítónő	Fordadalmi nász	Tánczos huszárok	A szírenek hazája	-
14 Csütörtök	Pillangó hiszszony	Agglegények	-	A király	A szerencse fia	Tánczos huszárok	A modern sportok	Royal: Kemény vonós negyes
15 Péntek	A walkür	A falusi verobek	-	Israel	Fordadalmi nász	Tánczos huszárok	A szírenek hazája	Royal: Keéri-Szathó Imre
16 Szombat	d. u. este Hunyady László	Borgia Lucretia	A titok	Jóka ördöge Israel	Hamlet	Tánczos huszárok	Az Országos Szin- művészeti Akadémia előadása	-
17 Vasárnap	d. u. este -	Az ember tragédiája A falusi verobek	-	Tatarjárás Israel	A sashók Fordadalmi nász	Mary-Ann Tánczos huszárok	-	Zenepalota: Akadémiai zenekar

A csimre
tessék
ügyelni!

VALÓ-

di francia különle-
gességek (óvszerék)
csakis

P. Bergueran Fils
leghíresebb párisi
gyárostól legelőnyö-
sebben beszerezhetők

Polgár Sándornál

Budapest, VI. ker.,
Erzsébet-körut 50.

Részletes képes ár-
jegyzék ingyen és
bermentve.

A Franklin-Társulat kiadá-
sában legújában megjelent:

ELEMI FIZIKAI KISÉRLETEK GYŪJTEMÉNYE

Közli, számos fizikus közre-
működésével

ABRAHAM HENRIK
az „École normale supérieure“ ta-
nára, a „Société française de phy-
sique“ főtitkára.

Fordította Sziófartó Miklós.

I. rész: Műhelymunkálatok. —
Geometria és mechanika.
Hydrostatika. Termika.
II. rész: Akusztika. — Optika. —
Elektromosság és mág-
nesség.

A m. kir. vallás- és közoktatás-
ügyi miniszter támogatásával.

Ára a két kötetnek 16 K.

Kapható:
LAMPEL R. könyvkereskedése,
(Wodianer F. és
Fiai) részvény-társaságnál, Buda-
pest, VI. ker., Andrássy-ut 31. sz.
és minden könyvkereskedésben.

Olvassa el mindenki!

aki valamely nemi betegségben szenved, dr. Garai országos hírű szakorvos könyvét, a

Népszerű Utmutató!

mely közel 200 oldalon tárgyalja a tudomány legújabb vívmányai fölkarolásával az összes férfi és női betegségek alapos leírását és legújabb, észszerű gyógykezelésmódját, a következő tartalommal: A nemző részek leírása. Az ifjúkori kihágások által okozott idegbajok. Az elgyengült férfierős és a női magtalanság. A bujakór (syphillis) és következményes bántalmak. A lány fekély. A fehérfofás stb. — A könyv elolvasása folytán már sok ezer ember nyerte vissza megcsontított egészségét. A könyv, melynek az ára 2 fnt 50 kr. volt, ajándékképpen bárkinek

teljesen ingyen zárt borítékban küldtik meg, csak postaköltség fejében kell egy 20 filléres bélyeget beküldeni. Cím: **Dr. GARAI, Budapest, Andrássy-ut 24.** rendel a fősorolt betegségek ellen naponta d. e. 10-4-ig és 7-8-ig este.

SZABADALMAKAT védjegyeket és mintajelvényt megszerző a Szabadalmakat Ertekesítő Vállalat PÁSZTOR (bej. cég) Budapest, VII. ker. Erzsébet-körút 17. sz. Felvilágosítás díjtalan. Telefon 24-30.

Magyar Könyvtár.

Szerkesztő Radó Antal.

Egy-egy szám ára **535** Minden fizet külön is kapható.
80 fillér. szám

- UJ:**
- 617. Höfding Harald. Darwin élete és tana. Ford. Zoltán Vilmos
  - 618. Gustave Flaubert. Egy jó lélek. Fordította Gábor Andor
  - 619. Shakspeare. Julius Caesar Fordította Vörösmarty Mihály.
  - 620. Farkas Pál. Keleti uti képek.
  - 621-622. Halász Zoltán. Mester-játszmák.
  - 623. Conan Doyle. Sherlock Holmes kalandjai. VIII. sorozat. Fordította F. Fayer Rózsa
  - 624-625. Schopenhauer Arthur. Parsenezisek és Maximák. Fordította dr. Szemeré L.
  - 626. Cicero beszéde Archias érdekében. Fordította Szidarovszky János
  - 627-628. Kegel Miksa. Lassale Ferdinánd élete. Fordította Zoltán Vilmos.
  - 629. Rákosi Viktor. Oroszlánkölyök. Regényes színdarab 3 felvonásban előjátékkal
  - 630. Szemere György. Mimi komzsa és egyéb elbeszélések.
  - 631-634. Ignotus. Olvasás közben. Jegyzetek és megjegyzések.
  - 635. Goethe. Clavigo. Szomorjáték 5 felvonásban. Fordította Radó Antal

Kiadja **LAMPEL R. KÖNYVKERESKEDÉSE** (Wodianer F. és Fial) részvénytársaság Budapest, VI. ker., Andrássy-ut 21. szám. Kaphatók minden könyvkereskedésben.

HAJÓJÁRATJEGYZÉK

ADRIA

magyar kir. tengerhajózási részvény-társaság Vezérigazgató: **HOFFMANN S. és V.**

1909. január havában a következő gőzök indulnak

FIUMÉBÓL:

Hová	Gőzös neve	Kelet
New-York	Pannonia	9
Liverpool	Cypria	1-10
London.	Nagy Lajos	1-10
Pernambuco, Maceio, Bahia, Rio de Janeiro Santos*)	Stefánia	14
Liverpool**)	Falerian	5-15
Hamburg**)	Roma	5-15
London, Hull	Ebro	5-15
Bordeaux*)	Báthori	5-15
Rouen*)	Arad	5-15
Liverpool	Veria	15-25
London, Hull	Sapho	15-25
New-york	Caronia	30
Liverpool**)	Belgravian	21-31
Hamburg**)	Austria	21-31
Rotterdam, Antwerpen, Kopenhagen**)	Duna	21-31
Lissabon, Leixoes, ** (Glasgow*)	Balaton	21-31
Tunis, Algier, Gibraltár, Tanger, Oran*)	Tisza	21-31

A *)-gal megjelölt viszonylatokban a gőzök Triestet is érinti. ** Amennyiben a gőzök indulása előtt 8 nappal elegendő rakomány nem jelentetett be, az igazgatóság fenntartja magának a jogot, hogy ezt a kikötőt ne érintse.

BEHOZATAL

Honnan	Hová	Gőzös neve	Kelet
Newyork	Fiume	Caronia	7
Liverpool	"	Pavia	1-10
London, Hull	"	Murillo	1-10
Rouen	TriestFiume	Buda II.	5-15
Bordeaux	"	Kolozsvár	5-15
Liverpool**)	Fiume	Avon	5-15
London	"	Deák	5-15
Glasgow	TriestFiume	Tibor	5-15
Liverpool	Fiume	Brescia	10-20
London, Hull	"	Volturno	10-20
Hamburg**)	"	Bagdad	10-20
Gibraltár, Tanger, Oran, Algier,	TriestFiume	Tisza	10-20
Malta	Fiume	Carmania	21
New-York	"	Fábian	15-25
Liverpool	"	Kálmán király	15-25
London, Grimsby, Leith	"	"	15-25
Rotterdam, Antwerpen	"	Szeged	15-25
Santos, Rio de Janeiro, Rio de Janeiro	TriestFiume	B. Kemény	15-25
Liverpool	Fiume	Tyria	21-31
Glasgow	TriestFiume	Josai	21-31

Középtengeri szolgálat.

A) Fiume-spanyolországi vonal.

Fiuméből: Lederer Sándor 2., Zrínyi 9., Kassa 16., Mátyás Király 23., Andrássy 30., Valencziából: Andrássy 6., Rákóczi 13., Lederer Sándor 20., Zrínyi 27.

B) Fiume-marselle-i vonal.

Fiuméből: Szent László 6., Árpád 13., Adria 20., Szapáry 27. Marselleből: Adria 6., Szapáry 13., Szent László 20., Árpád 27.

Magyar Styria Kötőgépgyár

BUDAPEST.
A legjobb és leghiresebb **kötőgépek**
szabadalmazott gépekkel ellátva. Teljes tanítás ingyen. Arjegyék bérmentve. Forl József Lajos cégvezető, iroda és elárulási hely Ocsény-u. 54/a

Ezen szabadalmazott ágy tömörrészekkel, rézdiszszel, erős aczélsodronnybetéttel 32 kor.

Réz függönyrudak, teljes készlet 4.50 K. Rézagy sodronnybetéttel 80 K Rézagy-csiszolás és javítás 17 K. Vaskeretes ágybetét, erős minőségű 11.50 K. Fakeretű 7.50 K. Kárpított matracok minden kivételben. Vas- és rézbutorokat legolcsóbban szállít:

PROHÁSZKA JÁNOS gyáros VI., Gróf Zichy Jenő-u. 46. (Volt Uj-utca.)

Inhalatorium,

pneumatikus kamara, póstyéni iszapkura, villamos szénsavas forrólégfürdők

Dr. PAJOR új vizgyógyintézet és sanatoriumában Budapest, VIII., Vas-utca 17. Bejárók és benlakóknak.

LAUSER L.-féle turista-tapasz.

Biztosan és gyorsan ható szer tyukozom, szemölcs és a talp, valamint a sarok bőrkeményedései, továbbá mindennemű bőrelszaródás ellen. Ahatásért jótállás vállaltatik.

E tapasz csak egy nagyvágban létezik és pedig darabonként 1.20 kor. Mindenly határozottan LAUSER-féle turista-tapasz kérésre. **SCHWENK L.** Központi szék. raktár: nyógysz. Meidling-Bécs

Magyarországi főraktár: **Török József** nyógysz. Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-ut 26.

RÓZSATEJ

kitűnő teint-ápolószert 2.- kor. fiatalos üdeséget kölcsönöz a bőrnek, balzsamszappan hozzá 60 fillér.

OSAN kitű- fog-ápoló szájjvíz 1 kor. 76 fill. Fogpor 88 fill.

TANNINGENE

leg- hajfestőszert 5 korona. Hetekig megmarad, és nem engedi festéket. Sötétszőkőre, barnára és feketére.

ANTON J. OZERNY, Wien, XVIII., Carl Ludwigstr. 6. I., Wallfischg. 5. Raktár: gyógyszerárakban, parfümeriákban stb.

UJ IDŐK

Szépirodalmi, társadalmi képes hetilap. Szerkeszti: **HERCZEG FERENCZ.**

Herczeg Ferencz szépirodalmi képes hetilapja, az UJ IDŐK ma nagyobb apparátussal szolgálja céljait, mint valaha. A cél: oly lapot adni, amely előkelő szivonalon álljon s mindenben kielégítse a művelt magyar család igényeit. Evégből a szerkesztő Herczeg Ferenczen kívül a legjava belletristákat gyűjti munkatársai sorába. A szépirodalmi, művészeti és társadalmi élet minden magyar és modern nyilvánítását figyelemmel kíséri s utat csinál nekik.

Előfizetési ára negyedévenként 4 kor., félévre 8 kor.

Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-ut 10.

Mutatványszám kérésre ingyen.

INGYEN! + GUMMI +

és különféle övszer- Arjegyék-künet titoktartás mellett ingyen és bérmentve küldjük.

NAKIRA

örvényesen védett férfi gummi-különlegesség, tucatsja 12 kor., 3 tucatsból 20% engedmény.

Uterus-Spray legújabb hygienikus női szer 14.- 1. orona.

GUMMI-HALHÓLYAG

2, 4, 6, 8, 10, 12 korona tucatsja. Mintajelvényt 12 darab 4 kor. Pese velus 3-8 kor-ig. Irrigator 3 kor. és feljebb. Bidee vasállványon 8 korona.

+ Magyar Orvosi Műszertár +

Budapest, VII., Rákóczi-ut 32. (a Rákus-kórházzal szemben.) Pontos címre és a vörös keresztre keressék.

Ezen specialista legjobban ajánlható szertelelt gazdag tapasztalatai alapján, melyeket a kórház gyógyszeri és bujakoros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

DR. FABINYI

specialista nemi bajokban emeritált kórházi orvos

gyökeresen és rövid idő alatt gyógyít a rendszeres foglalkozás megzavarása nélkül mindennemű

nemi betegséget

(hugycsőfolyást, sebeket, syphillist és önfertőzésből támadt idegbajokat.)

Meglepő az eredmény férfiu gyengeségnél (Impotentia) még öregebb egyéneknél is.

Biztos siker folytán a honorárium utólag is fizethető. Levelekre díjtalanul válasz. Kívánatra gyógyszerék.

Rendelés delelőtt 9-3-ig, este 6-8-ig.

Budapesten, Rákóczi-ut 8/A. szám.

(Áltárház, a Pannonia szállóval szemben.) Lépcsőházi bejárat. - Külön várószobák.

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

KIS HIRDETÉSEK

E hirdetési rovatban minden szó egyszerű beiktatása közönséges petit betűkből 4 fillérrel, kompakt betűkből szedve 6 fill.-rel fizetendő.

Pénzszekrények
használtak és újak, rendkívül olcsó áron kapható a budapesti pénzszekrényraktárban. Budapest, V., Balvány-utca 6—C. 28

K.
Általad „jelzett” nem érkezett. Kérek másikat.

Magán építőiparosiskola előkészítő, közműves és kőfaragó vizsgához biztos sikerrel. Szerepny díjazás mellett elfogad tervek készítését, felülvizsgálatokat és statisztikai számításokat. Vagf József műépítész igazgató, Budapest, VII., ker. Baross-ter 17. szám. 29110

Azonnali pénz-
elölleggel beraktározzunk butort, kocsikat, varrógépeket, autómobil és kereskedelmi árut, száraz raktárunkban. Utólagos díj fizetéssel s igen mérsékelt díjak mellett. Tauber Armin és Társa, Baross-ter 18. Telefon 97—66.

12 drb Makart-
fénykép, matt vagy fényes 5 frt. 12 Kabinet, matt vagy fényes 4 frt. 12 Visit 150 a legszebb kivitelben Herz fényképezésnél. Budapest, Rákóczi-ut 16. Vidéki megrendeléseket bármilyen fénykép után.

Ha meglepő és
praktikus alkalmi ajándókra akarunk szert tenni, akkor Kohn Ede és Tsa utóda, Budapest, Város-ház-utca 6, (volt Granátos-utca) cözeghez forduljunk. E régi szolid cég-nél előnyösen szerezhettünk be arany-, ezüst-és ékszerárut. 29505

Parlamentari
gyorsírók által vezetett magyar, német gyorsíróiskola. Díjtalan gépirás-oktatás, magyar, német fogalmazás. Kereskedelmi akadémiai tanárok által oktatott szaktanfolyamok. Az Országos Magyar Gyorsíró-Egyesület hivatalos tanfolyama. Alapította Markovits Ivan 1883-ban. Biztos állásközvetítés. Nyitva szeptember 1-től július 1-ig. Tájékoztatót küld a Gabelsberger szakiskola. (Csak Liszt Ferenc-ter 10. sz. előbb Gyár-utca 4.) Czinre vigyázzunk! Az egyesület ezen kizárólagos szakiskolája irógépezegektől s más hirdetésünktől utánzó újabb tanfolyamoktól független. Telefon 64—68. Beírások egész napon át. 28944

A legelőnyösebb részletfizetésre
zongorát,
pianinot,
czimbalmot,
hegedűt
Készpénzbeni áron a legújabb rendszerű
bankhitel
utján kizárólag csak
REMÉNYI
nagy magyar hangszertőlépén
Prospektus és árjegyzék ingyen.
Budapest, Király-u. 58.

Pénzszekrények
és amerikai irodabutorok, használtak és újak rendkívül olcsó áron szállít Hirsch és Társa Budapest, VII., Szegény-ház-ter 5. szám.

BUTOROK
háló-, ebédlő-, szalonberendezések, továbbá uriszoba, iroda berendezések, rez-és mahagoni butorok, szőnyegek és függönyök, valódi angol bőrgarnitúrák eladása s vétele
Wechsler Károlyné
VII., Király-utca 23. I. em.
Kazinczy-utca sarok 263

30 forint.
Varrógépek
egy új valódi csatlós Singer varrógép, zarszekrényvel 5 évi jótállással csakis
SINGER A.
műgépésznél
Bpest, főútlel Akácia-u. 55.
Mindennemű varrógépek javítását a legújabbosabb ársban elvállalom. Árjegyzék ingyen.

50 korona
hetibér
v. 50—60% jutalék könnyen kereshető alumínium-czég tábláim és cikkek átvetelével. A képviselő mellékfoglalkozásként is üzhető. Alumínium cikkek játszva áthelyezhetők. Senki ne mulassza el bővebb felvilágosításért és mintákért hozzám fordulni. Anton Hruby, Múglitz (Morvaország).

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem. 736
SCHILIER ISZIDOR
ékszerkereskedő
Budapest,
Sip-utca 8. szám.

Mme. Valter
angol-és francia női szabónő Budapest, VIII. ker. Fecske-utca 8. I. em. 6. Elvállal minden e szakmába vágó munkát a legutolsó divat szerint legújabb kivitelben, szolid árak mellett. Átalakítások elfogadtnak. Gyászruhák 24 óra alatt készülnek.

Fűtő fűrdőkád,
kőmelegítő kályhával, kádak 12 K-tól fejjebb, jégszekrények és háztartási cikkek nagy választékban.
LEFKOVICS ADOLF
Wesselenyi-utca 51 E. Erzsébet-körút és Harsia-utca között
Arjegyzék bérmentve.

Jogi,
politikai szigorlatokra, alap-és államvizsgákra továbbá ügyvédi vizsgákra, ugyszinten államszámvetelési államvizsgára teljes sikerrel gyorsan, olcsón előkészít: **Dr. Kállay Zoltán jogi szemináriuma.** Bpest, IV., Magyar-utca 3. III. em. 6. (ezelőtt VI., Rózsa-u. 44.) Ne téveszse össze más hirdetéssel. 661

Elsőrendű vadonatúj
Singer női
varrógépet
27 forintért
karika-
hajtású 40 forintért.
centrál-
bűnt 45 forintért, iparogépeket igen olcsón 5 évi jótállással szállítok, vidékre árjegyzék ingyen. **Krausz Henrik** varrógépgyári raktár Budapest, IV., Veress Pálné-u. 40. ház 5. Víztorlatadoknak arengedim

Badacsonyvidéki
finom hegyi borokat, törkölypálinkát, esemeseszőlőt, szőlőoltványokat, szőlővesszőket a legjobb minőségben, mérsékelt áron szállít **Balogh Gyula** szőlőgazdája **Balatonbénye.** Arlap ingyen. 5701

ELEKTRO-
MOTOROK
minden nagyságban állandó nagy raktár
LAUB LIPÓT
BUDAPEST, 648
Liszt Ferenc-ter 17. sz

500 koronát
fizetnek annak, ki a **Barthilla fogviszerek** használata mellett — üvege 80 fillér — valaha ismét fogfájást kap vagy szája büszlik, **Barthilla-Winkler Ede,** Wien 191. Sommergasse 1. Főraktár Budapest, Török I. Király-u 12. Andrássy-ut 26. szám. Dr. Egger Václav-körút 17. szám. — Kapható minden gyógyszerertárban. — Csakis „**Barthilla fogvizet**” kérésre. Hamisítások bejelentése jól jutalmaztatik.

Stenográfia
Rákóczi-ut 60. sz. Magyar, német gyorsíró-oktatás. Ingyenes gépirás-tanítás az összes rendszerű irógépeken. A „**Stenográfia**” Országos Gabelsberger gyorsíró-és gépiró-iskolában havonta új magyar, német gyorsírási, gépirási, kereskedelmi és sokszorosítási tanfolyamok nyílnak. Levelező és vitairási tanfolyamok. Okleveles gyorsíró-és kereskedelmi iskolai rendes tanárok. Az intézet sokszorosító és másoló irodája elvállal mindennemű írás és diszmunkák elkészítését és sokszorosítását. A „**Kalligrafia**” szoprási osztályában fényesen bevált gyakorlati módszer következtében minden esetben sikeres szoprási-oktatás. Mérsékelt tandíj. Beíratások naponta kizárólag Rákóczi-ut 60. I. em. Nem tévesztendő össze hasonló hangzású iskolákkal. **Kerjen tájékoztatót.** 262

Magánnyomozó
törv. bejegyzett cég elvállal bizalmi, házassági, örökségi és egyéb kényes ügyekben teendő kufatásokat. Személyek, lakások, üzletek feltűnés nélküli megfigyelését s eltűnt egyének és névtelen levelek irónak kinyomozását, bel-és külföldön. **Barna Libor János,** Budapest, Rákóczi-ut 6. I. 15. Telefon 103—52. 28587

Saját gyártmányú
vas-és rézbutorok
Réggy ... frt 45.—
Vasgy matraczsal ... 8.50
Gyermekágy ... 11.50
Sódonnyag-betét ... 3.50
Vas-és rézbutorok gyártárában.
WEISZ LIPÓT
Király-utca 99. sz.
TELEFON 57—91.

Zalogcédulákat
veszek. Elzálogosított, brillansokat, gyöngyöket, aranyat, ezüstöt és ékszerket 100.000 kor. költségmentesen kiváltak és teljes értékét kifizetem.
SINGER JAKAB
ékszerkereskedő
BUDAPEST,
Király-utca 91. szám
Izabella-utca sarok.

Modern
urasági butorok
alkalmi vétele
és eladása
háló-, ebédlő-, szalon-, uriszoba és irodai teljes berendezések. — Dus raktár szőnyegek, függönyök, terítők, esillárok, vas-és rézbutorokban.
GROSZ SANDOR és Társa
Budapest, Liszt Ferenc-ter 8. szám, ezelőtt Gyár-utca.
Telefon 14—09.

Légszesz és villamos
csillárok
legelőnyösebben szerezhették be **Kulcsár Sándor** bronzáru-és csillárgyárában. Budapest, VI. ker. Dessewffy-u. 9—11.

+ Soványság +
Az egyedüli eredménytől kísért háziszor a dr. **William Hartley** tanár amerikai erőtlap-pora. Soványak tartós, széptelt testidomokat nyernek. — **Hölgyek** remek koebl. Hat hét alatt 20 kilo gyarapodásért jótállást. Vészegegyesség, gyengeség, idegesség ellen és gyomor-bajoknak nélkülözhetetlen tápszor. Kitüntette: Chicago, Berlin, London Hamburgban. **Köszönő levelek** minden országból. Dobozonként 1 frt 10 kr. Használati utatással. Főraktár: **Balázs Mór E.** Budapest, VII., István-ut 11, II/1.

Rekedtség
biztos és kellemes orvos-sága a Réthy-féle cukorka, 60 fillérért mindenütt kapható. 26796

Magyar királyi államvasutak.
235966—908. szám.
HIRDETÉSMENY.
A magyar királyi államvasutak igazgatósága nyilvános versenyt hirdet az Istvánéltki munkáslakó telepen létesítendő épületek és ezek tartozékainak nemkülönbén a lakótelep építési céljából szükséges összes egyéb munkálatoknak végrehajtására.
A tervek, a költségvetés, az egységárjegyzék a szerződési tervezet, az ajánlati minta, a pályázati feltételek, valamint a munkák végrehajtásához kötött feltételek Budapestben, az építés vezetésével megbízott felügyelőségnél (VI. ker., Teréz-körút 56. sz., II. em.) a hivatalos órák alatt megtekinthetők.
Az ajánlatok legkésőbb 1909. évi február hónap 11-én déli 12 óráig az építési és pályafentartási főosztály titkárságán nyújtandók be alólírott igazgatóság építési és pályafentartási főosztályában (Budapestben, VI. ker., Teréz-körút 56. sz., II. em.).
Az ajánlatok egy koronára, az ajánlat mellékletei ivenként 30 filléres bélyeggel ellátva és lepecsételve a következő felirattal nyújtandók be: „Ajánlat az Istvánéltki munkáslakó telepen létesítendő épületek és ezek tartozékainak munkáira.”
Csak az összes munkákra tett ajánlatok fognak figyelembe vétetni.
Az ajánlat benyújtását megelőző napon, vagy is 1909. évi február 10-én déli 12 óráig az ajánlati végösszegnek 250.000 koronáig terjedő része után 5%, azaz öt százalék, az ezen összeget meghaladó érték után pedig 2%, azaz kettő százalék bánatpénz gyanánt teendő le a magyar királyi államvasutak központi főpénztárában (Budapestben, VI. kerület, Andrássy-ut 75. sz., földszint) akár készpénzben, akár állami letétekre alkalmas értékpapirokban.
A bánatpénzről szóló letéjegy az ajánlathoz nem csatolandó.
Az értékpapírok a budapesti áru-és tértéktörszden legutóbbi jegyzett árfolyam szerint számítottak, de névértéken felül számításba nem vözetnek.
Posta útján beküldött ajánlatok és bánatpénzek térli vevényenyl adandók fel.

A magyar királyi államvasutak igazgatósága előt ismeretlen ajánlattevők tartoznak szállítóképességüket és megbízhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonylatával igazolni, melyhez vállalatuk telepe szerint tartoznak.
Olyan ajánlattevők, kik a pályázat tárgyát tévő munkák teljesítésére törvényes képesséssel nem bírnak, kötelesek ajánlatukban ily képesséssel bíró megbízottat megnevezni és annak képességét igazolni.
Budapestben, 1909. január hóban.
Az igazgatóság.

Zalogcédulát
ingókról is, brillantot, aranyat, ezüstöt, ékszerket és ruhákat veszek. Kérésre ékszer-és, Budapest, VII., Király-utca 85. szám. Telefonszám 95—48.

Eleőrendű
THE ROYAL
beszélőgépeket
a legújabb modellokat szigoruan az eredeti gyári áron 30% árleszállítással szállítunk havi 8-tól K. részletfizetésre is, vidékre is bár — hova.
Láng Jakab és Fia nagykeres. Budapest József-körút 41. Fióküzleteink: VII., Baross-ter 4. és Budán, II., Margit-körút 6. szám. — **Árjegyzék ingyen és bérmentve.**

Vadászfégyver
Ritka kedvező alkalmi vétel, egyenként is potom áron eladó. Közöttük Toplever-kulesu Lancaster 20 frt. Előrefekvő lakatszerkezettű, modern Hammerles 35 forint. Greener-záru. Bücksfinte 40 frt. Schnelleres Mannlicher 28 frt. Bjectoros (tölténykivető) Hammerles, 105 frt. Drilling, valódi Krupp acélcsovékkel 65 forint. Winchester 35 forint. Néhány jobb revolver, mint **Brauning** Welodoghammerles, ugyanitt alkalmi ajándék tárgyak szobruél-szebb dísz és használati tárgyak és **Gramofon beszélőgépek** valamint **Görz, Zeiss, Voigtlander** és más finom fényképezőgép, perzsa szőnyegek és egy motorkerékpár nagyon olcsón azonnali eladó. IV. E. Egyetem-ter 5. szám. Radonál. (Nem Egyetem-utca. Telefon 105-82.)

Hajfestő-fésű

egyszerű fésülés által fest ősz vagy vörös haját valódi szőkére, barnára vagy feketeire! Teljesen ártalmatlan! Evekig használható! Ezek használatban. Egy darab ára 5 korona.
Sztéküldés **Schüller J.** Által Bács, II., Kurzbaugasse 4 K.

INGYEN
DRÁGABB, MINT
NÁLUNK RENDELT FÉNYKÉP
MAGYITÁSOK
BUNK EGY ÉLTMAGYITÁS
KÉPET 5 KORONÁRT
DÍSZES PASZPARTYVAL
35-68 CM. NAGYSÁGBAN
CSOMAGOLVA 3 BRINCS
OLAJKEP
ÁRA 10 KORONA.
KÉPVISELŐN KIMENŐT
FELVÉTTÉNK.
SZAVATOSSÁG
MINDEN IRÁNYBAN
RAFAEL PÉTERPÁRTYÓ ÉS
BUDAPEST, VI. KER. BUDAPESTI
KÖNYVTÉNYE 10. BUDAPESTI
SZEMÉLYKÖZI KÜL. UTÁKON
OSZKOLVÉNY, KERESZTTEL ÉS
ARANY-ÉREMMEL.